

Hallituksen esitys Eduskunnalle Suomen ja Euroopan eteläisen observatorion (European Southern Observatory, ESO) välisen liittymissopimuksen hyväksymiseksi ja Suomen liittymiseksi ESO:n perustamista koskevaan yleissopimukseen ja siihen liittyvään rahoituspöytäkirjaan ja ESO:n erioikeuksia ja -vapauksia koskevaan pöytäkirjaan sekä laiksi näiden sopimusjärjestelyjen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi ne sopimusjärjestelyt, jotka koskevat Suomen liittymistä Eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavaan eurooppalaiseen järjestöön (ESO). Liittymistä koskevat Suomen ja järjestön välillä tehty liittymissopimus, järjestön perustamista koskeva yleissopimus ja siihen liittyvä rahoituspöytäkirja sekä ESO:n erioikeuksia ja -vapauksia koskeva multilateraalinen pöytäkirja. Hyväksymällä nämä sopimusjärjestelyt Suomesta tulee Euroopan eteläisen observatorion täysivaltainen jäsen. Yleissopimuksella edistetään rauhanomaiseen tarkoitukseen tähtäävää tähtitieteen tutkimusyhteistyötä, jossa havainnot tehdään eteläisellä pallonpuoliskolla. Yleissopimuksen nojalla on perustettu Euroopan eteläinen observatorio ESO (European Southern Observatory), jonka päämaja on Garchingissa, Saksassa ja

jonka observatorioalueet ovat Chilen vuorilla ja ylätasangoilla.

Suomen liittyminen sopimusjärjestelmään tulee voimaan sen jälkeen, kun on kulunut kolmekymmentä päivää liittymissopimuksen hyväksymisestä ja Suomi on tallettanut yleissopimusta ja pöytäkirjoja koskevat liittymiskirjansa tallettajana toimivalle Ranskan ulkoasiainministeriölle. Koko sopimusjärjestely on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti 1 päivänä heinäkuuta 2004.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus Suomen ja ESO:n välisen liittymissopimuksen, em. yleissopimuksen, rahoituspöytäkirjan sekä erioikeuksia ja -vapauksia koskevan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin liittymissopimus.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	2
PERUSTELUT	4
1. Johdanto.....	4
2. Nykytila	4
3. Esityksen vaikutukset.....	5
3.1. Esityksen taloudelliset vaikutukset ja budjetointi.....	5
3.2. Organisatoriset vaikutukset	6
3.3. Tieteelliset vaikutukset	6
3.4. Teknologiset vaikutukset	6
3.5. Vaikutukset yritystoimintaan.....	6
3.6. Yhteiskunnalliset vaikutukset	6
4. Asian valmistelu.....	6
5. Liittymissopimuksen tavoitteet ja keskeinen sisältö	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	8
1. Sopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön	8
1.1. Sopimus Suomen tasavallan hallituksen ja Euroopan eteläisen observatorion välillä liittymisestä eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamisesta tehtyyn yleissopimukseen sekä siihen liittyviin määräyksiin ja ehtoihin.....	8
1.2. Yleissopimus eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamisesta.....	9
1.3. Rahoituspöytäkirja.....	14
1.4. Eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön erioikeuksia ja -vapauksia koskeva pöytäkirja.....	15
2. Lakiehdotuksen perustelut	22
3. Voimaantulo.....	22
4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys	22
4.1. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	22
4.2. Käsittelyjärjestys.....	24
LAKIEHDOTUS	26
Suomen ja Euroopan eteläisen observatorion (ESO) välillä helmikuun 9 päivänä 2004 Garchingissa tehdyn Suomen liittymistä eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamista koskevaan yleissopimukseen koskevan sopimuksen ja yleissopimuksen sekä siihen liittyvien pöytäkirjojen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	26

SOPIMUSTEKSTIT 27

Sopimus Suomen tasavallan hallituksen ja Euroopan eteläisen observatorion välillä liittymisestä eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamisesta tehtyyn yleissopimukseen sekä siihen liittyviin määräyksiin ja ehtoihin

Yleissopimus eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamisesta

Rahoituspöytäkirja, liitetty yleissopimukseen eteläiseen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamisesta

Eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön **erioikeuksia ja -vapauksia koskeva pöytäkirja**

PERUSTELUT

1. Johdanto

Eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittava eurooppalainen järjestö (ESO) on perustettu vuonna 1962, ja siihen kuuluvat jäseninä Saksa, Belgia, Ranska, Alankomaat, Ruotsi, Tanska, Sveitsi, Italia, Portugali ja Iso-Britannia. Järjestön tarkoituksena on eteläisellä pallonpuoliskolla sijaitsevan tähtitieteellisen observatorion rakentaminen, varustaminen ja käyttäminen.

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta hyväksyisi Suomen ja Euroopan eteläisen observatorion (European Southern Observatory = ESO) välisen bilateraalisen liittymissopimuksen siihen liittyvin määräyksin ja ehdoin, joilla Suomesta tulee ESO:n jäsen. Suomi liittyy samalla eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamisesta tehtyyn yleissopimukseen ja sen rahoituspöytäkirjaan. Liittymissopimuksella Suomesta tulisi Euroopan eteläisen observatorion täysjäsen ja Suomi liittyyisi Saksan, Belgian, Ranskan, Alankomaiden ja Ruotsin välillä 5 päivänä lokakuuta 1962 Pariisissa tehtyyn yleissopimukseen yhteistyöstä eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellisen tutkimuksen alalla ja siihen liittyvään rahoituspöytäkirjaan sekä ESO:n erioikeuksia ja erivapauksia koskevaan pöytäkirjaan. Sopimusjärjestelyyn ovat sittemmin liittyneet myös Tanska, Sveitsi, Italia, Portugali ja Iso-Britannia. Yleissopimuksella edistetään rauhanomaiseen tutkimukseen tähtäävää tähtitieteen tutkimusyhteistyötä, jossa havainnot tehdään eteläisellä pallonpuoliskolla. Yleissopimuksen nojalla on perustettu Euroopan eteläinen observatorio ESO, jonka observatorioalueet ovat Chilen vuorilla ja ylätasangoilla.

ESO:n perustavaa laatua oleviin sopimuksiin kuuluu lisäksi kolme erillistä sopimusta Chilen ja ESO:n välillä koskien observatorion rakentamista ja käyttämistä Chilessä sekä ESO:n ja Saksan välinen päämajasopimus. Koska kyseessä näiden sopimusten osalta ovat bilateraaliset järjestelyt ESO:n ja Chilen sekä Saksan välillä, ei näitä järjestelyjä ole tarpeellista erikseen hyväksyä tai voimaansaattaa Suomessa.

Suomen ja ESO:n välisen liittymissopimuksen liitteenä on luontoissuorituksena toteutettavan data-analyysihankkeen yksityiskohtainen selostus.

2. Nykytila

Suomessa harjoitetaan tähtitieteen tutkimusta pääasiassa neljässä yksikössä: Helsingin yliopiston tähtitieteen laitoksella, Turun yliopiston Tuorlan observatoriossa, Oulun yliopiston fysiikan laitoksella ja Teknillisen korkeakoulun Metsähovin radiotutkimusasemalla. Näillä yksiköillä on yhteistyötä mm. fysiikan ja avaruustieteen tutkimukseen. Tähtitiedettä ja sitä lähellä olevaa tutkimusta tukevat mm. seuraavassa kuvattavat korkeatasoiset tutkimusinfrastruktuurit, joissa Suomi on mukana. Lisäksi suomalaisilla tutkijoilla on useita kansainvälisiä yhteistyöhankkeita.

Suomen Akatemia on jäsenenä kaikkien Pohjoismaiden yhteisessä tieteellisessä NOTSA (Nordic Optical Telescope Association) -järjestössä, jolla on vuodesta 1990 lähtien ollut Kanarian saarilla, La Palmalla, optinen teleskooppi NOT (Nordic Optical Telescope). Suomen jäsenosuus on 29,7 % NOTSA:n budjetista. NOT-teleskoopin kuvan laatu on erinomainen, peilin läpimitta on 2,5 metriä, ja teleskoopilla tehdään merkittävää tutkimustyötä, mutta sen mahdollisuudet ovat rajalliset. Ruotsi ja Tanska suuntaavat tieteellisesti ja teknologisesti kunnianhimoisimmat hankkeensa ESO-järjestön teleskooppeihin.

Suomella, sopimusosapuolena Suomen Akatemia, on ollut yhteistyösopimus Ruotsin kanssa käyttää ESO:n ja Ruotsin yhteistä SEST (Swedish-ESO Submillimetre Telescope) radioteleskooppia 10 % Ruotsin havaintoajasta. Sopimuskausi päättyi 30.6.2003, koska SEST:in käyttö on lopetettu ja ESO valmistautuu ALMA:n (Atacama Large Millimeter Array) rakentamiseen.

Suomi on ollut vuodesta 1995 Euroopan Avaruusjärjestön ESA:n täysjäsen. Suomi osallistuu ESA:n kaukokartoitus-, tietoliikenne-, navigointi-, teknologia- ja avaruustiedeohjelmaan. Suomalaiset tähtitieteilijät

ovat voineet osallistua avaruustutkimusyh-teistyöhön ko. järjestön tiedehankkeissa.

Suomalaisilla yliopistoilla ja tutkimuslai-toksilla on mahdollisuus käyttää opetus-ministeriön alaisen CSC - Tieteellinen las-kenta Oy:n tarjoamaa tietoteknistä tukea ja resursseja: mallinnus- ja laskentapalveluja, tietoliikennepalveluja sekä informaatiopalve-luja.

ESO:n yleissopimukseen liittymällä Suo-mesta tulee ESO:n täysjäsen. ESO rakentaa ja tarjoaa jäsenmaidensa tutkijoiden käyttöön erittäin suuria ja teknisesti vaativia tele-skoopikokonaisuuksia ja niillä tuotettua mittaustietoa. Uusin observatorio on neljän 8,2 metrin teleskoopin ja kolmen pienemmän teleskoopin muodostama kokonaisuus Very Large Telescope Interferometry, VLTI, jolla on saavutettu ennennäkemätön herkkyys ja erotuskyky. Seuraava suuri hanke on 64 ra-dioteleskoopin muodostama kokonaisuus ALMA, joka rakennetaan Chileen, Atacaman autiomaahan, yhteen maailman kuivimmista paikoista. ESO toteuttaa hankkeen yhteis-työssä Yhdysvaltain ja Kanadan sekä Espan-jan ja todennäköisesti myös Japanin kanssa. ALMA:n antennit ovat yksilöllisesti suunnat-tavissa. Havaintoalueen leveyttä voidaan sää-tää 150 metristä jopa 14 kilometriin. Noin vuonna 2011 valmistuva ALMA on suurin ja suorituskykyisin radioalueen teleskooppi-ryhmä, joka myös muodostaa kohteesta ku-van. Tämän jälkeen on suunnitteilla 100 met-rin jättiteleskooppi OWL, jonka mosaiikki-maisen peilin muotoa voisi säätää optimaali-sen tarkkuuden saavuttamiseksi.

ESO:n suurteleskooppihankkeilla on rat-kaisevan tärkeä merkitys tähtitieteen tutki-muksessa, mutta ne asettavat myös teknolo-gisesti valtavia haasteita rakentamisen, ins-trumentoinnin, tietojensiirron ja tietojenkäsit-telyn suhteen. ESO onkin tähtitieteen tutki-muksen alalla maailman teknologiajohtaja. Lisäksi ESO ja Euroopan Avaruusjärjestö ESA ovat solmineet yhteistyösopimuksen, ja tästä hyötyvät eniten ne maat, jotka ovat mo-lempien järjestöjen jäseniä. ESO järjestää myös laajaa koulutus- ja valistustoimintaa. Osa budjetista suunnataan jäsenmaiden nuor-ten tutkijoiden ja teknisen henkilökunnan koulutukseen.

ESO:n vuosibudjetti on noin 100 miljoonaa

euroa. Noin puolet siitä käytetään uusien te-leskooppi- ja instrumenttikokonaisuuksien suunnitteluun, kehittämiseen ja rakentami-seen. ESO:n päämaja sijaitsee Saksassa, Gar-chingissa.

Suomen kansallisena ESO-vastuutahona on opetusministeriö ja sen hallinnonala. Teolli-suus- ja teknologiayhteistyön osalta tehdään yhteistyötä kauppa- ja teollisuusministeriön ja sen hallinnonalan kanssa. ESO:on liittyvis-tä kansainvälisen oikeuden alaan kuuluvista asiakokonaisuuksista vastaa ulkoasiainminis-teriö. Opetusministeriö tekee esitykset val-tioneuvostolle Suomen delegaateista ESO:n neuvostoon.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Esityksen taloudelliset vaikutukset ja budjetointi

ESO:on liittyvän maan tulee suorittaa liit-tymismaksu, joka vastaa maan maksuosuutta uusimpiin teleskooppeihin tehtyihin inves-tointeihin. Suomen ja ESO:n välisen liitty-missopimuksen 4 artiklan mukaan liittymis-maksu on 12 853 000 euroa (vuoden 2004 hintatason mukaan). Suomen Akatemia suo-ritttaa 10 353 000 euron (vuoden 2004 hinta-tason mukaan) liittymismaksun tutkimus-määrärahoistaan kokonaisuudessaan tieteen määräraha-kehityksen puitteissa vuonna 2005 (momentit 29.88.50 ja 29.88.53). Loppuosan liittymismaksusta muodostaa luontoissuori-tuksena suoritettava data-analyysihanke, ar-voltaan 2 500 000 euroa (vuoden 2004 hinta-tason mukaan). Kyseessä on ESO:n ja Suo-men välinen yhteistyöhanke, jota Suomessa koordinoi CSC - Tieteellinen laskenta Oy ja jossa yhteistyössä on mukana 1-2 suomalaista yliopistoa ja yritys-yhteistyötä. Hanke rahoitetaan osittain Teknologian kehittämis-keskuksen Tekesin projektimäärärahoilla momentilta 32.20.27, osittain yliopistojen toimintamenoista momentilta 29.10.21, sekä osittain CSC:n omilla varoilla ja opetusmi-nisteriön kehittämismäärärahoilla momentilta 29.10.22 vuosina 2004—2007.

Suomen jäsenmaksu määräytyy yleissopi-muksen VII artiklan laskentaperusteiden ja rahoituspyötykirjan mukaan. Suomen jäsen-maksu vuodesta 2005 lähtien on noin

1 800 000 euroa, ja se budjetoidaan Suomen Akatemian käyttöön momentille 29.88.66 (rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille).

Vuonna 2004 Suomen jäsenmaksuosuus ESO:lle on liittymissopimuksen 5 artiklan mukaisesti noin 900 000 euroa. Jäsenmaksun suorittaa Suomen Akatemia tutkimusmäärärahoistaan momentilta 29.88.50. Vuoden 2004 talousarviota laadittaessa ei voitu, liittymisneuvottelujen ollessa kesken, ennakoida vuoden 2004 jäsenmaksua, ja näin ollen sitä ei ole budjetoitu momentille 29.88.66 (rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille).

3.2. Organisaatoriset vaikutukset

Suomen jäsenyys ESO:ssa ei edellytä uusin organisaatioiden perustamista. Suomen kansallisena vastuutahona on opetusministeriö ja sen hallinnonala. Suomen Akatemia hoitaa jäsenyyden edellyttämän hallinnon. Opetusministeriö tekee esitykset valtioneuvostolle Suomen delegaateista ESO:n neuvostoon. Tähtitieteen ja avaruustieteen kansallista koordinaatiota on tarkoitus tehostaa tutkimusorganisaatioiden välisillä yhteistyöjärjestelyillä. Teollisuus- ja teknologiayhteistyön osalta tehdään yhteistyötä kauppa- ja teollisuusministeriön ja sen hallinnonalan kanssa. ESO:n toimintaan ja hallintoon liittyvien kansainvälisyyden kysymysten osalta ollaan yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa.

ESO-jäsenyyden myötä on suomalaisilla mahdollisuus hakea ESO:n tieteellisiä, teknisiä ja hallinnollisia työpaikkoja.

3.3. Tieteelliset vaikutukset

Suomalaiset tähtitieteen, avaruustieteen ja kosmologian tutkijat pääsevät käyttämään ESO:n teleskooppilaitteistoja ja tietoarkistoja, mikä antaa uusia mahdollisuuksia kansainvälisen huipputason tieteelliseen tutkimustoimintaan. ESO-jäsenyys parantaa tähtitieteen, avaruustieteen, kosmologian, instrumenttiteknologian ja tietotekniikan tutkijoiden mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön. ESO tarjoaa nuorille tutkijoille koulutusmahdollisuuksia korkeatasoisessa kansainvälisessä tutkimusympäristössä.

3.4. Teknologiset vaikutukset

Suomalaisten osallistuminen teleskooppien ja instrumenttien suunnitteluun ja rakentamiseen tarjoaa haasteellisia tehtäviä ja yhteistyömahdollisuuksia sekä mahdollisuuksia uusien teknologioiden oppimiseen ja siirtoon. Luontoissuorituksena toteutettava data-analyysihanke merkitsee, että suomalaiset tulevat olemaan keskeisessä asemassa ESO:n uusien tietojärjestelmiä kehitettäessä. Kehitettävillä järjestelmillä voi olla merkittäviä sovelluksia myös muilla aloilla.

3.5. Vaikutukset yritystoimintaan

ESO-jäsenyydellä on merkitystä korkean teknologian yrityksille, joilla on mahdollisuus saada tilauksia ja osallistua teknologian kehittämishankkeisiin.

3.6. Yhteiskunnalliset vaikutukset

ESO:n toimenpiteet tiedekasvatuksen ja tieteellisen sivistyksen edistämiseksi tukevat pyrkimyksiä kansalaisten, erityisesti nuorten, kiinnostuksen lisäämiseksi tiedettä ja teknologiaa kohtaan.

4. Asian valmistelu

Opetusministeriön asettama Tähtitieteen suurhankkeet -työryhmä esitti muistiossaan vuonna 1999, että Suomi hakisi ESO:n jäsenyyttä. Suomen Akatemia järjesti vuonna 2000 Suomen tähtitieteen tutkimuksen kansainvälisen arvioinnin, jonka raportissa puolelataan voimakkaasti Suomen ESO-jäsenyyttä.

Valtion tiede- ja teknologianeuvosto puolsi kokouksessaan 22 päivänä helmikuuta 2001 jäsenyysneuvottelujen käynnistämistä. Valtioneuvosto asetti 7 päivänä maaliskuuta 2002 neuvotteluvaltuuskunnan, jossa olivat edustettuina opetusministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, ulkoasiainministeriö, Suomen Akatemia ja Teknologian kehittämiskeskus Tekes.

Avaruusasiain neuvottelukunnan 19 päivänä maaliskuuta 2002 hyväksymässä Suomen kansallisessa avaruusstrategiassa on tavoite avaruustieteen osalta määriteltä seuraavasti: Avaruustieteen kansainvälisesti korkea taso

ylläpidetään osallistumalla valikoivasti avaruustieteen kansainvälisiin satelliittihankkeisiin ja pyrkimällä liittymään European Southern Observatoryyn (ESO).

Virallisten neuvottelujen rinnalla on tehty selvityksiä ja käyty keskusteluja. ESO järjesti keskeisten ministeriöiden johdolle sekä tutkijoille, teollisuudelle ja teknologia-asiantuntijoille informaatiotilaisuuden yhdessä Suomen Akatemian kanssa 31 päivänä toukokuuta 2002.

Liittymismaksun suorittamista osittain laitetöimituksina tai kehittämistyönä selvitti yhteistyössä ESO:n asiantuntijoiden kanssa työryhmä, jossa oli asiantuntemusta tähtitieteen, tietotekniikan ja instrumenttitekniikan aloilta. Suomen tavoitteena on ollut, että luontoissuoritukset edustavat korkeaa teknologiaa, jolla on merkittäviä sovellusmahdollisuuksia myös muilla teknologian tai teollisen tuotannon aloilla.

Suomen ja ESO:n neuvotteluvaltuuskuntien kokouksessa 28 päivänä huhtikuuta 2003 sovittiin, että tavoitteena on Suomen liittyminen ESO:on 1 päivään heinäkuuta 2004 mennessä.

Valtion tiede- ja teknologianeuvosto totesi 12 päivänä elokuuta 2003 kokouksessaan, että ei ole estettä Suomen ESO-jäsenyyteen tähtäävien virallisten toimien jatkamiselle opetusministeriön johdolla.

Suomen ja ESO:n neuvotteluvaltuuskuntien viimeinen virallinen kokous oli 27 päivänä marraskuuta 2003, jolloin parafoitiin liittymissopimus. Opetusministeriö pyysi joulukuussa 2003 lausunnot Suomen liittymisestä ESO:n jäseneksi sekä Suomen parafoidusta liittymissopimuksesta sekä Suomen liittymisestä ESO:n perustamis- ja perustavaa laatua olevien sopimusten osapuoleksi sekä sopimusjärjestelyn hyväksymismenettelystä ja voimaansaattamisesta kauppa- ja teollisuusministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, oikeusministeriöltä, ulkoasiainministeriöltä ja valtiovarainministeriöltä. Kaikki lausunnot olivat myönteisiä. Valtiovarainministeriö totesi lausunnossaan, että se puoltaa hanketta vain sillä edellytyksellä, että liittyminen hoidetaan valtiolle lisämenoja aiheuttamatta vaalikauden kehyksen puitteissa. Oikeusministeriö katsoi, että sopimus Suomen liittymisestä ESO-järjestöön edellyttää edus-

kunnan hyväksymistä, sopimus voidaan hyväksyä äänen enemmistöllä, ja että lakiehdotus lainsäädännön alaan kuuluvien sopimusmääräysten voimaansaattamiseksi voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Tammikuun 30 päivänä 2004 ESO-neuvoston kokous hyväksyi parafoidun liittymissopimuksen. Helmikuun 9 päivänä 2004 Suomen puolelta opetusministeri Tuula Haatainen allekirjoitti, ratifiointivaraumin, tasavallan presidentin antamin valtuuksin liittymissopimuksen ja ESO:n puolelta pääjohtaja Catherine Cesarsky.

5. Liittymissopimuksen tavoitteet ja keskeinen sisältö

Suomen ja ESO:n välisen bilateraalisen liittymissopimuksen tavoitteena on, että Suomesta tulee ESO:n täysjäsen. Suomen liittyminen ESO:n perustamisesta tehtyyn yleissopimukseen tulee voimaan sinä päivänä, jona Suomen liittymiskirja talletetaan Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriöön. Suomi ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin tämän toteuttamiseksi heinäkuun 1 päivään 2004 mennessä. Ellei Suomen ja ESO:n välisen bilateraalisen liittymissopimuksen ratifiointikirjaa ja yleissopimuksen liittymiskirjaa ole kyseiseen päivämäärään mennessä talletettu, Suomen ja ESO:n välisen liittymissopimuksen määräyksistä ja ehdoista voidaan neuvotella uudelleen joko ESO:n tai Suomen pyynnöstä. Liittymispäivämäärästä lähtien yleissopimuksen määräykset ja ESO:n neuvoston päättämät kaikki toimenpiteet sitovat Suomea ja niitä sovelletaan Suomeen. Tämäntyyppiset rajoitukset ovat kuitenkin tavanomaisia nykyaikaisessa kansainvälisessä yhteistoiminnassa.

Suomi suorittaa liittymismaksuna ESO:lle 12 853 000 euroa vuoden 2004 hintatason mukaan. Tästä 10 353 000 euroa, vuoden 2004 hintatason mukaan, suoritetaan rahassa vuonna 2005. Vuosien 2004—2007 aikana Suomi toteuttaa ESO:lle luontoissuorituksena ESO:n johtaman ja valvoman sekä CSC - Tieteellinen laskenta Oy:n Suomessa koordinoiman data-analyysihankkeen, jonka hinnaksi on arvioitu 2 500 000 euroa vuoden

2004 hintatason mukaan.

Suomi maksaa vuoden 2004 rahoitusosuuden suhteessa ajanjaksoon, jonka Suomi on vuonna 2004 ESO:n jäsenenä.

Kumpikin sopimuspuoli ilmoittaa toiselle

kirjallisesti, kun se on saattanut päätökseen liittymissopimuksen voimaantulon edellyttämän menettelyn. Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua jälkimmäisen ilmoituksen vastaanottamisesta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

1.1. Sopimus Suomen tasavallan hallituksen ja Euroopan eteläisen observatorion välillä liittymisestä eteläisen pallopuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamisesta tehtyyn yleissopimukseen sekä siihen liittyviin määräyksiin ja ehtoihin

Suomen tasavallan hallituksen ja Pariisissa 5 päivänä lokakuuta 1962 allekirjoitetulla yleissopimuksella perustetun eteläisen pallopuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön, josta käytetään nimeä Euroopan eteläinen observatorio (jäljempänä "ESO") välillä on 9 päivänä helmikuuta 2004 allekirjoitettu liittymissopimus. Sopimus sisältää 7 artiklaa.

Artiklassa 1 todetaan sopimuksen sisältävän ne määräykset ja ehdot, joilla Suomi voi liittyä järjestöön.

Artiklan 2 mukaan Suomesta tulee ESO:n jäsen ja ESO:n perustamisesta tehdyn yleissopimuksen osapuoli. Lisäksi Suomi sitoutuu tämän sopimuksen ratifioidessaan sen mukaisiin liittymistä koskeviin määräyksiin ja ehtoihin.

Artikla 3 määrittää sopimuksen voimaantulon. Yleissopimuksen XIII artiklan 4 kappaleen mukaisesti Suomen liittyminen tulee voimaan sinä päivänä, jona yleissopimusta koskeva Suomen liittymiskirja talletetaan Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriöön. Suomi ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin tämän toteuttamiseksi heinäkuun 1 päivään 2004 mennessä. Ellei liittymiskirjaa ole kyseiseen päivämäärään mennessä talletettu,

tämän sopimuksen määräyksistä ja ehdoista voidaan neuvotella uudelleen joko ESO:n tai Suomen pyynnöstä. Liittymispäivämäärästä lähtien yleissopimuksen määräykset ja ESO:n neuvoston päättämät kaikki toimenpiteet sitovat Suomea ja niitä sovelletaan Suomeen. Suomi on samassa asemassa kuin muut jäsenvaltiot neuvoston tai neuvoston valtuuttamien sen alaisten elinten päätöksiin, ratkaisuihin, päätöslauselmiin ja muihin toimenpiteisiin nähden sekä kaikkiin järjestön tekemiin sopimuksiin nähden. Näin ollen Suomi noudattaa näihin asiakirjoihin ja toimenpiteisiin liittyviä määräyksiä ja niistä johtuvia periaatteita ja politiikkoja sekä ryhtyy tarvittaessa asianmukaisiin toimenpiteisiin niiden täysimääräisen täytäntöönpanon varmistamiseksi.

Artikla 4 määrittää Suomen erityisrahoitusosuuden. Yleissopimuksen VII artiklan 3 kappaleen nojalla annetun ESO:n neuvoston päätöslauselman mukaan, jossa määritetään ESO/Cou-940 conf. rev. 3 -asiakirjan 2 liitteessä mainittu Suomen erityisrahoitusosuus, Suomi suorittaa ESO:n neuvoston ja Suomen hallituksen sopiman erityisrahoitusosuuden seuraavasti:

1. Vuonna 2005 Suomi maksaa ESO:lle 10 353 000 euroa vuoden 2004 hintatason mukaan.

2. Vuosien 2004—2007 aikana Suomi toteuttaa ESO:lle luontoissuorituksena ESO:n johtaman ja valvoman sekä CSC - Tieteellinen laskenta Oy:n koordinoiman data-analyysihankkeen, jonka hinnaksi on arvioitu 2 500 000 euroa vuoden 2004 hintatason mukaan. Ennen Suomen jäsenyyden voimaantumista Suomi laatii yhteistyössä ESO:n kanssa järjestelyn luontoissuorituksen yksityiskohdista sekä siihen liittyvistä yksityis-

kohtaisista määräyksistä ja ehdoista.

Määräys koskee budjettivaltaa perustuslain 83 §:n tarkoittamassa merkityksessä.

Artikla 5 sisältää ehdot Suomen jäsenmaksulle vuonna 2004. Suomen rahoitusosuus vuodelle 2004 lasketaan yleissopimuksen VII artiklan mukaisesti suhteessa ajanjaksoon, jonka Suomi on vuonna 2004 ESO:n jäsenenä. Suomi maksaa vuoden 2004 rahoitusosuuden joulukuun 31 päivään 2004 mennessä.

Artikla 6 koskee riitojen ratkaisua siten, että riitojen ratkaisuun ja liittymissopimuksen voimassaolon päättymiseen sovelletaan ESO:n yleissopimuksen IX ja X artiklaa. Riitojen ratkaisua koskevan yleissopimuksen IX artiklan mukaan, jolleivät jäsenvaltiot, joita asia koskee, sovi muusta menettelytavasta riidan ratkaisemiseksi, kaikki jäsenvaltioiden väliset tämän yleissopimuksen tai rahoituspöytäkirjan tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat, joita ei voida ratkaista neuvoston välityksellä, annetaan Haagin pysyvän välitystuomioistuimen ratkaistavaksi kansainvälisten riitaisuusien rauhanomaisesta ratkaisemisesta 18 päivänä lokakuuta 1907 tehdyn yleissopimuksen määräysten mukaisesti, minkä sopimuksen osapuoli Suomi on vuodesta 1922 lukien (SopS 11/1924).

Yleissopimuksesta eroamista koskevan yleissopimuksen X artiklan mukaan, kun vähintään kymmenen vuotta on kulunut jäsenvaltion liittymisestä järjestöön, jäsenvaltio voi kirjallisesti ilmoittaa neuvoston puheenjohtajalle eroavansa järjestöstä. Ero tulee voimaan seuraavan varainhoitovuoden päättyessä sen varainhoitovuoden jälkeen, jonka aikana eroamisesta on ilmoitettu. Järjestöstä eroavalla jäsenvaltiolla ei ole oikeutta vaatia itselleen järjestön varoja eikä jo maksamiaan rahoitusosuuksia. Määräyksellä luovutaan oikeudesta saada takaisin jo maksettuja, mutta käyttämättä jääneitä rahoitusosuuksia. Määräystä käsitellään jäljempänä yleissopimuksen kohdalla.

Artikla 7 sisältää sopimuksen voimaantulomääräykset. Kumpikin sopimuspuoli ilmoittaa toiselle kirjallisesti, kun se on saattanut päätökseen tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämän menettelyn. Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua jälkimmäisen ilmoituksen vastaanottamisesta.

Sopimuksen liitteessä kuvataan luontoisuorituksena toteutettava data-analyysihanke. Hankkeen tarkoituksena on kehittää ESO-maissa ja muualla maailmassa toimiville tähtitieteilijöille uuden sukupolven IT-ympäristö suurten tähtitieteellisten tietoaaineistojen käsittelyä varten. Kyseessä on ESO-projekti, jota johtaa ja valvoo ESO ja johon suomalaiset osallistuvat. Suomesta rahoitetaan kahdeksaatoista henkilötyövuotta ja ESO:sta kuutta henkilötyövuotta vastaava työpanos. Suomessa projektityön suorittavat CSC, 1—2 yliopistoa ja mahdollisesti teollinen alihankkija. CSC - Tieteellinen laskenta Oy huolehtii projektin kansallisesta koordinoinnista. Suomalainen tähtitieteellinen neuvonantajaryhmä on muodostettu.

1.2. Yleissopimus eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamisesta

Vuonna 1962 hyväksytty yleissopimus eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamisesta sisältää 16 artiklaa ja siihen liittyy 8 artiklaa käsittävä rahoituspöytäkirja sekä yleissopimuksen voimaantulovuoden joulukuun 31 päivänä päättyvän kauden rahoitusosuudet.

Yleissopimuksen johdanto-osassa sopimuspuolina olevien valtioiden hallitukset katsovat, että ne haluavat perustaa yhdessä eteläisellä pallonpuoliskolla sijaitsevan ja tehokkailla instrumenteilla varustetun observatorion sekä siten edistää ja järjestää yhteistyötä tähtitieteellisen tutkimuksen alalla.

Sopimuksen I artikla sisältää eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan järjestön, jäljempänä "järjestö", perustamisen ja määrittää järjestön väliaikaiseksi sijaintipaikaksi Brysselin. Lopullisesta sijaintipaikasta päättää IV artiklan mukaisesti perustettu neuvosto, joka määrsi myöhemmin ESO:n päämajapaikaksi Garchingin Saksassa.

II artikla määrittää järjestön tarkoituksen, joka on eteläisellä pallonpuoliskolla sijaitsevan tähtitieteellisen observatorion rakentaminen, varustaminen ja käyttäminen. Observatorion varustus on seuraava:

a) teleskooppi, jonka aukon halkaisija on noin 3 metriä,

b) Schmidt-teleskooppi, jonka aukon halkaisija on 1,2 metriä,

c) enintään kolme teleskooppia, joiden aukon halkaisija on enintään 1 metri,

d) yksi meridiaanikone,

e) lisävarusteet, jotka tarvitaan tutkimusohjelmien toteuttamiseen a, b, c ja d kohdassa mainittujen instrumenttien avulla,

f) rakennukset, jotka tarvitaan a, b, c, d ja e kohdassa mainittuja varusteita sekä observatorion hallintoa ja henkilöstön asuntoja varten.

ESO:n observatorioiden varustus on sittemmin laajentunut ja kehittynyt erittäin paljon.

Artiklan mukaisesti lisäohjelmat on annettava käsiteltäväksi tämän yleissopimuksen IV artiklan mukaisesti perustetulle neuvostolle, ja tämän on hyväksyttävä ne järjestön jäsenvaltioiden kahden kolmasosan enemmistöllä. Valtiot, jotka eivät ole hyväksyneet lisäohjelmaa, eivät ole velvollisia osallistumaan sen toteuttamiseen. Jäsenvaltiot helpottavat sellaisten henkilöiden sekä tieteellisten ja teknisten tietojen vaihtoa, jotka ovat hyödyksi niiden ohjelmien toteuttamisessa, joihin jäsenvaltiot osallistuvat.

III artikla määrittää järjestön jäsenet. Järjestön jäseninä ovat tämän yleissopimuksen sopimuspuolina olevat valtiot. Muita valtioita hyväksytään järjestöön XIII artiklan 4 kappaleen mukaista menettelyä noudattaen.

IV artikla määrittää järjestön toimielimet. Järjestö koostuu neuvostosta ja johtajasta.

V artikla määrittää neuvoston.

1. Neuvostoon kuuluu kustakin jäsenvaltiosta kaksi edustajaa, joista vähintään toinen on astronomi. Edustajia avustamassa voi toimia asiantuntijoita.

2. Neuvoston tehtävänä on

a. määrittää järjestön tieteellisen, teknisen ja hallinnollisen toiminnan suuntaviivat,

b. hyväksyä talousarvio jäsenvaltioiden kahden kolmasosan enemmistöllä ja päättää rahoitustoimenpiteistä tämän yleissopimuksen liitteenä olevan rahoituspöytäkirjan mukaisesti,

c. valvoa menoja ja hyväksyä ja julkaista järjestön tarkastettu vuosittainen tilinpäätös,

d. päättää henkilöstön kokoonpanosta ja hyväksyä järjestön ylempien toimihenkilöiden palvelukseen ottaminen,

e. julkaista vuosikertomus,

f. hyväksyä johtajan esittämä observatorion työjärjestys,

g. toteuttaa kaikki järjestön toiminnan edellyttämät toimenpiteet.

3. Neuvosto kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Se päättää kokoontumispaikastaan itse.

4. Kullakin jäsenvaltiolla on neuvostossa yksi ääni. Jäsenvaltio saa kuitenkin äänestää muun ohjelman kuin II artiklan 2 kappaleessa tarkoitetun perusohjelman toteuttamisesta ainoastaan, jos se on sitoutunut osallistumaan tämän ohjelman rahoittamiseen tai jos äänestys koskee laitteita, joiden hankinnan rahoittamiseen jäsenvaltio on sitoutunut osallistumaan.

5. Neuvosto on päätösvaltainen ainoastaan, kun vähintään kahdella kolmasosalla jäsenvaltioista on edustajat läsnä.

6. Jollei yleissopimuksessa toisin määrätä, neuvoston päätökset tehdään edustettuina olevien ja äänestävien jäsenvaltioiden ehdotomalla enemmistöllä.

7. Neuvosto vahvistaa työjärjestyksensä itse, jollei yleissopimuksessa toisin määrätä.

8. Neuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, jonka toimikausi on yksi vuosi ja joka voidaan valita enintään kahdeksi peräkkäiseksi toimikaudeksi.

9. Neuvoston kutsuu koolle puheenjohtaja. Hänen on kutsuttava neuvosto koolle kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun vähintään kaksi jäsenvaltiota on sitä pyytänyt.

10. Neuvosto voi perustaa järjestön tarkoitusten täyttämiseen tarvittavat aputoimielimet. Neuvosto määrittelee tällaisten toimielinten tehtävät.

11. Neuvosto päättää jäsenvaltioiden yksimielisellä päätöksellä, minkä valtion alueelle observatorio perustetaan, ja mihin paikkaan se sijoitetaan.

12. Neuvosto tekee tämän yleissopimuksen täytäntöönpanon edellyttämät sopimukset sijaintipaikasta.

V artiklan 2 b -kohta, jota sovelletaan yhdessä rahoitusosuuksia koskevan yleissopimuksen VII artiklan ja rahoituspöytäkirjan

kanssa sisältää eduskunnan budjettivaltaa koskevia määräyksiä. Artiklalla V(2b) ei ole kuitenkaan suoranaista budjettivaltaa koskevaa merkitystä sikäli, ettei siinä määrätä esim. Suomen rahoitusosuudesta. Määräys on kuitenkin merkittävä sikäli, että päätökset järjestön rahoitustoimenpiteistä tehdään jäsenvaltioiden 2/3 enemmistöllä. Tämä tarkoittaa sitä, että Suomi voi myös vastoin tahtoaan tulla sidotuksi sellaisiin rahoituspäätöksiin, joilla voi puolestaan olla eduskunnan budjettivaltaa koskevia vaikutuksia.

VI artikla määrittää johtajan, henkilöstön ja neuvoston aseman.

1.a. Neuvosto nimittää määrääjäksi jäsenvaltioiden kahden kolmasosan enemmistöllä johtajan, joka on vastuussa ainoastaan neuvostolle. Johtaja vastaa järjestön yleisestä johtamisesta ja edustaa järjestöä siviilioikeudellisissa asioissa, antaa neuvostolle vuosikertomuksen ja osallistuu neuvonantajana neuvoston kokouksiin, jollei neuvosto toisin päättä.

b. Neuvosto voi jäsenvaltioiden kahden kolmasosan enemmistöllä vapauttaa johtajan tehtävistään.

c. Jollei johtajaa ole nimitetty, neuvoston puheenjohtaja edustaa järjestöä siviilioikeudellisissa asioissa. Neuvosto voi tällöin määrätä johtajan tilalle henkilön, jonka valtuudet ja vastuut se määrittelee.

d. Neuvoston määräämin ehdoin puheenjohtaja ja johtaja voivat siirtää nimenkirjotusoikeutensa.

2. Johtajaa avustaa neuvoston valtuuttama tieteellinen, tekninen ja hallinnollinen henkilöstö.

3. Jollei V artiklan 2 kappaleen d kohdasta ja talousarvion määräyksistä muuta johdu, johtaja ottaa palvelukseen ja irtisanoo henkilöstön. Palvelussuhteet solmitaan ja lopetetaan neuvoston hyväksymän henkilöstösääntö mukaisesti.

4. Järjestön johtaja ja henkilöstö suorittavat tehtävänsä järjestön edun mukaisesti. He saavat pyytää ja vastaanottaa ohjeita ainoastaan järjestön toimivaltaisilta toimielimiltä. He pidättyvät tehtäviensä luonteeseen sopimattomista toimista. Jäsenvaltiot sitoutuvat olemaan vaikuttamatta järjestön johtajaan ja henkilöstöön näiden suorittaessa tehtäviään.

5. Tutkijat ja heidän kanssaan yhteistyössä toimivat henkilöt, jotka neuvoston suostumuksella kutsutaan työskentelemään observatoriossa kuulumatta järjestön henkilöstöön, toimivat johtajan alaisina, ja heihin sovelletaan neuvoston vahvistamia tai hyväksymiä yleissääntöjä.

VII artikla määrittää rahoitusosuudet.

1. a. Jäsenvaltiot osallistuvat järjestön pääoma- ja varustemenoihin sekä järjestön juokseviin toimintamenoihin noudattaen asteikkoa, jonka neuvosto vahvistaa kolmen vuoden välein jäsenvaltioiden kahden kolmasosan enemmistöllä ja joka perustuu keskimääräiseen nettokansantuloon, joka lasketaan Pariisissa 1 päivänä heinäkuuta 1953 allekirjoitetun Euroopan ydinfysiikan tutkimusjärjestön (CERN) perustamista koskevan yleis-sopimuksen VII artiklan 1 kappaleen b kohdan sääntöjen mukaisesti. Suomi on CERN:in jäsen tammikuun 1 päivästä 1991 lukien (SopsS 6/1991).

b. Nämä määräykset koskevat ainoastaan II artiklan 2 kappaleessa tarkoitettua perusohjelmaa.

c. Jäsenvaltiot eivät kuitenkaan ole velvollisia maksamaan vuosittain suurempaa rahoitusosuutta kuin kolmanneksen neuvoston vahvistamien rahoitusosuuksien kokonaismäärästä. Tätä enimmäismäärää voidaan pienentää neuvoston yksimielisellä päätöksellä, jos rahoituspöytäkirjan liitteessä mainitseman valtio liittyy järjestön jäseneksi. Nykyisin tämä enimmäisosuus on 22%.

Suomen liittymisen jälkeen rahoitusosuudet ovat:

Belgia	3,33%
Tanska	2,21%
Suomi	1,78%
Ranska	19,36%
Saksan liittotasavalta	22,00%
Italia	16,08%
Alankomaat	5,48%
Portugali	1,58%
Ruotsi	2,99%
Sveitsi	3,96%
Iso-Britannia	21,23%

2. Laadittaessa II artiklan 3 kappaleessa tarkoitettu lisäohjelma neuvosto vahvistaa erityisasteikon, jonka avulla määritetään li-

säohjelmaan osallistuvien jäsenvaltioiden osuudet ohjelman menojen rahoituksesta. Tämä erityisasteikko vahvistetaan 1 kappaleen mukaisia sääntöjä noudattaen, ottamatta kuitenkaan huomioon sen c kohdassa tarkoitettuja ehtoja.

3. Valtioiden, jotka liittyvät järjestön jäseniksi tämän yleissopimuksen voimaantulon jälkeen, on maksettava paitsi rahoitusosuutensa tulevia pääoma- ja varustemenoja sekä juoksevia toimintamenoja varten myös erityisrahoitusosuus, joka vastaa näiden valtioiden osuutta jo toteutuneista pääoma- ja varustemenoista. Neuvosto vahvistaa tämän erityisrahoitusosuuden määrän jäsenvaltioiden kahden kolmasosan enemmistöllä.

4. Kaikilla 3 kappaleen määräysten mukaisesti maksetuilla erityisrahoitusosuuksilla pienennetään muiden jäsenvaltioiden rahoitusosuuksia, jollei neuvosto yksimielisesti toisin päättä.

5. Valtiolla ei ole oikeutta osallistua toimintaan, jonka rahoitukseen se ei ole osallistunut.

6. Neuvosto voi ottaa vastaan järjestölle osoitettuja lahjoituksia ja testamenttisaantoja, edellyttäen, ettei näihin liity ehtoja, jotka ovat ristiriidassa järjestön tarkoituksen kanssa.

VII artiklan määräykset sitovat tulevien vuosien menoja, mikä koskee budjettivaltaa.

VIII artikla sisältää muutoksien määrittelyn.

1. Neuvosto voi suositella jäsenvaltioille muutoksia tähän yleissopimukseen ja sen liitteinä olevaan rahoituspöytäkirjaan. Jäsenvaltio, joka haluaa ehdottaa muutosta, ilmoittaa siitä johtajalle. Tämä antaa näin ilmoitetut muutokset tiedoksi jäsenvaltioille vähintään kolme kuukautta ennen kuin neuvosto käsittelee ne.

2. Neuvoston suosittelemat muutokset voidaan hyväksyä ainoastaan kaikkien jäsenvaltioiden suostumuksella, josta nämä päättävät valtiösääntöjensä määräysten mukaisesti. Muutokset tulevat voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun viimeinen muutosehdotusta koskeva hyväksymisilmoitus on vastaanotettu. Johtaja antaa muutoksen voimaantuloajankohdan tiedoksi jäsenvaltioille.

Yleissopimuksen muuttaminen on sidottu

ESO-neuvoston suositukseen. Sopimusmääräyksen, joka edellyttää sopimuksella perustetun toimielimen antamaa hyväksyntää, voidaan katsoa rajoittavan sopimusosapuolten sopimuskentekovaltaa, joka perustuslain 93 §:n 1 momentin nojalla kuuluu eduskunnalle.

IX artikla määrittää riitojen ratkaisumekanismit. Jolleivät jäsenvaltiot, joita asia koskee, sovi muusta menettelytavasta riidan ratkaisemiseksi, kaikki jäsenvaltioiden väliset tämän yleissopimuksen tai rahoituspöytäkirjan tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat, joita ei voida ratkaista neuvoston välityksellä, annetaan Haagin pysyvän välitystuomioistuimen ratkaistavaksi kansainvälisten riitaisuuksien rauhanomaisesta ratkaisemisesta 18 päivänä lokakuuta 1907 tehdyn yleissopimuksen määräysten mukaisesti. Suomi on liittynyt po. yleissopimukseen (SopS 11/1924) vuodesta 1922 lukien.

X artikla määrittää eroamistilanteet. Kun vähintään kymmenen vuotta on kulunut jäsenvaltion liittymisestä järjestöön, jäsenvaltio voi kirjallisesti ilmoittaa neuvoston puheenjohtajalle eroavansa järjestöstä. Ero tulee voimaan seuraavan varainhoitovuoden päättyessä sen varainhoitovuoden jälkeen, jonka aikana eroamisesta on ilmoitettu. Järjestöstä eroavalla jäsenvaltiolla ei ole oikeutta vaatia itselleen järjestön varoja eikä jo maksamiaan rahoitusosuuksia.

Yleissopimuksen X artikla asettaa kymmenen vuoden aikarajan sekä vähintään yhden varainhoitovuoden viiveen järjestöstä eroamiselle. Tällaisten aikarajojen asettaminen voidaan katsoa rajoittavan sopimusosapuolten oikeutta irtisanoa sopimus. Lisäksi sopimusmääräys merkinnee sitä, että Suomi ei voi järjestöstä eroamalla välittömästi vapautua myöskään siihen kohdistuvista taloudellisista velvoitteista. Määräys siis rajoittaa perustuslain 93 §:n 1 momentissa tarkoitettua kansainvälisen toimivallan käyttämistä, mikä on kansainväliseen velvoitteeseen sitoutumista koskeva perussäännös.

XI artikla määrittää toimenpiteet, jos velvoitteita ei täytetä. Jos järjestön jäsen lakkaa täyttämästä tästä yleissopimuksesta tai rahoituspöytäkirjasta johtuvia velvoitteitaan, neuvosto kehottaa sitä noudattamaan niiden määräyksiä. Jollei kyseinen jäsen noudata

kehotusta sille asetetussa määräajassa, muut jäsenet voivat yksimielisesti päättää jatkaa yhteistyötään järjestössä ilman tätä jäsentä. Tällöin kyseisellä valtiolla ei ole oikeutta vaatia itselleen järjestön varoja eikä jo maksumiaan rahoitusosuuksia.

Tässä kohden tarkoitettu järjestöstä erottaminen tapahtuisi myös ilman eduskunnan myötävaikutusta perustuslain 94 §:n 1 momentin tarkoittamassa merkityksessä. PeL 94 § koskee sanamuotonsa mukaan nimenomaan tilanteita, joissa on kyse kansainvälisten velvoitteiden irtisanomisesta. Tällöin eduskunnan hyväksymisen tarpeellisuutta on perusteltu sillä, että blankettilailla voimaansaatettujen velvoitteiden päättymisen voi vaikuttaa suoraan lain tasolla voimassa olevaan Suomen valtion sisäiseen oikeuteen (HE 1/1998 vp, s. 149). ESO-sopimukseen ei näytä sisältyvän suoranaisesti lainsäädännön alaan kuuluvia sopimusmääräyksiä. Sopimusvelvoitteen päättymisellä voi kuitenkin olla huomattavia taloudellisia vaikutuksia (rahoitusosuuksien menettäminen jne.), mistä syystä eduskunnan suostumusta voidaan pitää tarpeellisenä.

XII artikla määrittää järjestön purkamisen. Järjestö voidaan purkaa milloin tahansa jäsenvaltioiden kahden kolmasosan enemmistön päätöksellä. Samalla päätöksellä määrätään selvitysmies, jolleivät jäsenvaltiot ole yksimielisesti tehneet sopimusta asiasta järjestöä purettaessa. Järjestön varat jaetaan purkamisen ajankohtana järjestöön kuuluvien jäsenvaltioiden kesken suhteessa niihin rahoitusosuuksiin, jotka jäsenvaltiot ovat tosiasiallisesti maksaneet liittyttyään tähän yleissopimukseen. Mahdollisesta velasta nämä jäsenvaltiot vastaavat suhteessa tuolloin kuluvaiksi varainhoitovuodeksi vahvistettuihin rahoitusosuuksiinsa.

Järjestön purkaminen voisi tapahtua ilman eduskunnan myötävaikutusta perustuslain 94 §:n 1 momentin tarkoittamalla tavalla.

XIII artikla määrittää yleissopimuksen allekirjoittamisen ja siihen liittymisen.

1. Yleissopimus ja siihen liitetty rahoituspöytäkirja ovat avoinna allekirjoittamista varten kaikille yleissopimuksen esitöihin osallistuneille valtioille.

2. Kukin valtio hyväksyy tai ratifioi yleissopimuksen ja siihen liitetyn rahoituspöytä-

kirjan valtiosääntönsä määräysten mukaisesti.

3. Hyväksymis- tai ratifioimiskirjat talletetaan Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriön huostaan.

4. Neuvosto voi jäsenvaltioiden yksimielisellä päätöksellä hyväksyä järjestöön myös muita kuin tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitettuja valtioita. Tällä tavoin hyväksytyistä valtioista tulee järjestön jäseniä, kun ne tallettavat liittymiskirjan Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriön huostaan.

XIV artikla määrittää yleissopimuksen voimaantulon.

1. Yleissopimus ja siihen liitetty rahoituspöytäkirja tulevat voimaan päivänä, jona neljäs hyväksymis- tai ratifioimiskirja talletetaan, edellyttäen, että rahoituspöytäkirjan liitteessä olevan asteikon mukaiset rahoitusosuudet vastaavat yhteensä vähintään 70 % niiden kokonaismäärästä.

2. Sellaisen valtion osalta, joka tallettaa hyväksymis-, ratifioimis- tai liittymiskirjansa tämän artiklan 1 kappaleessa mainitun voimaantulopäivän jälkeen, yleissopimus ja rahoituspöytäkirja tulevat voimaan päivänä, jona tämä asiakirja talletetaan.

XV artikla määrittää ilmoitusten tekemisen.

1. Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriö ilmoittaa yleissopimuksen allekirjoittajavaltioille ja siihen liittyneille valtioille sekä järjestön johtajalle kaikkien hyväksymis-, ratifioimis- tai liittymiskirjojen tallettamisesta sekä tämän yleissopimuksen ja siihen liitetyn rahoituspöytäkirjan voimaantulosta.

2. Kun jokin valtio eroaa järjestöstä tai lakkaa kuulumasta siihen XI artiklan mukaisesti, neuvoston puheenjohtaja ilmoittaa asiasta kaikille jäsenvaltioille.

XVI artikla määrittää rekisteröintitoimenpiteet. Heti kun yleissopimus ja siihen liitetty rahoituspöytäkirja ovat tulleet voimaan, Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriö rekisteröi ne Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerin huostaan Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti.

Yleissopimus on tehty Pariisissa 5 päivänä lokakuuta 1962 yhtenä saksan-, ranskan-, hollannin- ja ruotsinkielisenä kappaleena, jonka ranskankielinen teksti on todistusvoimainen erimielisyyden sattuessa. Tämä kappale talletetaan Ranskan tasavallan ulkoasi-

ainministeriön arkistoon.

Alkuperäisinä allekirjoittajina olivat Saksan liittotasavalta, Belgian kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Alankomaiden kuningaskunta ja Ruotsin kuningaskunta. Muut nykyiset sopimuspuolet ovat liittyneet ESO:on myöhemmin.

1.3. Rahoituspöytäkirja

Rahoituspöytäkirja on liitetty yleissopimukseen eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamisesta

Eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamisesta tehdyn yleissopimuksen, jäljempänä "yleissopimus", sopimuspuolina olevien valtioiden hallitukset, jotka haluavat vahvistaa järjestön varainhoitoa koskevat määräykset, ovat sopineet seuraavasta:

Artikla 1 määrittää talousarvion.

1. Järjestön varainhoitovuosi kestää 1 päivästä tammikuuta 31 päivään joulukuuta.

2. Johtaja esittää vuosittain viimeistään 1 päivänä syyskuuta neuvoston tarkasteltavaksi ja hyväksyttäväksi yksityiskohtaiset arviot seuraavan varainhoitovuoden tuloista ja menoista.

3. Arviot tuloista ja menoista ryhmitellään pääluokittain. Talousarvion sisäiset siirrot ovat kiellettyjä ilman 3 artiklassa tarkoitetun rahoituskomitean suostumusta. Talousarvioesityksen täsmällisestä muodosta päättää rahoituskomitea johtajan esityksestä.

Artikla 2 määrittää lisätalousarvion. Jos olosuhteet sitä edellyttävät, neuvosto voi pyytää johtajaa esittämään lisätalousarvion tai tarkistetun talousarvion. Päätös, jonka toteuttaminen aiheuttaa lisämenoja, katsotaan neuvoston hyväksymäksi ainoastaan, jos neuvosto on hyväksynyt johtajan esityksestä myös vastaavan menoarvion.

Artikla 3 määrittää rahoituskomitean. Neuvosto perustaa kaikkien jäsenvaltioiden edustajista koostuvan rahoituskomitean, jonka tehtävistä määrätään jäljempänä 8 artiklassa tarkoitetussa rahoitussäännössä. Johtaja tekee komitealle talousarvioesityksen, joka annetaan tämän jälkeen komitean lausunnolla varustettuna neuvoston käsiteltäväksi.

Artikla 4 määrittää osapuolten rahoitusosuudet.

1. Yleissopimuksen voimaantulovuoden joulukuun 31 päivänä päättyvää kautta varten neuvosto laatii väliaikaisen talousarvion, jonka menot katetaan tämän pöytäkirjan liitteessä olevien määräysten mukaisesti vahvistetuilla rahoitusosuuksilla.

2. Seuraavan vuoden tammikuun 1 päivästä lukien neuvoston hyväksymässä talousarviossa olevat menot katetaan yleissopimuksen VII artiklan 1 kappaleen määräysten mukaisilla jäsenvaltioiden rahoitusosuuksilla.

3. Jos jokin valtio liittyy järjestön jäseneksi yleissopimuksen voimaantulovuoden joulukuun 31 päivän jälkeen, kaikkien jäsenvaltioiden rahoitusosuudet tarkistetaan, ja uusi asteikko tulee voimaan tuolloin kuluva varainhoitovuoden alusta. Maksuja palautetaan siinä määrin kuin on tarpeen kaikkien jäsenvaltioiden rahoitusosuuksien mukauttamiseksi uuteen asteikkoon.

4. a. Johtajan lausunnon perusteella rahoituskomitea vahvistaa rahoitusosuuksien maksamista koskevat säännöt järjestön moitteetoman rahoituksen varmistamiseksi.

b. Johtaja antaa tämän jälkeen jäsenvaltioille tiedoksi niiden rahoitusosuuksien määrät sekä ajankohdat, joina maksut on suoritettava.

Artikla 4 sopimuspuolten rahoitusosuuksiin määrätymisestä koskee budjettivaltaa.

Artikla 5 määrittää rahoitusosuuksien valutan.

1. Neuvosto päättää, minkä valuutan määräisenä järjestön talousarvio laaditaan. Jäsenvaltioiden rahoitusosuudet maksetaan tämän valuutan määräisinä voimassa olevien maksusääntöjen mukaisesti.

2. Neuvosto voi kuitenkin vaatia jäsenvaltioita maksamaan osan rahoitusosuuksistaan muuna valuuttana, jota järjestö tarvitsee tehtäviensä suorittamiseksi.

Artikla 6 määrittää neuvoston mahdollisuuden perustaa tasoitusrahasto.

Artikla 7 määrittää kirjanpidon ja tilintarkastuksen.

1. Johtaja huolehtii siitä, että kaikista tuloista ja menoista pidetään kirjaa ja että vuosittain laaditaan järjestön tilinpäätös.

2. Neuvosto nimeää tilintarkastajat, joiden ensimmäinen toimikausi on kolmivuotinen ja

voidaan uudistaa. Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa järjestön kirjanpito ja tilinpäätös erityisesti sen toteamiseksi, että menot ovat toteutuneet talousarvion mukaisesti rahoitussäännössä vahvistetuissa rajoissa. He suorittavat myös muita rahoitussäännössä määritellyjä tehtäviä.

3. Johtaja toimittaa tilintarkastajille kaiken tiedon ja avun, jota he voivat tarvita suorittaessaan tehtäviään.

Artikla 8 määrittää rahoitussäännön, jossa vahvistetaan kaikki muut järjestön talousarviota, kirjanpitoa ja rahoitusta koskevat säännöt. Neuvosto hyväksyy sen yksimielisellä päätöksellä.

Rahoituspöytäkirja on tehty Pariisissa 5 päivänä lokakuuta 1962 yhtenä saksan-, ranskan-, hollannin- ja ruotsinkielisenä kappaleena, jonka ranskankielinen teksti on todistusvoimainen erimielisyyden sattuessa. Tämä kappale on talletettu Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriön arkistoon, ja ministeriö toimittaa yleissopimuksen allekirjoittajavaltioille ja siihen liittyneille valtioille oikeaksi todistetut jäljennökset. Rahoituspöytäkirjan alkuperäisinä allekirjoittajina olivat Saksan liittotasavalta, Belgian kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Alankomaiden kuningaskunta ja Ruotsin kuningaskunta.

1.4. Eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön erioikeuksia ja -vapauksia koskeva pöytäkirja

Pariisissa 5 päivänä lokakuuta 1962 allekirjoitetun eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamista koskevan yleissopimuksen sopimuspuolina olevien valtioiden hallitukset ovat, huomioiden sen, että mainitun järjestön tulisi jäsenvaltioiden alueella nauttia sellaista oikeudellista asemaa, joka vahvistaa järjestön tehtävän toteuttamisen vaatimat erioikeudet ja -vapaudet, sopineet asiasta 12 päivänä heinäkuuta 1974 tehdyllä multilateraalilla pöytäkirjalla.

Järjestö on perustettu Chileen, missä sen asema on vahvistettu Chilen hallituksen ja järjestön välisellä 6 päivänä marraskuuta 1963 päivätyllä sopimuksella,

Pöytäkirjan 1 artiklan mukaan järjestö on

oikeushenkilö. Sillä on erityisesti toimivalta tehdä sopimuksia, hankkia ja luovuttaa kiinteää ja irtainta omaisuutta sekä ryhtyä oikeudellisiin toimiin.

Yhteisön, organisaation tai vastaavan oikeushenkilöllisyydestä sekä siihen liittyvästä oikeuskelpoisuudesta ja oikeudellisesta toimintakyvystä säädetään Suomessa lailla (PeVL 38/2000 vp). Tällaisia säännöksiä sisältyy esimerkiksi yhdistyslakiin (503/1989), lakiin avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (389/1988), osakeyhtiölakiin (734/1978), osuuskuntalakiin (1488/2001), säätiölakiin (109/1930) ja lakiin Euroopan unionin turvallisuusalan tutkimuslaitokselle ja satelliittikeskukselle sekä niiden elimille ja niiden henkilöstölle myönnettävistä erioikeuksista ja vapauksista tehdyn neuvostossa kokoontuneiden Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja näiden virastojen oikeustoimikelpoisuudesta (1564/2001). Niin sanottuna blankettilakina säädetty laki Kansainvälisen viinijärjestön perustamisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (1563/2001) koskee nimenomaan kyseisen järjestön oikeushenkilöllisyyttä. Kansainvälisten järjestöjen oikeushenkilöllisyyttä koskevaa yleistä lainsäädäntöä ei Suomessa ole.

2 artiklan mukaan järjestön rakennukset ja huoneistot ovat loukkaamattomia, ottaen kuitenkin huomioon, ettei järjestö saa sallia, että sen rakennuksia ja huoneistoja käytetään sellaisen henkilön turvapaikkana, jota etsitään rikoksesta, josta hänet on yllätetty itse teossa, tai joka on tuomittu rikoksesta tai jota koskee toimivaltaisen viranomaisen antama pidättämis-, vangitsemis- tai karkottamispäätös (artikla 2.2). Edelleen pöytäkirjan 5 ja 6 artikkelit sisältävät lisärajoituksia em. loukkaamattomuuden periaatteelle.

Rakennusten ja huoneistojen loukkaamattomuuden periaate noudattaa kansainvälisille järjestöille yleisesti myönnettäviä erioikeuksia ja vapauksia. Lainkäyttöllinen koskemattomuus merkitsee järjestön, sen tilojen ja omaisuuden vapautusta kaikesta, lähinnä siviili- ja hallinto-oikeudellisesta tuomiovallasta Suomen lainkäyttöpiirissä.

Pöytäkirjan 3 artiklan mukaan järjestön ar-

kisto sekä yleensä kaikki järjestölle kuuluvat tai sen hallussa olevat asiakirjat ovat loukkaamattomia, niiden sijaintipaikasta riippumatta.

Määräys arkistojen loukkaamattomuudesta poikkeaa Suomen lainsäädännöstä muun muassa takavarikon ja paikkaan kohdistuvan etsinnän osalta, josta tarkemmin artiklan 4 kohdalla. 4 artiklan mukaan järjestö nauttii virallisen toimintansa puitteissa lainkäyttö- ja täytäntöönpanovapautusta, paitsi

a) siinä määrin kuin järjestön pääjohtaja tai hänen tilalleen yleissopimuksen VI artiklan mukaisesti määrätty henkilö on erityisapauksessa pidättänyt tällaisen vapautuksen;

b) jos on kysymys kolmannen osapuolen vahingonkorvauskanteesta, joka koskee järjestölle kuuluvan tai sen puolesta liikenteessä olevan moottoriajoneuvon aiheuttaman onnettomuuden seurauksena syntyneitä vahinkoa, tai liikennesääntöjen rikkomisesta sellaisella ajoneuvolla;

c) jos on kysymys tämän pöytäkirjan 23 tai 24 artiklan mukaisesti syntyneen välitystuomion täytäntöönpanosta;

d) jos on kysymys palkanpidätyksestä järjestön henkilökuntaan kuuluvan jäsenen velkaa varten edellyttäen, että pidätys perustuu lopulliseen oikeusratkaisuun, joka on täytäntöönpanokelpoinen sen alueen voimassa olevien sääntöjen mukaan, jossa täytäntöönpanoa haetaan;

e) jos on kysymys vastakanteesta, joka suoraan liittyy järjestön nostamaan pääkanteeseen.

Edelleen järjestön omaisuus ja varat, niiden sijaintipaikasta riippumatta, ovat vapaat kaikesta pakko-otosta, takavarikosta ja pakkolunastuksesta. Niinikään ne ovat vapaat kaikista hallinnollisista pakkotoimenpiteistä ja väliaikaistoimenpiteistä oikeudenkäynnin yhteydessä, paitsi siinä laajuudessa kuin väliaikaisesti on välttämätöntä järjestölle kuuluviin tai sen puolesta liikenteessä olevien ajoneuvojen aiheuttamien onnettomuuksien ehkäisemiseksi tai tutkimiseksi (artikla 4.2).

Artikla 4 sisältää ESO:n toimintakykyä laajasti käsitteleviä lainsäädännön alaan kuuluvia lainkäyttö- ja täytäntöönpanovapautusta koskevia määräyksiä. Omaisuuden vapautus pakkotoimista koskee erilaisia hallinnollisia ja prosessuaalisia pakkokeinoja ja turvaamis-

toimenpiteitä. Paikkaan kohdistuvasta etsinnästä säädetään pakkokeinolain (450/1987) 5 luvussa sekä takavarikosta rikosasioissa saman lain 3 ja 4 luvussa. Takavarikosta turvaamistoimenä säädetään muun muassa oikeudenkäymiskaaren 7 luvussa. Hallinnollisista pakkotoimista säädetään uhkasakko-laissa (1113/1990). Omaisuuden pakkolunastuksesta säädetään muun muassa laissa kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta (603/1977). Valmiuslaissa (1080/1991) säädetään omaisuuden pakko-luovutuksesta ja eräistä muista omaisuuteen kohdistuvista pakkotoimista poikkeusolojen aikana. Rikokseen liittyvästä menettämis seuraamuksesta säädetään muun muassa rikoslaissa. Ulosottolaissa säädetään tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta..

5 artiklan mukaan järjestö on jatkuvasti yhteistyössä tämän pöytäkirjan osapuolina olevien valtioiden asianomaisten viranomaisten kanssa asianmukaisen oikeudenkäytön helpottamiseksi, yleistä järjestystä, terveydenhoitoa ja työsuojelua koskevien määräysten ja muun vastaavan lainsäädännön noudattamisen turvaamiseksi sekä tässä pöytäkirjassa mainittujen erioikeuksien, erivapauksien ja helpotusten väärinkäytön estämiseksi.

Em. yhteistyön muodot voidaan määritellä tarkemmin pöytäkirjan 27 artiklassa tarkoitetuissa lisäsopimuksissa (artikla 5.2).

6 artiklan mukaan kaikki tämän pöytäkirjan osapuolina olevat valtiot säilyttävät oikeutensa ryhtyä asianmukaisiin varotoimenpiteisiin oman turvallisuutensa varmistamiseksi ja yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi.

Jos pöytäkirjan osapuolena olevan valtion hallitus katsoo edellä mainitun oikeuden käyttämisen välttämättömäksi, sen on otettava yhteys järjestöön heti, kun olosuhteet sallivat, sopiaakseen järjestön kanssa tarvittavista toimenpiteistä järjestön etujen suojaamiseksi (artikla 6.2).

Järjestö on yhteistyössä tämän pöytäkirjan osapuolina olevien valtioiden viranomaisten kanssa sen välttämiseksi, että järjestön toiminta häiritäisi edellä tarkoitettujen valtioiden turvallisuutta ja yleistä järjestystä (artikla 6.3).

7 artiklan mukaan virallisen toimintansa puitteissa järjestö sekä sen omaisuus ja tulot ovat vapaat kaikista välittömistä veroista.

Järjestön suorittaessa huomattavia, virallisen toimintansa harjoittamista varten välttämättömiä tavaroiden tai palvelujen ostoja, mukaan lukien julkaisujen julkaiseminen, joiden hintoihin sisältyy maksuja tai veroja, tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion, joka perii maksut tai verot, on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin, jotta maksujen tai verojen määrän perimisestä luovuttaisiin tai määrä maksettaisiin takaisin, jos maksut ja verot voidaan tunnistaa (artikla 7.2). Vapautusta ei myönnetä veroista, rasituksista ja maksuista, jotka ovat vain korvausta suorite- tuista palveluista (artikla 7.3).

Artiklan 7 määräykset poikkeavat voimassa olevasta, välittömiä veroja koskevasta lainsäädännöstä. Perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion verosta säädetään lailla. Sopimuksen veroja ja maksuja koskevat erioikeudet ja vapaudet noudattavat kansainvälisille järjestöille tavanomaisesti myönnettäviä erioikeuksia. Harmonisoituja veroja (arvonlisävero ja valmisteverot) koskevien yhteisöoikeuden säännösten mukaan voidaan toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle kansainväliselle järjestölle myöntää vero- ja maksuvapaus suoraan sopimuksen nojalla, mikäli verovapaus on määritelty kansainvälisen järjestön perustamissopimuksessa tai päämajasopimuksessa, edellyttäen että järjestön isäntävaltiona toimiva jäsenvaltio on hyväksynyt sen kansainväliseksi järjestöksi. Arvonlisäverolain (1501/1993) 72 d §:n 2 momentti ja valmisteverotuslain (1469/1994) 16 §:n 7 kohta sisältävät edellytykset verovapauksien myöntämisestä toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle kansainväliselle järjestölle. Pöytäkirjalla myönnettävät arvonlisä- ja valmisteveroja koskevat erioikeudet ja vapaudet eivät ole laajempia kuin kansainvälisille järjestöille tavanomaisesti myönnettävät erioikeudet.

8 artiklan mukaan pöytäkirjan osapuolena oleva valtio myöntää tuonti- ja vientimaksuista ja tuonti- ja vientiveroista vapautuksen tai palauttaa ne, lukuun ottamatta niitä, jotka ovat vain korvausta suoritetuista palveluista, kun ne kohdistuvat järjestön virallista toimintaa varten tarkoitettuihin tuotteisiin ja aineistoihin tai sen työhön liittyviin julkaisuihin, niin järjestön maahan tuomiin kuin sen maasta viemiinkin. Mainitut tuotteet ja aineistot eivät ole tuonti- ja vientikiellon eivätkä tuon-

ti- ja vientirajoitusten alaisia. Tullimaksut on katsottava kuuluviksi artiklan soveltusalaan.

Artiklan mukaiset tuonti- ja vientimaksujen ja tuonti- ja vientiverojen vapautusta tai palautusta koskevat määräykset poikkeavat Suomen lainsäädännön verotusta ja budjettivaltaa koskevista määräyksistä. Yhteisön tullittomuusjärjestelmän luomisesta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 918/83 133 artiklan mukaan tullittomuudesta voidaan sopia kansallisesti. Tullittomuusasetuksen 134 artiklan mukaan jäsenvaltion on kuitenkin ilmoitettava tällaisen sopimuksen tullittomuusmääräykset komissiolle. Tuonti- ja vientikieltojen osalta voidaan todeta, että EY:n perustamissopimuksen mukaan pääsääntönä on tavaroiden vapaa liikkuvuus ja sitä voidaan kansallisesti rajoittaa vain tietyin edellytyksin. Tällainen säännöstelymahdollisuus sisältyy valmiustilalain (1080/1991) 14 §:ään.

9 artiklan mukaan pöytäkirjan 7 ja 8 artiklan määräyksiä ei sovelleta pääjohtajan ja järjestön henkilökunnan henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettujen tavaroiden ja palvelujen ostoihin tai tällaisten tavaroiden tuontiin.

10 artiklan mukaan järjestölle kuuluvia tavaroita, jotka on 7 artiklan mukaisesti hankittu tai 8 artiklan mukaisesti tuotu maahan, ei saa myydä, lahjoittaa, lainata tai vuokrata sen valtion alueella, joka on myöntänyt edellä mainitut vapautukset, muutoin kuin tämän valtion määräämillä ehdoilla.

Järjestön laitosten väliset tavaroiden tai palvelujen siirrot eivät saa olla minkään veron, maksun tai rajoituksen alaisia; tämän pöytäkirjan osapuolina olevien valtioiden hallitusten on tarpeen vaatiessa ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin, jotta tällaisten maksujen perimisestä luovuttaisiin tai niiden määrä maksettaisiin takaisin tai tällaiset rajoitukset poistettaisiin.

Suomessa ei sijaitse ESO:n laitoksia. 11 artiklan mukaan pöytäkirjassa tarkoitetaan "järjestön virallisella toiminnalla" kaikkea toimintaa, jota järjestö harjoittaa tarkoitustensa toteuttamiseksi, sellaisina kuin ne on määritelty yleissopimuksessa, mukaan lukien sen hallinnollinen toiminta.

12 artiklan mukaan osana järjestön tarkoitusten toteuttamista järjestölle lähetettyjen tai

järjestön lähettämien julkaisujen ja muun tiedotusaineiston kuljetukset eivät saa olla min-käänlaisten rajoitusten alaisia.

Virkatiedotteiden ja järjestölle kuuluvien asiakirjojen kuljetusten osalta järjestö nauttii yhtä edullista kohtelua kuin minkä jokaisen tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion hallitus myöntää muille vastaaville kansainvälisille järjestöille (artikla 12.2).

Perustuslain 10 §:n 2 momentissa säädetään kirjeen, puhelun ja muun luottamuksellisen viestin salaisuuden loukkaamattomuudesta ja perustuslain 12 §:n 1 momentissa sanavapaudesta, johon sisältyy muun muassa oikeus ilmaista ja julkistaa viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Pöytäkirjan määräykset koskevat näiden perusoikeuksien käyttämistä.

13 artiklan mukaan järjestöllä on oikeus vastaanottaa, pitää hallussaan ja siirtää kaikenlaisia saatavia, valuuttoja ja käteisvaroja; se voi vapaasti käyttää niitä virallista toimintaansa varten ja pitää pankkitilejä missä tahansa valuutassa siinä määrin, kuin sen velvollisuuksien täyttäminen vaatii.

Käyttäessään tässä artiklassa tarkoitettuja oikeuksia on järjestön otettava huomioon kaikki tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion hallituksen sille tekemät esitykset, jotka eivät haittaa sen omia etuja (artikla 13.2).

Artiklan 13 rahaliikennettä koskevat vapautukset saattavat käytännössä johtaa poikkeamiseen ainakin valmiuslaissa säädetystä valvontaa ja säännöstelyä poikkeusoloissa koskevista määräyksistä, vaikka rahapolitiikka ei pääsääntöisesti enää kuulukaan Suomen toimivaltaan Euroopan unionin jäsenenä.

14 artiklan mukaan tämän pöytäkirjan osapuolina olevien valtioiden edustajille, jotka osallistuvat Järjestön kokouksiin, myönnetään tehtäviensä suorittaessaan sekä matkustaessaan kokouspaikalle ja sieltä takaisin vapaus vangitsemisesta ja pidättämisestä ja henkilökohtaisten matkatavaroittensa takavarikoimisesta, paitsi jos heidät on yllätetty itse teossa. Tällaisissa tapauksissa asianomaisen viranomaisen on välittömästi ilmoitettava vangitsemisesta tai takavarikoimisesta järjestön pääjohtajalle tai tämän edustajalle.

Tässä artiklassa tarkoitettut henkilöt nauttivat lisäksi lainkäyttövapautusta - myös hei-

dän tehtävänsä päättyttyä - niiden toimenpiteiden osalta, mukaan lukien heidän suulliset ja kirjalliset lausuntonsa, joihin he tehtävien suorittamisessa ja velvollisuuksiensa puitteissa ovat ryhtyneet. Tämä vapautus ei koske heidän tekemiään moottoriliikennemääräysten rikkomuksia tai heidän omistuksessaan olevien tai heidän kuljettamiensa moottoriajoneuvojen aiheuttamia vahinkoja (artikla 14.2).

Artikla poikkeaa Suomen pakkokeinolainsäädännöstä vangitsemisen ja pidättämisen vapautuksen osalta. Lainkäyttövapaus taas poikkeaa niin siviili-, rikos- kuin hallinto-oikeudellisesta tuomiovallasta Suomen lainkäyttöpiirissä.

Artiklassa tarkoitettuihin henkilöihin voivat tulla sovellettaviksi myös kansainvälisiä konferensseja ja erityisedustustoja koskevista erioikeuksista ja vapauksista annettu laki ja asetus, jos kysymyksessä on Suomen hallituksen suostumuksella Suomessa pidettävä valtioiden välinen konferenssi. Laki sisältää yleiset erioikeudet ja -vapaudet osallistujille.

15 artiklan mukaan jäljempänä 16 ja 17 artiklassa mainittujen erioikeuksien ja -vapauksien lisäksi järjestön pääjohtaja tai hänen tilalleen määrätty henkilö nauttii virkakautenaan niitä erioikeuksia ja -vapauksia, joihin vastaavanarvoiset diplomaattiset edustajat 18 päivänä huhtikuuta 1961 tehdyn diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen mukaan ovat oikeutettuja. Suomi on diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen osapuoli (SopS 3—4/1970). Pöytäkirjan määräys merkitsee po. yleissopimuksen soveltamisen laajentamista koskemaan järjestön pääjohtajaa ja hänen sijais-taan.

16 artiklan mukaan järjestön palveluksessa olevat henkilöt nauttivat lainkäyttövapautusta, myös heidän palveluksensa päättyttyä, niiden toimenpiteiden osalta, mukaan lukien heidän suulliset ja kirjalliset lausuntonsa, joihin he tehtäviensä suorittamisessa ja velvollisuuksiensa puitteissa ovat ryhtyneet.

Tämä vapautus ei kuitenkaan koske heidän tekemiään moottoriliikennemääräysten rikkomuksia tai heidän omistuksessaan olevien tai heidän kuljettamiensa moottoriajoneuvojen aiheuttamia vahinkoja (artikla 16.2).

Artiklan 1-kohta järjestön palveluksessa

olevan henkilöstön osalta poikkeaa Suomen lainsäädännöstä lainkäyttövapautuksen suhteen, jota on selostettu edellä 4 artiklan kohdalla.

17 artiklan mukaan järjestön henkilökuntaan kuuluvat kokopäivätoimiset jäsenet:

a) nauttivat rahavarojen siirtojen osalta niitä erioikeuksia, jotka yleensä asianomaisten kansallisten säännösten mukaisesti myönnetään kansainvälisten järjestöjen henkilökunnalle;

b) saavat, jos heidät järjestöön sitova sopimus on voimassa vähintään vuoden, tullivapaasti tuoda maahan huonekalunsa ja henkilökohtaiset tavaransa ryhtyessään ensimmäistä kertaa hoitamaan tehtävänsä asianomaisessa valtiossa, ja maksutta viedä maasta huonekalunsa ja henkilökohtaiset tavaransa lopettaessaan palveluksensa tässä valtiossa, kummassakin tapauksessa niillä ehdoilla ja rajoituksilla, jotka ovat voimassa sen valtion lakien ja asetusten nojalla, jossa oikeutta käytetään;

c) sekä heidän talouteensa kuuluvat perheenjäsenet nauttivat samaa vapautusta maahantulorajoituksista ja ulkomaalaisten rekisteröimistä koskevista määräyksistä, joka yleensä myönnetään kansainvälisten järjestöjen henkilökuntaan kuuluville jäsenille;

d) nauttivat loukkaamattomuutta kaikkiin heidän toimeensa kuuluviin asiakirjoihin ja muihin toimenpiteisiin nähden;

e) ovat vapautetut kaikista asepalvelukseen liittyvistä velvoitteista ja muusta palvelusvelvollisuudesta;

f) sekä heidän talouteensa kuuluvat perheenjäsenet nauttivat kansainvälisessä kriisitilanteessa samoja kotiuttamisetuja kuin diplomaattisten edustustojen jäsenet.

Artiklan a ja c–f kohtien määräykset poikkeavat monilta kohdilta Suomessa voimassa olevasta lainsäädännöstä, jota selostetaan edellä 3 ja 4 artiklan perustelujen yhteydessä. Maahantulorajoituksista ja ulkomaalaisten rekisteröimistä koskevista määräyksistä säädetään ulkomaalaislaissa (378/1991). Palvelusvelvollisuutta koskevat erioikeudet ja vapaudet poikkeavat asevelvollisuuslaista (452/1950) ja valmiuslain Suomessa asuvan työvoiman käyttöä koskevista säännöksistä.

18 artiklan mukaan, mikäli järjestö perustaa oman, riittäviä etuuksia käsittävän sosiaalivakuutusjärjestelmän, vapautetaan niin järjestö kuin sen pääjohtaja ja henkilökuntakin

kaikista kansallisille sosiaalivakuutuselimille suoritettavista pakollisista maksuista, ellei muuta seuraa tämän pöytäkirjan osapuolina olevien asianomaisten valtioiden kanssa 27 artiklan määräysten mukaisesti tehdyistä sopimuksista tai näiden valtioiden vahvistamista vastaavista määräyksistä.

Tuloverotusta koskevat määräykset poikkeavat tuloverolain (1535/1992) säännöksistä sosiaaliturvamaksusta vapauttamisen myötä.

19 artiklan mukaan neuvoston viimeistään vuoden kuluessa pöytäkirjan voimaantulosta vahvistamilla ehdoilla ja sen vahvistaman menettelyn mukaisesti voidaan määrätä pääjohtaja ja 17 artiklassa tarkoitetut järjestön henkilökuntaan kuuluvat jäsenet maksamaan veroa järjestölle sen suorittamista palkoista ja palkkioista. Siitä päivästä lähtien, jolloin vero otetaan käyttöön, kyseiset palkat ja palkkiot ovat vapautetut kansallisesta tuloverosta; tämän pöytäkirjan osapuolina olevilla valtioilla säilyy kuitenkin oikeus ottaa huomioon nämä palkat ja palkkiot muista lähteistä peräisin olevasta tulosta maksettavaksi määrätävää veroa laskettaessa.

Tämän artiklan 1 kohdan määräyksiä ei sovelleta eläkkeisiin ja elinkorkoihin, jotka järjestö suorittaa entisille pääjohtajille ja henkilökuntaan kuuluneille entisille jäsenille heidän palveluksestaan järjestössä. Artiklan 19 verotusta koskevat määräykset poikkeavat tuloverolain (1535/1992) määräyksistä tässäkin kohden.

20 artiklan mukaan pöytäkirjan 17 artiklassa tarkoitettujen järjestön henkilökuntaan kuuluvien jäsenten nimet, arvo tai ammatti ja osoite on määrääjain ilmoitettava tämän pöytäkirjan osapuolina olevien valtioiden hallituksille.

21 artiklan mukaan pöytäkirjassa määrättyjen erioikeuksien ja -vapauksien tarkoituksena ei ole antaa niihin oikeutetuille henkilöille henkilökohtaista hyötyä. Ne ovat syntyneet yksinomaan järjestön esteettömän toiminnan ja henkilökunnan, jolle ne myönnetään, täydellisen riippumattomuuden turvaamiseksi kaikissa olosuhteissa.

Pääjohtajalla ja hänen tilalleen määrättyllä henkilöllä tai, jos on kysymys tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion edustajasta,

asianomaisen valtion hallituksella tai, jos on kysymys pääjohtajasta itsestään, neuvostolla on oikeus ja velvollisuus pidättää tällainen vapautus, jos se heidän käsityksensä mukaan estää oikeuden toteutumista ja se voidaan pidättää vahingoittamatta niitä tarkoituksia, joita varten se on myönnetty (artikla 21.2).

22 artiklan mukaan pöytäkirjan osapuolena oleva valtio ei ole velvollinen myöntämään 14 ja 15 artiklassa sekä 17 artiklan a), b), c), e) ja f)-kohdassa mainittuja erioikeuksia ja -vapauksia omille kansalaisilleen tai alueellaan vakituisesti asuville henkilöille.

23 artiklan mukaan järjestö on velvollinen sisällyttämään kaikkiin sen tekemiin kirjallisiin sopimuksiin, lukuun ottamatta niitä, jotka tehdään henkilökuntaohjesäännön mukaisesti, välitystuomiolausekkeen. Sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat, joita ei ole ratkaistu sovinnollisesti, saatetaan kolmen välimiehen muodostaman välimiesoikeuden ratkaistavaksi. Välimiesoikeuden päätös on lopullinen ja sitoo riidan osapuolia.

24 artiklan mukaan pöytäkirjan osapuolena oleva valtio voi alistaa kansainvälisen välitystuomioistuimen ratkaistavaksi kaikki riita-asiat,

a) jotka ovat syntyneet järjestön aiheuttaman vahingon seurauksena;

b) jotka koskevat järjestön sopimukseen perustumatonta velvoitetta;

c) jotka koskevat henkilöä, jolla on oikeus vedota 15 ja 16 artiklassa tarkoitettuun lainkäyttövapautukseen edellyttäen, että vapautta ei ole pidätetty tämän pöytäkirjan 21 artiklan määräysten mukaisesti. Riitaisuuksissa, joissa vedotaan 15 ja 16 artiklassa tarkoitettuun lainkäyttövapautukseen, järjestö on vastuvelvollinen asianomaisten henkilöiden sijaan.

Jos tämän pöytäkirjan osapuolena oleva valtio aikoo alistaa riitaisuuden ratkaistavaksi välitystuomiolla, sen on ilmoitettava tästä pääjohtajalle, jonka välittömästi on annettava tällainen ilmoitus tiedoksi jokaiselle tämän pöytäkirjan osapuolena olevalle valtiolle (artikla 24.2).

Edellä tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä ei sovelleta järjestön ja pääjohtajan, sen henkilökunnan tai asiantuntijoiden välisiin riitaisuuksiin, jotka koskevat heidän palvelussuhteensa ehtoja (artikla 24.3).

Välitystuomiota ei voida moittia, vaan se on lopullinen ja asianosaisia sitova. Jos välitystuomion sisällöstä tai soveltamisalasta syntyy riitaisuutta, välitystuomioistuin on asianomaisen pyynnöstä velvollinen tulkitsemaan sen (artikla 24.4).

Kansainvälisen välitystuomioistuimen tuomio voi tulla Suomea sitovaksi ja velvoittavaksi artiklan 4 kohdan perusteella, ja se on lopullinen eikä siitä voida valittaa.

Pöytäkirjan osapuolena oleva valtio voi alistaa kansainvälisen välitystuomioistuimen ratkaistavaksi riidan artiklassa mainituissa tapauksissa. Riitaisuuksissa, joissa vedotaan 15 ja 16 artiklassa tarkoitettuun lainkäyttövapautukseen, järjestö on vastuvelvollinen asianomaisten henkilöiden sijaan. Järjestö siis huolehtii riitojenratkaisumenettelyistä myös silloin, kun riita liittyy järjestön virkamieheen, joka nauttii koskemattomuutta. Määräys vastaa YK:n erioikeuksia koskevan yleissopimuksen 29 artiklaa. Välitystuomio on lopullinen ja sitoo riidan osapuolia koskien valtion täysivaltaisuutta.

25 artiklan mukaan 24 artiklassa mainittuun välitystuomioistuimeen kuuluu kolme jäsentä, joista välitysmenettelyssä asianosaisasemassa olevat valtiot, yksi tai useampi, nimittävät yhden välimiehen, järjestö yhden ja kaksi ensin mainittua kolmannen, joka toimii puheenjohtajana.

Välimiehet valitaan listalta, jolla on korkeintaan kuusi kunkin tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion nimeämää välimiestä ja kuusi järjestön nimeämää välimiestä (artikla 25.2).

Jos asianosainen jättää nimeämättä välimiehen tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti kolmen kuukauden kuluessa 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua ilmoituksesta, Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtaja toimittaa toisen asianomaisen pyynnöstä välimiehen vaalin mainitulla listalla olevien henkilöiden kesken. Näin tapahtuu myös jommankumman asianomaisen pyynnöstä, jos kaksi ensimmäistä välimiestä ei kuukauden kuluessa toisen välimiehen nimittämisestä pääse yksimielisyyteen kolmannen välimiehen valinnasta. Välitystuomiota hakevan valtion kansalaista ei kuitenkaan voida valita täyttämään järjestön valittavana olevan välimiehen paikkaa, eikä listalla olevaa järjestön

nimeämää henkilöä voidaan valita täyttämään välitystuomiota hakevan valtion valittavana olevan välimiehen paikkaa. Henkilöä, joka kuuluu jompaankumpaan näistä kahdesta ryhmästä, ei myöskään voida nimittää välitystuomioistuimen puheenjohtajaksi (artikla 25.3). Välitystuomioistuin määrää itse menettelyn säännöt (artikla 25.4).

Artikla sisältää yksityiskohtaiset määräykset välitystuomioistuimen perustamisesta ja sen jäsenen nimittämisestä.

26 artiklan mukaan järjestön ja pöytäkirjan osapuolena olevan valtion hallituksen välillä syntyvät, tämän pöytäkirjan tulkitsemista tai soveltamista koskevat riitaisuudet, joita ei ole saatu suorissa neuvotteluissa selvitettyiksi, saatetaan jommankumman asianosaisen pyynnöstä, elleivät asianosaiset ole sopineet jostakin toisesta ratkaisutavasta, välitystuomioistuimeen, johon kuuluu kolme jäsentä, nimittäin yksi järjestön pääjohtajan tai hänen tilalleen määrätyn henkilön nimeämä välimies, yksi tämän pöytäkirjan osapuolena ja asiassa asianosaisena olevan valtion tai tämän pöytäkirjan osapuolena ja asiassa asianosaisina olevien valtioiden nimeämä välimies ja kolmas välimies, jonka kaksi muuta on yksimielisesti valinnut ja joka ei saa olla järjestön virkamies eikä kyseisten valtioiden kansalainen ja joka toimii tuomioistuimen puheenjohtajana.

Välitystuomiota koskevassa pyynnössä on mainittava kantajan nimeämän välimiehen nimi; vastaaja nimeää oman välimiehensä ja ilmoittaa hänen nimensä kantajalle kahden kuukauden kuluessa välitystuomiota koskevan pyynnön vastaanottamisesta. Ellei vastaaja ilmoita välimiehensä nimeä mainitun määräajan kuluessa, tai jos nämä kaksi välimiestä eivät pääse yksimielisyyteen kolmannen välimiehen valinnasta kahden kuukauden kuluessa viimeisestä välimiehen nimeämisestä, Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtaja valitsee välimiehen tai kolmannen välimiehen sen asianosaisen pyynnöstä, joka ensin kääntyy tuomioistuimen puoleen.

Välitystuomioistuin määrää itse menettelyn säännöt. Sen ratkaisut ovat asianosaisia sitovia eikä niistä voida valittaa.

Artikla 26 sääntelee järjestön ja pöytäkirjan osapuolena olevan valtion hallituksen välillä syntyvien, tämän pöytäkirjan tulkitsemista tai

soveltamista koskevien riitaisuuksien saattamisen välitystuomioistuimen ratkaistavaksi, jonka antamista päätöksistä tulee sitovia eikä niistä voi valittaa koskien täysivaltaisuutta.

27 artiklan mukaan neuvoston päätettyä asiasta järjestö voi tehdä lisäsopimuksia yhden tai useamman tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion kanssa tämän pöytäkirjan määräysten toteuttamisen varmistamiseksi.

28 artiklan mukaan tämä pöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten järjestön perustamista koskevan 5 päivänä lokakuuta 1962 tehdyn yleissopimuksen osapuolena oleville valtioille.

Pöytäkirja on ratifioitava tai hyväksyttävä. Ratifioimis- tai hyväksymiskirja talletetaan Ranskan hallituksen huostaan.

29 artiklan mukaan pöytäkirja tulee voimaan päivänä, jolloin kolmas ratifioimis- tai hyväksymiskirja talletetaan.

30 artiklan mukaan voimaantulonsa jälkeen tämä pöytäkirja on avoinna liittymistä varten kaikille järjestön perustamista koskevan 5 päivänä lokakuuta 1962 tehdyn yleissopimuksen osapuolena oleville valtioille. Liittymiskirjat talletetaan Ranskan hallituksen huostaan.

31 artiklan mukaan sellaisen valtion osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän pöytäkirjan sen voimaantulon jälkeen, tai sellaisen valtion osalta, joka liittyy siihen, tämä pöytäkirja tulee voimaan päivänä, jolloin ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja talletetaan.

32 artiklan mukaan Ranskan hallitus ilmoittaa kaikille tämän pöytäkirjan allekirjoittaneille tai siihen liittyneille valtioille ja järjestön pääjohtajalle jokaisesta ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta sekä tämän pöytäkirjan voimaantulosta.

33 artiklan mukaan pöytäkirja on voimassa niin kauan kuin 5 päivänä lokakuuta 1962 tehty järjestön perustamista koskeva yleissopimus on voimassa.

Valtio, joka eroaa järjestöstä tai lakkaa kuulumasta siihen tämän artiklan 1 kohdassa mainitun yleissopimuksen XI artiklan mukaisesti, ei enää ole tämän pöytäkirjan osapuoli.

34 artiklan mukaan pöytäkirjaa on tulkittava sen päätarkoitusta silmällä pitäen, joka on sallia järjestön toteuttaa tehtävänsä täydellisesti ja tehokkaasti sekä harjoittaa sitä toimintaa, joka sille yleissopimuksessa on mää-

rätty.

35 artiklan mukaan pöytäkirjan tultua voimaan Ranskan hallitus kirjaa sen Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti.

Pöytäkirja on tehty Pariisissa 12 päivänä heinäkuuta 1974 yhtenä saksan-, tanskan-, ranskan-, hollannin- ja ruotsinkielisenä kappaleena, jonka ranskankielinen teksti on todistusvoimainen riitatapauksissa. Pöytäkirja on talletettu Ranskan ulkoasianministeriön arkistoon, joka toimittaa allekirjoittajavaltioille ja pöytäkirjaan liittyville valtioille oikeaksi todistetut jäljennökset.

2. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lain 1 § sisältää tavanomaisen blankettilain säännöksen, jolla saatetaan voimaan lailla liittymissopimuksen, yleissopimuksen, rahoituspöytäkirjan ja erioikeuksia ja erivapauksia koskevien sopimusjärjestelyjen ne määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä selostetaan jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta ja käsittelyjärjestystä koskevassa jaksossa.

2 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin Suomen ja ESO:n välinen liittymissopimus ja Suomen liittyminen yleissopimukseen, sen rahoituspöytäkirjaan ja ESO:n erioikeuksia ja -vapauksia koskevaan pöytäkirjaan tulevat voimaan.

3. Voimaantulo

Suomen ja ESO:n välinen liittymissopimus on allekirjoitettu 9 päivänä helmikuuta 2004. Sopimuksen 7 artiklan mukaan kumpikin sopimuspuoli ilmoittaa toiselle kirjallisesti, kun se on saattanut päätökseen tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämän menettelyn. Suomen ja ESO:n välinen sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua jälkimmäisen ilmoituksen vastaanottamisesta. Tavoitteena on, että sopimus tulisi voimaan viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2004.

Euroopan eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan järjestön perustamista koskeva yleissopimus on allekirjoitettu lokakuun 5 päivänä lokakuuta 1962. Uusi valtio voi liittyä yleissopimukseen sen XIII artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden yksimielisellä päätöksellä ja kun se on tallettanut liittymiskirjan Ranskan tasavallan ulkoasianministeriöön. Yleissopimukseen liittyvä rahoituspöytäkirja on tehty samanaikaisesti yleissopimuksen kanssa lokakuun 5 päivänä lokakuuta 1962, eikä siihen sisälly erillisiä voimaantulomääräyksiä, joten se on yleissopimuksen liitteenä tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti yleissopimuksen kanssa.

ESO:n erioikeuksia ja -vapauksia koskeva multilateraalinen pöytäkirja on tehty heinäkuun 12 päivänä 1974. Pöytäkirjan 31 artiklan mukaan sellaisen valtion osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän pöytäkirjan sen voimaantulon jälkeen, tai sellaisen valtion osalta, joka liittyy siihen, tämä pöytäkirja tulee voimaan päivänä, jolloin ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja talletetaan.

Sopimusjärjestelyjen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamista koskeva laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin Suomen ja ESO:n välinen liittymissopimus, yleissopimus ja sen rahoituspöytäkirja sekä ESO:n erioikeuksia ja -vapauksia koskeva pöytäkirja tulevat voimaan. Tavoitepäivämäärä on heinäkuun 1 päivä heinäkuuta 2004.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan tämä perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat

kansainvälisen velvoitteen määräykset. Valtiosopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen määräys on perustuslakivaliokunnan kannan mukaan luettava lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvattun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (ks. esim. PeVL 11/2000 vp ja PeVL 12/2000 vp).

Euroopan eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan järjestön yleissopimusta voidaan luonnehtia kansainvälisen tieteellisen tutkimuksen yhteistyösopimukseksi. Sopimukseen liittymisellä voidaan katsoa Suomen valtion edistävän tähtitieteen osalta mahdollisuuksia perustuslain 16 §:n 3 momentissa tarkoitettua tieteen vapauden käyttämiseen.

Euroopan eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan järjestön yleissopimuksessa lainsäädännön alaan kuuluu *artikla V(2b)*, jonka mukaan neuvosto päättää järjestön rahoitustoimenpiteistä. Artiklalla V(2b) ei ole suoranaista budjettivaltaa koskevaa merkitystä sikäli, ettei siinä määrätä esim. Suomen rahoitusosuudesta. Määräys on kuitenkin merkittävä sikäli, että päätökset järjestön rahoitustoimenpiteistä tehdään jäsenvaltioiden 2/3 enemmistöllä. Tämä tarkoittaa sitä, että Suomi voi myös vastoin tahtoaan tulla sidotuksi sellaisiin rahoituspäätöksiin, joilla voi puolestaan olla eduskunnan budjettivaltaa koskevia vaikutuksia. Jäsenien rahoitusosuuksista säädetään edelleen *yleissopimuksen VII artiklassa*. Sovelletusta menettelystä säädetään erillisessä *rahoituspöytäkirjassa*, johon myös kumpikin edellä mainituista sopimusmääräyksistä viittaa. Suomen *liittymissopimuksen 4 artiklassa* määritellään puolestaan tarkemmin Suomen erityisrahoitusosuus ja artiklassa 5 Suomen

jäsenmaksuosuus vuonna 2004. Tällaiset eduskunnan budjettivaltaa sitovat sopimusmääräykset kuuluvat lainsäädännön alaan perustuslain 83 §:n perusteella.

Perustuslakivaliokunnan kannan mukaan oikeushenkilöllisyydestä ja siihen liittyvästä oikeudellisesta toimintakyvystä sekä järjestön ja sen henkilöstön erioikeuksista ja -vapauksista säädetään Suomessa lailla (ks. PeVL 38/2000 vp.). Järjestön erioikeuksia ja -vapauksia koskevan pöytäkirjan voidaan katsoa sisältävän useita sellaisia määräyksiä, jotka kuuluvat tällä perusteella lainsäädännön alaan ja edellyttävät näin ollen eduskunnan hyväksymistä. Tällaisia ovat ainakin järjestön oikeushenkilöllisyyttä, koskemattomuutta ja erivapauksia koskevat 1—4 sekä 7—8 artiklat sekä vastaavat sopimusosapuolten edustajia ja järjestön henkilökuntaa koskevat säännökset artikloissa 14—19. Järjestölle ja sen henkilöstölle myönnettävät vero- ja tullivapauksia koskevat määräykset vastaavat lähtökohtaisesti niitä erioikeuksia ja -vapauksia, joita tavanomaisesti myönnetään kansainvälisille järjestöille sekä niiden palveluksessa olevalle henkilöstölle ja ne kuuluvat lainsäädännön alaan, koska perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan valtion veroista säädetään lailla. Määräykset noudattavat myös niitä velvoitteita, joita Euroopan Unionin yhteisölainsäädäntö asettaa jäsenvaltioille kansainvälisille järjestöille myönnettävien erioikeuksien ja -vapauksien suhteen.

Yleissopimuksen VIII artikla koskee sopimuksen muuttamista. Sanamuotonsa perusteella sitä voitaneen tulkita niin, että muutosten tekeminen on sidottu ESO-neuvoston suositukseen. Tällaisen sopimusmääräyksen, joka edellyttää sopimuksella perustetun toimielimen antamaa hyväksyntää, voidaan katsoa rajoittavan sopimusosapuolten sopimussentekovaltaa. Näin ollen määräys koskettaa Suomen täysivaltaisuutta ja kuuluu lainsäädännön alaan. Ottaen huomioon järjestön tarkoitus ja yleissopimuksen soveltamisala, täysivaltaisuutta koskeva rajoitus on kuitenkin luonteeltaan vähäinen, eikä sen voida katsoa olevan ristiriidassa perustuslain täysivaltaisuutta koskevien säännösten kanssa.

Yleissopimuksen IX artiklan mukaan jäsenvaltioiden riidat yleissopimuksen ja rahoituspöytäkirjan tulkinnasta ja soveltamisesta rat-

kaistaan viime kädessä Haagin pysyvässä välitystuomioistuimessa. Tässä menettelyssä voi tulla Suomea sitovasti ratkaistuksi myös lainsäädännön alaan tai eduskunnan budjettivaltaan kuuluvia kysymyksiä. Sopimusmääräys koskettaa näin ollen Suomen täysivaltaisuutta ja edellyttää eduskunnan hyväksymistä. Yleissopimuksen IX artiklaa sovelletaan myös Suomen ja ESO:n väliseen bilateraaliin liittymissopimukseen sen 6 artiklan perusteella. ESO:n erioikeuksia ja -vapauksia koskevan pöytäkirjan 24–26 artiklat sisältävät vastaavanlaisen riitojen ratkaisumekanismin. Koska tällaiset riitojen ratkaisua ja tulkintaa koskevat määräykset ovat kuitenkin nykyään tavanomaisia, ne eivät vaikuta sopimuksen tai voimaansaattamislain käsittelyjärjestykseen (ks. PeVL 51/2001).

Yleissopimuksen X artikla asettaa kymmenen vuoden aikarajan sekä vähintään yhden varainhoitovuoden viiveen järjestöstä eroamiselle. Määräystä sovelletaan myös Suomen ja ESO:n väliseen bilateraaliin liittymissopimukseen sen 6 artiklan perusteella. Tällaisten aikarajojen asettaminen voidaan katsoa rajoittavan sopimusosapuolten oikeutta irtisanoa sopimus sekä näin rajoittavan perustuslain 93 §:n 1 momentissa tarkoitetun kansainvälisen toimivallan käyttämistä, mikä on kansainvälisiin velvoitteisiin sitoutumista koskeva perussäännös. Lisäksi sopimusmääräys merkinnee sitä, että Suomi ei voi järjestöstä eroamalla välittömästi vapautua myöskään siihen kohdistuvista taloudellisista velvoitteista. Tällaiset rajoitukset koskevat Suomen täysivaltaisuutta ja kuuluvat lainsäädännön alaan. Koska tämäntyyppiset rajoitukset ovat kuitenkin tavanomaisia nykyaikaisessa kansainvälisessä yhteistoiminnassa, sopimusmääräyksen ei voida katsoa olevan ristiriidassa perustuslain täysivaltaisuutta koskevien säännösten kanssa.

Yleissopimuksen XI ja XII artiklojen mukaan Suomen jäsenyys ESO:ssa voi periaatteessa päättyä erottamiseen tai järjestön purkamiseen myös ilman eduskunnan hyväksymistä perustuslain 94 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla. Erioikeuksia ja -vapauksia koskevan pöytäkirjan voimassaolo on sidottu yleissopimuksen XI artiklaan ja yleissopimuksen voimassaoloon. Sopimusmääräykset koskevat näin ollen Suomen täysivaltai-

suutta ja edellyttävät eduskunnan hyväksymistä. Ottaen huomioon järjestön rajattu toimiala sekä yleissopimuksen XII artiklan varojen jakamista turvaavat säännökset järjestön purkamistapauksessa, sopimusmääräysten ei kuitenkaan voida katsoa olevan ristiriidassa perustuslain täysivaltaisuutta koskevien säännösten kanssa.

4.2. Käsittelyjärjestys

Suomen ja ESO:n välinen liittymissopimus, Euroopan eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan järjestön perustamista koskeva yleissopimus ja sen rahoituspöytäkirja sekä ESO:n erioikeuksia ja -vapauksia koskeva pöytäkirja vaativat edellä sanotun perusteella eduskunnan hyväksymisen. Koska sopimusjärjestelyt eivät sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, se voidaan hyväksyä eduskunnassa äänten enemmistöllä.

Sopimusjärjestelyyn tai lakiehdotukseen Suomen ja ESO:n välisen liittymissopimuksen, Euroopan eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan järjestön perustamista koskevan yleissopimuksen ja sen rahoituspöytäkirjan sekä ESO:n erioikeuksia ja -vapauksia koskevan pöytäkirjan voimaansaattamiseksi ei sisälly perustuslain 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuja määräyksiä tai säännöksiä. Lakiehdotus voitaisiin näin ollen käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään että,

Eduskunta hyväksyisi Suomen ja Euroopan eteläisen observatorion (ESO) välillä 9 päivänä helmikuuta 2004 Garchingissa tehdyn liittymissopimuksen, 5 päivänä lokakuuta 1962 tehdyn Euroopan eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan järjestön perustamista koskevan yleissopimuksen ja sen 5 päivänä lokakuuta 1962 tehdyn rahoituspöytäkirjan sekä 12 päivänä heinäkuuta 1974 tehdyn järjestön erioikeuksia ja -vapauksia koskevan multilateraalisen pöytäkirjan.

Koska kysymyksessä olevat sopimusjärjestelyt sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Edus-

kunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Suomen ja Euroopan eteläisen observatorion (ESO) välillä helmikuun 9 päivänä 2004 Garchingissa tehdyn Suomen liittymistä eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamista koskevaan yleissopimukseen koskevan sopimuksen ja yleissopimuksen sekä siihen liittyvien pöytäkirjojen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Suomen ja Euroopan eteläisen observatorion (ESO) välillä 9 päivänä helmikuuta 2004 Garchingissa tehdyn liittymissopimuksen, eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamista koskevan yleissopimuksen ja sen rahoituspöytäkirjan sekä järjestön erioikeuksia ja -vapauksia koskevan pöytäkirjan

lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Opetusministeri *Tuula Haatainen*

*Sopimustekstit**(Suomennos)***SOPIMUS****SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN****JA****EUROOPAN ETELÄISEN OBSERVATORION VÄLILLÄ**

**LIITTYMISESTÄ ETELÄISEN
PALLONPUOLISKON
TÄHTITIETEELLISTÄ TUTKIMUSTA
HARJOITTAVAN EUROOPPALAISEN
JÄRJESTÖN PERUSTAMISESTA
TEHTYYN YLEISSOPIMUKSEEN SEKÄ
SIIHEN LIITTYVIIN MÄÄRÄYKSIIN
JA EHTOIHIN**

Suomen tasavallan hallitus (jäljempänä
"Suomi"),

ja

Pariisissa 5 päivänä lokakuuta 1962 allekirjoitetulla yleissopimuksella (jäljempänä "yleissopimus") perustettu eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittava eurooppalainen järjestö, josta käytetään myös nimeä Euroopan eteläinen observatorio (jäljempänä "ESO")

OTTAEN HUOMIOON, että yleissopimuksen XIII artiklan 4 kappaleen mukaan jäsenvaltioiden yksimielisellä päätöksellä ESO:n jäseneksi hyväksytystä valtiosta tulee ESO:n jäsen, kun se on tallettanut liittymiskirjan Ranskan tasavallan ulkoasianministeriöön,

OTTAEN HUOMIOON, että Suomi on hakenut ESO:n täysjäsenyyttä ja että ESO:n neuvosto on hyväksynyt Suomen jäsenyyden Garchingissa 30 päivänä tammikuuta 2004 pidetyssä 102. (ylimääräisessä) kokouksessaan,

AGREEMENT BETWEEN**THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND****AND****THE EUROPEAN SOUTHERN OBSERVATORY**

**CONCERNING THE ACCESSION TO
THE CONVENTION ESTABLISHING
A EUROPEAN ORGANISATION FOR
ASTRONOMICAL RESEARCH IN THE
SOUTHERN HEMISPHERE AND
RELATED TERMS AND CONDITIONS**

The Government of the Republic of Finland
(hereinafter referred to as "Finland"),

and

The European Organization for Astronomical Research in the Southern Hemisphere, established by the Convention signed in Paris 5 October 1962 (hereinafter referred to as "the Convention"), also known as the "European Southern Observatory", (and hereinafter referred to as "ESO"),

CONSIDERING that, according to Article XIII.4 of the Convention, a State admitted to ESO by unanimous vote of the Member States shall become a member of ESO by depositing an instrument of accession with the Ministry of Foreign Affairs of the French Republic,

CONSIDERING that Finland has applied to become a full member of ESO and that the Council of ESO has approved the admission of Finland at its 102nd (Extraordinary) meeting held in Garching on 30 January 2004,

OTTAEN HUOMIOON yleissopimuksen VII artiklan 3 kappaleen nojalla annetun ESO:n neuvoston päätöslauselman, jossa määritetään ESO/Cou-940 conf. rev 3 -asiakirjan 2 liitteessä mainittu Suomen erityisrahoitusosuus,

VAKUUTTUNEINA siitä, että Suomen liittyminen osaltaan auttaa saavuttamaan yleissopimuksessa mainitut tavoitteet,

OTTAEN HUOMIOON yleissopimuksen VII, XIII JA XV artiklan,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Tämän sopimuksen tarkoituksena on antaa ne määräykset ja ehdot, joiden mukaisesti Suomi liittyy yleissopimukseen.

2 ARTIKLA

1. Suomesta tulee ESO:n jäsen ja ESO:n perustamisesta tehdyn yleissopimuksen sopimuspuoli.

2. Suomi sitoutuu tämän sopimuksen ratifioidessaan sen mukaisiin liittymistä koskeviin määräyksiin ja ehtoihin.

3 ARTIKLA

1. Yleissopimuksen XIII artiklan 4 kappaleen mukaisesti Suomen liittyminen tulee voimaan sinä päivänä, jona Suomen liittymiskirja talletetaan Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriöön. Suomi ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin tämän toteuttamiseksi heinäkuun 1 päivään 2004 mennessä. Ellei liittymiskirjaa ole kyseiseen päivämäärään mennessä talletettu, tämän sopimuksen määräyksistä ja ehdoista voidaan neuvotella uudelleen joko ESO:n tai Suomen pyynnöstä.

2. Liittymispäivämäärästä lähtien yleissopimuksen määräykset ja ESO:n neuvoston päättämät kaikki toimenpiteet sitovat Suomea ja niitä sovelletaan Suomeen. Suomi

CONSIDERING the resolution of ESO Council determining the special contribution of Finland in accordance with Article VII. 3 of the Convention as set out in Annex 2 to ESO/Cou-940 conf. rev 3,

CONVINCED that this accession will contribute to the achievement of the objectives set out in the Convention,

HAVING REGARD to Articles VII, XIII and XV of the Convention,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

ARTICLE 1

The purpose of this Agreement is to determine the terms and conditions under which Finland shall accede to the Convention.

ARTICLE 2

1. Finland shall become a member of ESO and a party to the Convention establishing it.

2. Finland agrees, subject to ratification, to the conditions governing its accession as stated in the present Agreement.

ARTICLE 3

1. In accordance with its Article XIII. 4 of the Convention, accession shall become effective for Finland on the date when Finland's instrument of accession is deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the French Republic. Finland shall take all necessary steps in order that this occurs not later than July 1, 2004. Should it not be deposited by this date, the terms and conditions of this Agreement may be renegotiated at the request of either ESO or Finland.

2. As from the date of accession, the provisions of the Convention, together with all measures taken by the ESO Council, shall be binding for Finland and shall be applica-

on samassa asemassa kuin muut jäsenvaltiot neuvoston tai neuvoston valtuuttamien sen alaisten elinten päätöksiin, ratkaisuihin, päätöslauselmiin ja muihin toimenpiteisiin nähden sekä kaikkiin järjestön tekemiin sopimuksiin nähden. Näin ollen Suomi noudattaa näihin asiakirjoihin ja toimenpiteisiin liittyviä määräyksiä ja niistä johtuvia periaatteita ja politiikkoja sekä ryhtyy tarvittaessa asianmukaisiin toimenpiteisiin niiden täysimääräisen täytäntöönpanon varmistamiseksi.

4 ARTIKLA

Yleissopimuksen VII artiklan 3 kappaleen nojalla annettun ESO:n neuvoston päätöslauselman mukaan, jossa määritetään ESO/Cou-940 conf. rev 3 -asiakirjan 2 liitteessä mainittu Suomen erityisrahoitusosuus, Suomi suorittaa ESO:n neuvoston ja Suomen hallituksen sopiman erityisrahoitusosuuden seuraavasti:

1. Vuonna 2005 Suomi maksaa ESO:lle 10,353 miljoonaa euroa vuoden 2004 hintatason mukaan.

2. Vuosien 2004—2007 aikana Suomi toteuttaa ESO:lle luontoissuorituksena ESO:n johtaman ja valvoman sekä CSC-Tieteellinen laskenta Oy:n koordinoiman data-analyysihankkeen, jonka hinnaksi on arvioitu 2,5 miljoonaa euroa vuoden 2004 hintatason mukaan (tämän sopimuksen liite). Ennen Suomen jäsenyyden voimaantuloa Suomi laatii yhteistyössä ESO:n kanssa järjestelyn luontoissuorituksen yksityiskohtaista sekä siihen liittyvistä yksityiskohtaisista määräyksistä ja ehdoista.

5 ARTIKLA

Suomen rahoitusosuus vuodelle 2004 lasketaan yleissopimuksen VII artiklan 1 kappaleen mukaisesti suhteessa ajanjaksoon, jonka Suomi on vuonna 2004 ESO:n jäsenenä. Suomi maksaa vuoden 2004 rahoitusosuuden joulukuun 31 päivään 2004 mennessä.

ble to that State. Finland shall be placed in the same situation as the other Member States with regard to decisions, rulings, resolutions or any other acts made by the Council or, in delegation therefrom, by any sub-ordinate body, and with regard to any Agreement concluded by the Organization. Finland shall consequently abide by the terms of these instruments and measures and by the principles and policies stemming therefrom, and shall whenever necessary take appropriate measures to ensure their full implementation.

ARTICLE 4

In accordance with the resolution of ESO Council determining the special contribution of Finland as set out in Annex 2 to ESO/Cou-940 conf. rev 3, adopted pursuant to Article VII. 3 of the Convention, Finland shall make the following special contribution as agreed by ESO Council and the Government of Finland:

1. Finland shall pay to ESO 10.353 Million Euros at 2004 prices in 2005.

2. As an in-kind contribution Finland shall deliver to ESO in 2004—2007 the Data-analysis project managed and controlled by ESO and coordinated by CSC - Scientific Computing Ltd., valued 2.5 Million Euros at 2004 prices (ANNEX to this Agreement). Finland shall complete, prior to accession, an arrangement with ESO setting out the detailed specifications, terms, and conditions for the in-kind contribution.

ARTICLE 5

The contribution of Finland for 2004 shall be calculated according to Article VII.1 of the Convention and shall be proportional to the fraction of that year for which Finland is a member of ESO. Finland shall pay the 2004 contribution by 31 December 2004.

6 ARTIKLA

Riitojenratkaisuun ja tämän sopimuksen voimassaolon päättymiseen sovelletaan ESO:n yleissopimuksen IX ja X artiklaa.

ARTICLE 6

Articles IX and X of the ESO Convention shall apply to the settlement of disputes and termination of this agreement respectively.

7 ARTIKLA

Kumpikin sopimuspuoli ilmoittaa toiselle kirjallisesti, kun se on saattanut päätökseen tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämän menettelyn. Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua jälkimmäisen ilmoituksen vastaanottamisesta.

Tehty kahtena englanninkielisenä kappaleena Garchingissa, Saksan liittotasavallassa 9 päivänä helmikuuta 2004.

ARTICLE 7

Each party shall notify the other in writing when the legal procedure required to give effect to this Agreement have been completed by each party. The Agreement shall enter into force 30 days after the date of the receipt of the later of the two notifications.

Done in duplicate in the English language at Garching, in the Federal Republic of Germany, on February 9th of 2004.

LIITE sopimukseen,
jonka osapuolet ovat
Suomen tasavallan hallitus ja
Euroopan eteläinen observatorio (ESO)

ANNEX to Agreement between the
European Southern Observatory and
the Government of the Republic of Finland

**Luontoissuoritusprojekti, jota johtaa ja
valvoo ESO ja Suomessa koordinoi CSC, ja
joka on osa Suomen erityisrahoitusosuutta
Suomen liittyessä jäseneksi Euroopan ete-
läiseen observatorioon ESO:on**

**In-kind project, managed and controlled
by ESO and coordinated in Finland by
CSC, and part of the special contribution
of Finland upon accession to the European
Southern Observatory, ESO**

Projektin nimi:

Name of the project:

**Hajautetun tiedon analysointijärjestel-
män kehittäminen suurten tähtitieteellis-
ten tietoaaineistojen käsittelyyn**

**Development of distributed data analysis
system for extensive astronomical data**

Projektin kesto: 01.07.2004—30.06.2007

Duration: 1 July 2004—30 June 2007

Yhteenveto

Summary

Projektin tarkoituksena on kehittää ESO-
maissa ja muualla maailmassa toimiville
tähtitieteilijöille uuden sukupolven IT-
ympäristö suurten tähtitieteellisten tietoi-
neistojen käsittelyä varten.

The objective of the project is to develop
a new-generation information technology
environment for extensive astronomical
data, to be used by astronomy researchers in
ESO countries and globally.

Kyseessä on ESO-projekti, jota johtaa ja
valvoo ESO ja johon suomalaiset osallistu-
vat. Suomesta rahoitetaan kahdeksaatoista
henkilötyövuotta ja ESOSTa kuutta henkilö-
työvuotta vastaava työpanos. Suomessa
projektityön suorittavat CSC, 1-2 yliopistoa
ja mahdollisesti teollinen alihankkija. CSC
huolehtii projektin kansallisesta koor-
dinoinnista. Suomalainen tähtitieteellinen
neuvonantajaryhmä on muodostettu.

This is an ESO project, managed and con-
trolled by ESO with Finnish participation.
Manpower corresponding to 18 person-
years will be funded from Finland, and 6
person-years from ESO. In Finland the pro-
ject work will be done at CSC, at 1-2 uni-
versities, and possibly by an industrial sub-
contractor. CSC will take care of national
coordination. A Finnish Astronomical Ad-
visory Group has been formed.

Sisältö

1. Teknologia
2. Organisaatio
3. Aikataulu

Contents

1. Technology
2. Organization
3. Schedule

Yhteystiedot

Janne Ignatius, kehityspäällikkö, dosentti
CSC – Tieteellinen laskenta Oy
janne.ignatius@csc.fi
09-457 2224, 050-3819713

Contact information

Janne Ignatius, Development manager,
Docent
CSC – Scientific Computing Ltd.
janne.ignatius@csc.fi
+358-9-457 2224, +358-50-3819713

1. TEKNOLOGIA

Teknologian kuvaus

Tähtitieteessä ollaan siirtymässä uuteen aikakauteen, jossa valtaosa tutkimuksesta tehdään data-arkistojä hyödyntäen. (ESO:n tähtitieteellisten tietöaineistojen määrän arvioidaan kasvavan vuoteen 2005 mennessä 10:stä 200:an teratavuun.)

Projektin tavoitteena on kehittää uuden sukupolven IT-ympäristö suurten tähtitieteellisten tietöaineistojen käsittelyä varten. Kyseessä on tiedon analysointijärjestelmään perustuva ympäristö. Tässä infrastruktuurissa käyttäjä, siis tähtitieteilijä, voi tehdä tiedon käsittelyä ja tiivistämistä koskevia valintoja ja tutkia eri vaihtoehtoja.

Algoritmit muodostavat olennaisen kerroksen tässä ympäristössä. Nämä algoritmit edustavat tiedeyhteisön kollektiivista kokemusta erilaisten tietöaineistojen tiivistämisestä ja analysoinnista. Algoritmien kehittäminen tapahtuu ja tulee jatkossakin tapahtumaan ensisijaisesti tiedeyhteisön eikä tämän projektin toimesta. Tämän projektin avulla luodaan erityinen IT-infrastruktuuri, jossa algoritmeja voidaan hyödyntää ja johon käyttäjä voi lisätä uusia algoritmeja.

Käyttöliittymät tulevat olemaan www-pohjaisia. Rinnakkaista ja hajautettua laskentaa tuetaan. Rakennetaan helpokäyttöinen tiedonvaihto sekä omista ohjelmista että kaupallisista järjestelmistä. Järjestelmästä tulee oliopohjainen, mutta sen on tuettava myös proseduraalisia ohjelmointikieliä (Fortran) käyttäjien algoritmeissa.

Projekti antaa johtoaseman täällä alalla ESO-yhteisölle.

Teknologian uutuusarvo

Projektin tuote on uusi, eikä sitä ole olemassa vielä missään täydellisesti toimivana IT-infrastruktuurina.

Monia menetelmistä voidaan soveltaa muille tieteen ja teknologian aloille.

Grid-teknologiat ovat oleellisesti mukana projektissa. Tähtitiede on ensimmäinen tieteenala, jossa hyödynnetään huomattavassa määrin Grid-teknologiaa konkreettisella tavalla, jopa enemmän kuin hiukkasfysiikka-

1. TECHNOLOGY

Description of the technology

Astronomy is entering a new era where a major fraction of research is carried out in data archives. (Expected growth of astronomical data in ESO by 2005: from 10 to 200 Terabytes.)

The objective of the project is to develop a new-generation information technology environment for extensive astronomical data. The environment is a data-analysis system. It is an infrastructure within which the user, an astronomer, can make choices and explore options in processing and reducing the data.

Algorithms will be an essential layer of the environment. These algorithms represent the collective experience of the scientific community in reducing and analyzing data of various kinds. Development of the algorithms is and will be primarily done by the scientific community rather than by this project. This project will specifically provide an IT infrastructure where the algorithms can be utilized, and to which a user can add new algorithms.

Interfaces will be Web-based. There will be support for parallel and distributed computing. Easy exchange of information from both self-tailored software and commercial systems will be built. System will be object-oriented, but must additionally support the use of procedural languages (Fortran) in the users' algorithms.

The project will provide leadership in this area to the ESO community.

Novelty value of the technology

The product of the project is new and does not yet exist anywhere, as a full working IT infrastructure.

Much of the methodology is applicable in other disciplines in science and technology.

Grid technologies will be very much present in the project. Astronomy is, even more than particle physics, the first discipline to substantially utilize Grid in a concrete manner. A strong ingredient for this

sa. Projektin vahvana ainesosana on kehitteillä oleva virtuaaliobservatorioteknologia. Virtuaaliobservatoriot ovat data-gridejä. Projektin tulos voidaan luokitella ennen kaikkea ympäristö-gridiksi.

Tiedonlouhinta on toinen uusi ja kasvava teknologia, jota projektissa sovelletaan.

2. ORGANISAATIO

Projektiryhmä

Suomen projektiryhmä koostuu kuutta kokopäiväistä henkilöä vastaavasta työpanoksesta kolmen vuoden ajan. CSC toimii kansallisena koordinaattorina ja palkkaa kaksi (mahdollisesti kolme) ryhmän jäsentä. Yhteen CSC:n tehtävänimikkeistä sisältyvät koordinoititehtävät. Tämä henkilö, jonka kaavailtu tehtävänimike on 'varaprojektipäällikkö', toimii yhteyshenkilönä ESO:on päin tietyissä käytännön asioissa ja hoitaa kansallisen koordinoinnin varsinaisen käytännön projektityön lisäksi.

Osa ryhmästä sijoitetaan 1—2 yliopistoon. Sopivia ja halukkaita laitoksia ovat Helsingin yliopiston observatorio ja Turun yliopiston Tuorlan observatorio. Suuri osa ohjelmistokehityksestä saatetaan teettää teollisella alihankkijalla. Alihankkijan työntekijät tulevat olemaan tosiasiallisesti ryhmän jäseniä, ja heidän panoksensa sisältyy projektin Suomen osuuden yhteensä 18 henkilötyövuoden kokonaismäärään.

Lisäksi kaksi henkilöä, projektipäällikkö ja projektin vastaava tutkija, tullaan palkkaamaan ESO:n rahoituksella ja heidän sijoituspaikkansa on ESO:n pääkonttori. ESO:n organisaatiossa ryhmä sijoittuu DMD-osastoon (Data Management and Operations Division). ESO:n vastuuhenkilö on DMD:n johtaja, tohtori Peter Quinn, jolle projektipäällikkö raportoi. Suomen projektiryhmän jäsenet matkustavat säännöllisesti ESO:on, viipyvät siellä pitempäänkin (yksi tai useampi kerrallaan) ja mahdollisesti viettävät tietyn aloitusajan ESO:ssa.

Projektiryhmä koostuu kahdenlaisista henkilöistä: toisilla on tähtitiedestausta ja

project is the emerging Virtual Observatory technology. Virtual observatories are data Grids. The outcome of this project can primarily be classified as an environment Grid.

Data mining is another novel and growing technology which will be applied in the project.

2. ORGANIZATION

Project team

The Finnish project team will consist of 6 full-time equivalent persons for 3 years. CSC will act as a national coordinator and host 2 (or possibly 3) of the team members. One of these positions will include coordination tasks. This person, with working title 'Deputy Project Manager', will function as a point of contact to ESO in certain practical matters and handle national coordination, in addition to actual hands-on project work

Part of the team will be placed at 1—2 universities. Suitable and willing host institutes are Helsinki University Observatory and Tuorla Observatory of Turku University. A significant part of the software development may be done by an industrial sub-contractor. Persons from the sub-contractor will be de facto team members and their contribution is included in the estimate of total 18 person-years for the Finnish part of the project.

In addition, 2 persons will be funded by ESO and located at ESO headquarters: a Project Manager and a Project Scientist. In ESO organization the team will be placed in the DMD, Data Management and Operations Division. The Responsible person at ESO is Dr. Peter Quinn, Head of DMD, to whom the Project Manager will report. Members of the Finnish project team will travel regularly to ESO, make extended visits to ESO (one or more at a time), and possibly spend some start-up time at ESO.

The project team will consist of two kinds of individuals: persons with astronomy

hyvin vahvaa IT-osaamista ja toisilla puhtas IT-koulutus ja -kokemus. Ryhmän jäsenten tulisi olla sitoutuneita projektiin. Mahdollisuutta oman tutkimustyön tekemiseen pienellä aikaosuudella voidaan harkita yksilökohtaisesti.

Suomalainen tähtitieteellinen neuvonantajajaryhmä

Suomalainen tähtitieteellinen neuvonantajajaryhmä on muodostettu. Siinä ovat edustettuina seuraavat laitokset: Helsingin yliopiston observatorio, Turun yliopiston Tuorlan observatorio, Teknillisen korkeakoulun Metsähovin radio-observatorio sekä Oulun yliopiston fysikaalisten tieteiden laitoksen tähtitieteen osasto. Halutessaan myös CSC voi nimetä edustajansa ryhmään. Tätä kirjoitettaessa seuraavat henkilöt on nimetty ryhmän jäseniksi: professori Kalevi Mattila (Helsinki), tohtori Merja Tornikoski (Metsähovi), professori Ilkka Tuominen (Oulu), tohtori Hannu Karttunen (Tuorla), tohtori Janne Ignatius (CSC).

ESO:n projektin vastaava tutkija raportoi ryhmälle säännöllisesti projektin etenemisestä, ja ryhmä esittää hänelle tieteellisiä tarpeita ja muita kommentteja. Lisäksi ryhmään saatetaan liittää yksi ESO:n nimeämä yhteyshenkilö. Jos ryhmä tarvitsee ulkopuolisen sihteerin, CSC tulee nimittämään henkilön, jonka tulisi mieluiten olla joku projektiryhmän suomalaisista jäsenistä.

Suomalainen tähtitieteellinen neuvonantajajaryhmä on myös edustettuna OPTICON:in komiteassa. OPTICON on EU:n rahoituksella toimiva laaja optisen astronomian verkosto.

Tarvittaessa, esim. kansallista rahoitusta koskevien sääntöjen vuoksi, suomalainen tähtitieteellinen neuvonantajajaryhmä voi myös toimia Suomen projektiosuuden ohjausryhmänä. Tällöin ryhmään voidaan lisätä esimerkiksi rahoitusorganisaation edustaja, teollisen sopimuskumppanin edustaja tai CSC:n ylimääräinen edustaja. ESO:n kannalta tällaisen ohjausryhmän toiminnan olisi tapahduttava kansallisella tasolla ja sen tulisi olla avointa projektin toimeenpanoa hoitamaan ESO:n linjaorganisaatioon nähden.

background who have very strong IT know-how, and persons with pure IT education and experience. Team members should be dedicated to the project. Possibility to do own research for a minor fraction of time can be considered on an individual basis.

Finnish Astronomical Advisory Group

A Finnish Astronomical Advisory Group has been formed. Each of the following units has one representative in it: Helsinki University Observatory, Tuorla Observatory of Turku University, Metsähovi Radio Observatory of Helsinki University of Technology, Astronomy Division of Department of Physical Sciences of Oulu University. CSC, if it wishes so, also has one representative in the Group. At the time of writing, the following persons have been nominated to the Group: Prof. Kalevi Mattila (Helsinki), Dr. Merja Tornikoski (Metsähovi), Prof. Ilkka Tuominen (Oulu), Dr. Hannu Karttunen (Tuorla), Dr. Janne Ignatius (CSC).

The ESO Project Scientist will report to the group on a regular basis on progress, and gather from the group input in scientific requirements and comments. Additionally there may be one further liaison officer to the Group from ESO. If the Group needs an external secretary, CSC will nominate one, preferably amongst the Finnish team members.

The Finnish Astronomical Advisory Group will also be represented in the committee of OPTICON, which is a major EU-funded network in optical astronomy.

If need arises, for example due to regulations of national funding, the Finnish Astronomical Advisory Group may additionally assume the role of Steering Group of the Finnish part of the project. For such cases the size of the Group can be increased, for instance with a representative from a financing agency, from an industrial contractor, and with an additional representative of CSC. From ESO's point of view the actions of such Steering Group should remain at the national level and be transpar-

ent to the execution of the project within the line management of ESO.

3. AIKATAULU

Ennen aloitusta ja ensimmäisen vuoden aikana

Tässä oletetaan, että Suomi liittyy ESO:n yleissopimukseen 01.07.2004.

Rekrytointi

- tavoitteena on, että seuraavat henkilöt aloittaisivat projektin valmistelun 3—5 kuukautta ennen projektin virallista alkamispäivää: ESO:n projektipäällikkö, ESO:n projektin vastaava tutkija, suomalainen koordinaattori ('varaprojektipäällikkö')

- 'Varaprojektipäällikön' palkkaukseen tarvittavat varat pitäisi Suomessa olla käytettävissä neljä kuukautta ennen muun projektityön alkua. Näistä syistä projektirahoituksen (ainakin osan) tulisi olla saatavilla 01.03.2004 lähtien, vaikka muuten virallinen projektin aloitus on 01.07.2004.

Tieteellisten vaatimusten koonti (rinnakkain A-vaiheen tutkimusten kanssa)

- osittain ennen projektin virallista alkamista, osittain rinnakkain A-vaiheen tutkimusten kanssa projektin ensimmäisen puolivuotiskauden aikana.

- vastuuhenkilö: ESO:n projektin vastaava tutkija

- yhteistyössä suomalaisen tähtitieteellisen neuvonantajaryhmän kanssa

Joidenkin alkuvaiheen testitapausten määrittely

- tieteellisiä testitapauksia jotka voitaisiin toteuttaa aikaväleillä 12, 24 ja 36 kk projektin alkamispäivästä.

1. vuosi, 7/2004—6/2005

0-vaihe

- projektin ja sen hallinnon rakenteen määrittely
- täydellinen projektisuunnitelma

A-vaihe

- käsitteellisen suunnitelman kehittäminen
- asiaankuuluvien teknologioiden ja niihin

3. SCHEDULE

Before and during 1st year

It is assumed that Finland will accede to the ESO Convention on 1 July 2004.

Recruiting

- the goal is that the following persons would start preparatory project work 3—5 months before official project launch: ESO Project Manager, ESO Project Scientist, Finnish Coordinator ('Deputy Project Manager')

- in Finland the financial resources for hiring the 'Deputy Project Manager' should be available 4 months prior to other project work. Therefore (at least this part of) the project funds should exist from 1 March 2004 onwards, although otherwise the official project launch is 1 July 2004

Science requirements gathering (in parallel with Phase A studies)

- partially prior to official project launch, partially in parallel with phase A studies during the first half year of the project

- responsible person: ESO Project Scientist

- in collaboration with the Finnish Astronomical Advisory Group

Definition of some early test cases

- trial science use cases that could be implemented on a time scale of +12, +24 and +36 months after project start.

1st year, 7/2004—6/2005

Phase 0

- definition of the project and management structure
- production of complete project plan

Phase A

- development of a conceptual design
- assessment (cost, manpower, risk) of the

liittyvien laitteiden ja verkostojen vaatimusten arviointi (kustannukset, työvoima, riskit)

- työresurssirakenteen määrittely, kehitys-, testaus- ja valmistusprosessin määrittely
- demonstroitavien testijärjestelmien kehitys
- kokeellisen liityntäjärjestelmän valinta (ostotavarana)
- www-sivuston luonti ja alustava projektin markkinointiviestintä ja dokumentaatio.

2. vuosi: 7/2005—6/2006

B1-vaihe

- tuotantoluokan komponenttien suunnittelu prototyyppi- ja testitilannekokemusten perusteella
- periytyvien algoritmien valinta asteittaisiksi lisäyksiksi tuotantoluokan infrastruktuuriin
- joidenkin tuotantoluokan komponenttien 1.0 -versioiden valmistuminen ja demoveriot aikapisteessä +24 kk.

3. vuosi: 7/2006—6/2007

B2-vaihe

- tuotantoluokan komponenttien edustava kokoelma 1.0 -versioina
- käyttäjäkohtaisten algoritmien lisäysmahdollisuus demonstraatioissa

Käyttöönotto ja operatiivinen suunnitelma

- B-vaiheen suunnitelman täydellinen raportti

- arvio ylläpito- ja kehityskustannuksista

-täydellinen kehityssuunnitelma seuraavien kahden tai useamman vuoden ajalle.

relevant technologies and associated requirements on hardware and networks

- work breakdown structure definition, definition of a development, test and release cycle
- development of tests systems for demonstrations
- choice of trial (off the shelf) interface system
- creation of web site and initial project PR and documentation

2nd year: 7/2005—6/2006

Phase B-1

- design of production class components based on prototype experience and test cases
- choice of target heritage algorithms for incremental integration into production class infrastructure
- release and demo of 1.0 version of some production class components at +24 months.

3rd year: 7/2006—6/2007

Phase B-2

- a representative set of production class components at v1.0
- allow the insertion of user defined algorithms at demo

Deployment and operational plan

- full report on Phase B design

- estimates of maintenance and development costs

- full development plan for the coming 2 years or more.

(Suomennos)

**YLEISSOPIMUS ETELÄISEN PALLON-
PUOLISKON TÄHTITIETEELLISTÄ
TUTKIMUSTA HARJOITTAVAN EU-
ROOPPALAISEN JÄRJESTÖN PERUS-
TAMISESTA**

Tämän yleissopimuksen sopimuspuolina
olevien valtioiden hallitukset, jotka

katsovat,

että eteläisen pallonpuoliskon tähtitaivaan
tutkimus on huomattavasti vähemmän edis-
tynyttä kuin pohjoisen,

että tämän vuoksi tähtitaivaan eri alueita
koskevat tiedot, joihin tietämys Linnunra-
dasta perustuu, ovat keskenään hyvin eriar-
voisia ja niitä on parannettava ja täydennet-
tävä siltä osin kuin ne ovat puutteellisia,

että on erityisesti hyvin valitettavaa, että
sellaisia tähtijärjestelmiä, joilla ei ole vas-
tinetta pohjoisella pallonpuoliskolla, on lä-
hes mahdotonta saavuttaa suurimmilla ny-
kyisin käytössä olevilla instrumenteilla,

että siksi on tärkeää asentaa eteläiselle
pallonpuoliskolle tehokkaita instrumentteja,
jotka ovat verrattavissa pohjoisella pallon-
puoliskolla käytettäviin instrumentteihin,
mutta toisaalta tällainen hanke voidaan to-
teuttaa onnistuneesti ainoastaan kansainvä-
lisellä yhteistyöllä,

haluavat perustaa yhdessä eteläisellä pal-
lonpuoliskolla sijaitsevan ja tehokkailla in-
strumenteilla varustetun observatorion sekä
siten edistää ja järjestää yhteistyötä tähtitie-
teellisen tutkimuksen alalla,

ovat sopineet seuraavasta:

**CONVENTION PORTANT CREATION
D'UNE ORGANISATION EUROPEENNE
POUR DES RECHERCHES
ASTRONOMIQUES DANS
L'HEMISPHERE AUSTRAL**

Les Gouvernements des Etats parties à la
présente Convention,

Considérant:

que l'étude de l'hémisphère céleste
austral est beaucoup moins avancée que
celle de l'hémisphère boréal,

que, par suite, les données sur lesquelles
repose la connaissance de la galaxie sont
loin d'avoir la même valeur dans les
diverses parties du ciel et qu'il est
indispensable de les améliorer et de les
compléter là où elles sont insuffisantes,

que, notamment, il est hautement
regrettable que des systèmes, qui n'ont pas
d'équivalent dans l'hémisphère boréal,
soient presque inaccessibles aux plus
grands instruments actuellement en service,

qu'il est, dès lors, urgent d'installer dans
l'hémisphère austral de puissants
instruments, comparables à ceux de
l'hémisphère boréal, mais que, d'autre part,
une coopération internationale permettrait
seule de mener à bonne fin ce projet,

désireux de créer en commun un
observatoire situé dans l'hémisphère austral
et doté de puissants instruments, et, par là,
d'encourager et d'organiser la coopération
dans la recherche astronomique,

*Sont convenus des dispositions qui
suivent:*

I artikla

Järjestön perustaminen

1. Tällä yleissopimuksella perustetaan eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittava eurooppalainen järjestö, jäljempänä "järjestö".

2. Järjestön sijaintipaikkana on väliaikaisesti Bryssel. Sen lopullisesta sijaintipaikasta päättää IV artiklan mukaisesti perustettu neuvosto.

II artikla

Tarkoitus

1. Järjestön tarkoituksena on eteläisellä pallonpuoliskolla sijaitsevan tähtitieteellisen observatorion rakentaminen, varustaminen ja käyttäminen.

2. Järjestön perusohjelma käsittää sellaisen eteläisellä pallonpuoliskolla sijaitsevan observatorion rakentamisen, asentamisen ja käyttämisen, jossa on seuraava varustus:

- a. teleskooppi, jonka aukon halkaisija on noin 3 metriä,
- b. Schmidt-teleskooppi, jonka aukon halkaisija on noin 1,2 metriä,
- c. enintään kolme teleskooppia, joiden aukon halkaisija on enintään 1 metri,
- d. yksi meridiaanikone,
- e. lisävarusteet, jotka tarvitaan tutkimusohjelmien toteuttamiseen a, b, c ja d kohdassa mainittujen instrumenttien avulla,

f. rakennukset, jotka tarvitaan a, b, c, d ja e kohdassa mainittuja varusteita sekä observatorion hallintoa ja henkilöstön asuntoja varten.

3. Lisäohjelmat on annettava käsiteltäväksi tämän yleissopimuksen IV artiklan mukaisesti perustetulle neuvostolle, ja tämän on hyväksyttävä ne järjestön jäsenvaltioiden kahden kolmasosan enemmistöllä. Valtiot, jotka eivät ole hyväksyneet lisäohjelmaa, eivät ole velvollisia osallistumaan sen toteuttamiseen.

Art. 1

Création de l'Organisation

1. Il est créé par la présente Convention une Organisation européenne pour des recherches astronomiques dans l'hémisphère austral, ci-dessous dénommée l'Organisation.

2. Le siège de l'Organisation est fixé provisoirement à Bruxelles. Il sera fixé définitivement par le Conseil institué par l'article IV.

Art. II

Buts

1. L'Organisation a pour but la construction, l'équipement et le fonctionnement d'un observatoire astronomique, situé dans l'hémisphère austral.

2. Le programme initial de l'Organisation comporte la construction, l'installation et le fonctionnement d'un observatoire dans l'hémisphère austral, comprenant:

- a. un télescope d'environ 3 mètres d'ouverture;
- b. une chambre de Schmidt d'environ 1,20 m de lame;
- c. trois télescopes au plus, de 1 mètre d'ouverture au maximum;
- d. un cercle méridien;
- e. l'appareillage auxiliaire nécessaire pour effectuer des programmes de recherches au moyen des instruments définis ci-dessus sous a), b), c) et d);
- f. les bâtiments nécessaires pour abriter l'équipement défini ci-dessus sous a, b, c, d et e, ainsi que pour l'administration de l'observatoire et le logement du personnel.

3. Tout programme supplémentaire doit être soumis au Conseil, institué par l'article IV de la présente Convention, et approuvé par celui-ci à la majorité des deux tiers des Etats membres de l'Organisation. Les Etats qui n'auraient pas approuvé le programme supplémentaire ne sont pas tenus de contribuer à son exécution.

4. Jäsenvaltiot helpottavat sellaisten henkilöiden sekä tieteellisten ja teknisten tietojen vaihtoa, jotka ovat hyödyksi niiden ohjelmien toteuttamisessa, joihin jäsenvaltiot osallistuvat.

III artikla

Jäsenet

1. Järjestön jäseninä ovat tämän yleissopimuksen sopimuspuolina olevat valtiot.

2. Muita valtioita hyväksytään järjestöön XIII artiklan 4 kappaleen mukaista menettelyä noudattaen.

IV artikla

Toimielimet

Järjestö koostuu neuvostosta ja johtajasta.

V artikla

Neuvosto

1. Neuvostoon kuuluu kustakin jäsenvaltiosta kaksi edustajaa, joista vähintään toinen on astronomi. Edustajia avustamassa voi toimia asiantuntijoita.

2. Neuvosto:

a. määrittää järjestön tieteellisen, teknisen ja hallinnollisen toiminnan suuntaviivat,

b. hyväksyy talousarvion jäsenvaltioiden kahden kolmasosan enemmistöllä ja päättää rahoitustoimenpiteistä tämän yleissopimuksen liitteenä olevan rahoituspöytäkirjan mukaisesti,

c. valvoo menoja sekä hyväksyy ja julkaisee järjestön tarkastetun vuosittaisen tilinpäätöksen,

d. päättää henkilöstön kokoonpanosta ja hyväksyy järjestön ylempien toimihenkilöiden palvelukseen ottamisen,

e. julkaisee vuosikertomuksen,

f. hyväksyy johtajan esittämän observatorion työjärjestyksen,

g. voi toteuttaa kaikki järjestön toiminnan

4. Les Etats membres facilitent l'échange des personnes ainsi que des informations scientifiques et techniques utiles à la réalisation des programmes auxquels ils participent.

Art. III

Membres

1. Sont membres de l'Organisation les Etats parties à la présente Convention.

2. L'admission d'autres Etats dans l'Organisation se fait selon la procédure prévue à l'article XIII, paragraphe 4.

Art. IV

Organes

L'Organisation comprend le Conseil et le Directeur.

Art. V

Conseil

1. Le Conseil est composé de deux délégués de chacun des Etats membres, dont un au moins est un astronome. Les délégués peuvent être assistés d'experts.

2. Le Conseil:

a. détermine la ligne de conduite de l'Organisation en matière scientifique, technique et administrative;

b. approuve le budget à la majorité des deux tiers des Etats membres et arrête les dispositions financières conformément au Protocole financier annexé à la présente Convention;

c. contrôle les dépenses, approuve et publie les comptes annuels vérifiés de l'Organisation;

d. décide de la composition du personnel et approuve le recrutement du personnel supérieur de l'Organisation;

e. publie un rapport annuel;

f. approuve le règlement intérieur de l'observatoire proposé par le Directeur;

g. a tout pouvoir pour prendre les mesures

edellyttämät toimenpiteet.

3. Neuvosto kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Se päättää kokoontumispaikastaan itse.

4. Kullakin jäsenvaltiolla on neuvostossa yksi ääni. Jäsenvaltio saa kuitenkin äänestää muun ohjelman kuin II artiklan 2 kapaleessa tarkoitetun perusohjelman toteuttamisesta ainoastaan, jos se on sitoutunut osallistumaan tämän ohjelman rahoittamiseen tai jos äänestys koskee laitteita, joiden hankinnan rahoittamiseen jäsenvaltio on sitoutunut osallistumaan.

5. Neuvosto on päätösvaltainen ainoastaan, kun vähintään kahdella kolmasosalla jäsenvaltioista on edustajat läsnä.

6. Jollei tässä yleissopimuksessa toisin määrätä, neuvoston päätökset tehdään edustettuina olevien ja äänestävien jäsenvaltioiden ehdottomalla enemmistöllä.

7. Neuvosto vahvistaa työjärjestyksensä itse, jollei tässä yleissopimuksessa toisin määrätä.

8. Neuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, jonka toimikausi on yksi vuosi ja joka voidaan valita enintään kahdeksi peräkkäiseksi toimikaudeksi.

9. Neuvoston kutsuu koolle puheenjohtaja. Hänen on kutsuttava neuvosto koolle kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun vähintään kaksi jäsenvaltiota on sitä pyytänyt.

10. Neuvosto voi perustaa järjestön tarkoitusten täyttämiseen tarvittavat apu-toimielimet. Neuvosto määrittelee tällaisten toimielinten tehtävät.

11. Neuvosto päättää jäsenvaltioiden yksimielisellä päätöksellä, minkä valtion alueelle observatorio perustetaan, ja mihin paikkaan se sijoitetaan.

12. Neuvosto tekee tämän yleissopimuksen täytäntöönpanemisen edellyttämät sopimukset sijaintipaikasta.

nécessaires au fonctionnement de l'Organisation.

3. Le Conseil se réunit au moins une fois par an. Il décide du lieu de ses réunions.

4. Chaque Etat membre dispose d'une voix au Conseil. Toutefois, un Etat membre ne peut voter sur l'exécution d'un programme autre que le programme initial prévu à l'article II, paragraphe 2, que s'il a accepté de contribuer financièrement à ce programme ou si ce vote concerne des installations pour l'acquisition desquelles il a accepté de verser des contributions.

5. Les décisions du Conseil ne sont valables que si les représentants des deux tiers des Etats membres au moins sont présents.

6. Sauf disposition contraire de la présente Convention, les décisions du Conseil sont prises à la majorité absolue des Etats membres représentés et votants.

7. Le Conseil arrête son propre règlement intérieur sous réserve des dispositions de la présente Convention.

8. Le Conseil élit en son sein un Président, dont le mandat est d'un an, et qui ne peut être réélu plus de deux fois consécutivement.

9. Le Président convoque les réunions du Conseil. Il est tenu de convoquer une réunion du Conseil moins de trente jours après que deux des Etats membres au moins en aient exprimé le désir.

10. Le Conseil peut créer les organes auxiliaires nécessaires à l'accomplissement des buts de l'Organisation. Le Conseil définit le mandat de tels organes.

11. Le Conseil détermine, à l'unanimité des Etats membres, le choix de l'Etat sur le territoire duquel sera établi l'observatoire, ainsi que l'emplacement de celui-ci.

12. Le Conseil conclut les accords de siège nécessaires à l'exécution de la présente Convention.

VI artikla

Johtaja ja henkilöstö

1. a. Neuvosto nimittää määrääjäksi jäsenvaltioiden kahden kolmasosan enemmistöllä johtajan, joka on vastuussa ainoastaan neuvostolle. Johtaja vastaa järjestön yleisestä johtamisesta. Hän edustaa järjestöä siviilioikeudellisissa asioissa. Johtaja antaa neuvostolle vuosikertomuksen. Hän osallistuu neuvonantajana neuvoston kokouksiin, jollei neuvosto toisin päättä.

b. Neuvosto voi jäsenvaltioiden kahden kolmasosan enemmistöllä vapauttaa johtajan tehtävistään.

c. Jollei johtajaa ole nimitetty, neuvoston puheenjohtaja edustaa järjestöä siviilioikeudellisissa asioissa. Neuvosto voi tällöin määrätä johtajan tilalle henkilön, jonka valtuudet ja vastuut se määrittelee.

d. Neuvoston määräämin ehdoin puheenjohtaja ja johtaja voivat siirtää nimenkirjotusoikeutensa.

2. Johtajaa avustaa neuvoston valtuuttama tieteellinen, tekninen ja hallinnollinen henkilöstö.

3. Jollei V artiklan 2 kappaleen d kohdasta ja talousarvion määräyksistä muuta johdu, johtaja ottaa palvelukseen ja irtisanoo henkilöstön. Palvelussuhteet solmitaan ja lopetetaan neuvoston hyväksymän henkilöstösäännön mukaisesti.

4. Järjestön johtaja ja henkilöstö suorittavat tehtävänsä järjestön edun mukaisesti. He saavat pyytää ja vastaanottaa ohjeita ainoastaan järjestön toimivaltaisilta toimielimiltä. He pidättyvät tehtäviensä luonteeseen sopimattomista toimista. Jäsenvaltiot sitoutuvat olemaan vaikuttamatta järjestön johtajaan ja henkilöstöön näiden suorittaessa tehtäviään.

5. Tutkijat ja heidän kanssaan yhteistyössä toimivat henkilöt, jotka neuvoston suostumuksella kutsutaan työskentelemään observatoriossa kuulumatta järjestön henkilöstöön, toimivat johtajan alaisina, ja heihin sovelletaan neuvoston vahvistamia tai hy-

Art. VI

Directeur et personnel

1. a. Le Conseil, statuant à la majorité des deux tiers des Etats membres, nomme, pour une période déterminée, le Directeur qui n'est responsable que devant le Conseil. Il est chargé de la direction générale de l'Organisation. Il la représente dans les actes de la vie civile. Il soumet un rapport annuel au Conseil. Il assiste à titre consultatif aux réunions du Conseil, sauf si celui-ci en décide autrement.

b. Le Conseil peut, à la majorité des deux tiers des Etats membres, mettre fin aux fonctions du Directeur.

c. En cas de vacance de la direction, le Président du Conseil représente l'Organisation dans les actes de la vie civile. Le Conseil peut, alors, désigner, à la place du Directeur, une personne dont il détermine les pouvoirs et responsabilités.

d. Dans les conditions prévues par le Conseil, le Président et le Directeur peuvent déléguer leur signature.

2. Le Directeur est assisté du personnel scientifique, technique et administratif autorisé par le Conseil.

3. Sous réserve de l'article V, paragraphe 2d), et des autorisations budgétaires, le personnel est engagé et licencié par le Directeur. Les engagements sont effectués et prennent fin conformément au règlement du personnel adopté par le Conseil.

4. Le Directeur et le personnel de l'Organisation exercent leurs fonctions dans l'intérêt de celle-ci. Ils ne peuvent solliciter ni recevoir d'instructions que des organes compétents de l'Organisation. Ils s'abstiennent de tout acte incompatible avec le caractère de leurs fonctions. Chaque Etat membre s'engage à ne pas influencer le Directeur et le personnel de l'Organisation dans l'exécution de leur tâche.

5. Les chercheurs et leurs collaborateurs qui, sur l'autorisation du Conseil, sont appelés à effectuer des travaux dans l'observatoire, sans faire partie du personnel de l'Organisation, sont placés sous l'autorité du Directeur et soumis aux

väksymiä yleissääntöjä.

VII artikla

Rahoitusosuudet

1. a. Jäsenvaltiot osallistuvat järjestön pääoma- ja varustemenoihin sekä järjestön juokseviin toimintamenoihin noudattaen asetteikkoa, jonka neuvosto vahvistaa kolmen vuoden välein jäsenvaltioiden kahden kolmasosan enemmistöllä ja joka perustuu keskimääräiseen nettokansantuloon, joka lasketaan Pariisissa 1 päivänä heinäkuuta 1953 allekirjoitetun Euroopan ydinfysiikan tutkimusjärjestön perustamista koskevan yleissopimuksen VII artiklan 1 kappaleen b kohdan sääntöjen mukaisesti.

b. Nämä määräykset koskevat ainoastaan II artiklan 2 kappaleessa tarkoitettua perusohjelmaa.

c. Jäsenvaltiot eivät kuitenkaan ole velvollisia maksamaan vuosittain suurempaa rahoitusosuutta kuin kolmanneksen neuvoston vahvistamien rahoitusosuuksien kokonaismäärästä. Tätä enimmäismäärää voidaan pienentää neuvoston yksimielisellä päätöksellä, jos rahoituspöytäkirjan liitteessä mainitsematon valtio liittyy järjestön jäseneksi.

2. Laadittaessa II artiklan 3 kappaleessa tarkoitettu lisäohjelma neuvosto vahvistaa erityisasteikon, jonka avulla määritetään lisäohjelmaan osallistuvien jäsenvaltioiden osuudet ohjelman menojen rahoituksesta. Tämä erityisasteikko vahvistetaan 1 kappaleen mukaisia sääntöjä noudattaen, ottamatta kuitenkaan huomioon sen c kohdassa tarkoitettuja ehtoja.

3. Valtioiden, jotka liittyvät järjestön jäseniksi tämän yleissopimuksen voimaantulon jälkeen, on maksettava paitsi rahoitusosuutensa tulevia pääoma- ja varustemenoja sekä juoksevia toimintamenoja varten myös erityisrahoitusosuus, joka vastaa näiden valtioiden osuutta jo toteutuneista pääoma- ja varustemenoista. Neuvosto vahvistaa tämän erityisrahoitusosuuden määrän jäsenvaltioiden kahden kolmasosan

règles générales arrêtées ou approuvées par le Conseil.

Art. VII

Contributions financières

1. a. Chaque Etat membre contribue aux dépenses d'investissement et d'équipement ainsi qu'aux dépenses courantes de fonctionnement de l'Organisation conformément à un barème établi tous les trois ans par le Conseil à la majorité des deux tiers des Etats membres, sur la base de la moyenne du revenu national net, calculée selon les règles établies dans l'Article VII, paragraphe 1b) de la Convention pour l'établissement d'une organisation européenne pour la recherche nucléaire, signée à Paris le 1er juillet 1953.

b. Ces dispositions ne s'appliquent qu'au programme initial désigné au paragraphe 2 de l'Article II.

c. Toutefois, aucun Etat membre n'est tenu de payer des contributions annuelles dépassant un tiers du montant total des contributions fixées par le Conseil. Ce maximum peut être réduit par décision du Conseil prise à l'unanimité au cas où un Etat non mentionné à l'Annexe au protocole financier devient membre de l'Organisation.

2. Au cas où un programme supplémentaire prévu au paragraphe 3 de l'article II est établi, le Conseil arrête un barème spécial pour fixer les contributions aux dépenses du programme supplémentaire des Etats membres participant à ce programme. Ce barème spécial est fixé suivant les règles indiquées au paragraphe 1 ci-dessus, mais sans tenir compte des conditions visées à l'alinéa c).

3. Les Etats devenant membres de l'Organisation après la date d'entrée en vigueur de la présente Convention seront tenus de verser, outre leur contribution aux dépenses futures d'investissement et d'équipement et aux dépenses courantes de fonctionnement, une contribution spéciale représentant leur part dans les dépenses d'investissement et d'équipement déjà effectuées. Le montant de cette contribution

enemmistöllä.

4. Kaikilla 3 kappaleen määräysten mukaisesti maksetuilla erityisrahoitusosuuksilla pienennetään muiden jäsenvaltioiden rahoitusosuuksia, jollei neuvosto yksimielisesti toisin päättä.

5. Valtiota ei ole oikeutta osallistua toimintaan, jonka rahoitukseen se ei ole osallistunut.

6. Neuvosto voi ottaa vastaan järjestölle osoitettuja lahjoituksia ja testamenttisaantoja, edellyttäen, ettei näihin liity ehtoja, jotka ovat ristiriidassa järjestön tarkoituksen kanssa.

VIII artikla

Muutokset

1. Neuvosto voi suositella jäsenvaltioille muutoksia tähän yleissopimukseen ja sen liitteenä olevaan rahoituspöytäkirjaan. Jäsenvaltio, joka haluaa ehdottaa muutosta, ilmoittaa siitä johtajalle. Tämä antaa näin ilmoitetut muutokset tiedoksi jäsenvaltioille vähintään kolme kuukautta ennen kuin neuvosto käsittelee ne.

2. Neuvoston suosittelemat muutokset voidaan hyväksyä ainoastaan kaikkien jäsenvaltioiden suostumuksella, josta nämä päättävät valtiosääntöjensä määräysten mukaisesti. Muutokset tulevat voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun viimeinen muutosehdotusta koskeva hyväksymisilmoitus on vastaanotettu. Johtaja antaa muutoksen voimaantuloajankohdan tiedoksi jäsenvaltioille.

IX artikla

Riidat

Jolleivät jäsenvaltiot, joita asia koskee, sovi muusta menettelytavasta riidan ratkaisemiseksi, kaikki jäsenvaltioiden väliset tämän yleissopimuksen tai rahoituspöytäkirjan tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat, joita ei voida ratkaista neuvoston vä-

sera fixé par le Conseil à la majorité des deux tiers des Etats membres.

4. Toutes les contributions spéciales versées conformément aux dispositions du paragraphe 3 ci-dessus seront portées en déduction des contributions des autres Etats membres, sauf décision contraire prise à l'unanimité par le Conseil.

5. Un Etat n'a pas le droit de participer aux activités auxquelles il n'a pas contribué financièrement.

6. Le Conseil peut accepter des dons et legs faits à l'Organisation s'ils ne sont pas l'objet de conditions incompatibles avec les buts de l'Organisation.

Art. VIII

Amendements

1. Le Conseil peut recommander aux Etats membres des amendements à la présente Convention et au Protocole financier annexe. Tout Etat membre, désireux de proposer un amendement, le notifie au Directeur. Celui-ci communique aux Etats membres les amendements ainsi notifiés au moins trois mois avant leur examen par le Conseil.

2. Les amendements recommandés par le Conseil ne peuvent être adoptés que du consentement de tous les Etats membres procédant conformément à leurs règles constitutionnelles propres. Ils entrent en vigueur trente jours après la dernière notification d'acceptation de la proposition. Le Directeur communique aux Etats membres la date d'entrée en vigueur de l'amendement.

Art. IX

Différends

A moins que les Etats membres intéressés n'acceptent un autre mode de règlement, tout différend entre des Etats membres au sujet de l'interprétation ou de l'application de la présente Convention ou du Protocole financier, qui ne peut être réglé par

lityksellä, annetaan Haagin pysyvän välitystuomioistuimen ratkaistavaksi kansainvälisten riitaisuuksien rauhanomaisesta ratkaisemisesta 18 päivänä lokakuuta 1907 tehdyn yleissopimuksen määräysten mukaisesti.

X artikla

Eroaminen

Kun vähintään kymmenen vuotta on kulunut jäsenvaltion liittymisestä järjestöön, jäsenvaltio voi kirjallisesti ilmoittaa neuvoston puheenjohtajalle eroavansa järjestöstä. Ero tulee voimaan seuraavan varainhoitovuoden päättyessä sen varainhoitovuoden jälkeen, jonka aikana eroamisesta on ilmoitettu. Järjestöstä eroavalla jäsenvaltiolla ei ole oikeutta vaatia itselleen järjestön varoja eikä jo maksamiaan rahoitusosuuksia.

XI artikla

Velvoitteiden täyttämättä jättäminen

Jos järjestön jäsen lakkaa täyttämästä tästä yleissopimuksesta tai rahoituspöytäkirjasta johtuvia velvoitteitaan, neuvosto kehottaa sitä noudattamaan niiden määräyksiä. Jollei kyseinen jäsen noudata kehotusta sille asetetussa määräajassa, muut jäsenet voivat yksimielisesti päättää jatkaa yhteistyötään järjestössä ilman tätä jäsentä. Tällöin kyseisellä valtiolla ei ole oikeutta vaatia itselleen järjestön varoja eikä jo maksamiaan rahoitusosuuksia.

XII artikla

Purkaminen

Järjestö voidaan purkaa milloin tahansa jäsenvaltioiden kahden kolmasosan enemmistön päätöksellä. Samalla päätöksellä määrätään selvitysmies, jolleivät jäsenvaltiot ole yksimielisesti tehneet sopimusta

l'entremise du Conseil, est soumis à la Cour permanente d'arbitrage de la Haye, selon les dispositions de la Convention du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

Art. X

Retrait

Tout Etat membre de l'Organisation peut, après un délai qui ne doit pas être inférieur à dix ans à compter de son entrée dans l'Organisation, notifier par écrit au Président du Conseil qu'il se retire de l'Organisation. Un tel retrait prend effet à la fin de l'exercice financier qui suit celui au cours duquel il a été notifié. Tout Etat membre qui se retire de l'Organisation ne peut exercer aucun droit de reprise sur l'actif de l'Organisation, non plus que sur le montant de ses contributions déjà versées.

Art. XI

Inexécution des obligations

Si l'un des membres de l'Organisation cesse de remplir les obligations qui découlent de la présente Convention, ou du Protocole financier, il est invité par le Conseil à se conformer à leurs dispositions. Si ledit membre ne se conformait pas à cette invitation dans le délai qui lui serait imparti, les autres membres, se prononçant à l'unanimité, peuvent décider de poursuivre sans lui leur coopération au sein de l'Organisation. Dans ce cas, cet Etat ne peut exercer aucun droit de reprise sur l'actif de l'Organisation, non plus que sur le montant des contributions déjà versées.

Art. XII

Dissolution

L'Organisation peut être dissoute à tout moment par résolution prise à la majorité des deux-tiers des Etats membres. A défaut d'un accord conclu à l'unanimité entre les Etats membres au moment de la dissolution,

asiasta järjestää purettaessa. Järjestön varat jaetaan purkamisen ajankohtana järjestöön kuuluvien jäsenvaltioiden kesken suhteessa niihin rahoitusosuuksiin, jotka jäsenvaltiot ovat tosiasiallisesti maksaneet liittyttyään tähän yleissopimukseen. Mahdollisesta velasta nämä jäsenvaltiot vastaavat suhteessa tuolloin kuluvaan varainhoitovuodeksi vahvistettuihin rahoitusosuuksiinsa.

XIII artikla

Allekirjoittaminen – liittyminen

1. Tämä yleissopimus ja siihen liitetty rahoituspöytäkirja ovat avoinna allekirjoittamista varten kaikille tämän yleissopimuksen esitöihin osallistuneille valtioille.

2. Kukin valtio hyväksyy tai ratifioi tämän yleissopimuksen ja siihen liitetyn rahoituspöytäkirjan valtiosääntönsä määräysten mukaisesti.

3. Hyväksymis- tai ratifioimiskirjat talletetaan Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriöön.

4. Neuvosto voi jäsenvaltioiden yksimielisellä päätöksellä hyväksyä järjestöön myös muita kuin tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitettuja valtioita. Tällä tavoin hyväksytyistä valtioista tulee järjestön jäseniä, kun ne tallettavat liittymiskirjan Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriöön.

XIV artikla

Voimaantulo

1. Tämä yleissopimus ja siihen liitetty rahoituspöytäkirja tulevat voimaan päivänä, jona neljäs hyväksymis- tai ratifioimiskirja talletetaan, edellyttäen, että rahoituspöytäkirjan liitteessä olevan asteikon mukaiset rahoitusosuudet vastaavat yhteensä vähintään 70:tä prosenttia niiden kokonaismäärästä.

2. Sellaisen valtion osalta, joka tallettaa hyväksymis-, ratifioimis- tai liittymiskirjansa tämän artiklan 1 kappaleessa mainitun

il est procédé, par la même résolution, à la nomination d'un liquidateur. L'actif est réparti entre les Etats membres de l'Organisation au moment de la dissolution, au prorata des contributions effectivement versées par eux depuis qu'ils sont parties à la présente Convention. En cas de passif, celui-ci sera pris en charge par ces mêmes Etats membres, au prorata des contributions fixées pour l'exercice financier en cours.

Art. XIII

Signature – Adhésion

1. La présente Convention et le Protocole financier annexe sont ouverts à la signature de tous les Etats qui ont participé aux travaux préliminaires à cette Convention.

2. La présente Convention et le Protocole financier annexe sont soumis à l'approbation ou à la ratification de chaque Etat conformément à ses règles constitutionnelles.

3. Les instruments d'approbation ou de ratification seront déposés au Ministère des Affaires étrangères de la République française.

4. Le Conseil, statuant à l'unanimité des Etats membres, peut prononcer l'admission dans l'Organisation d'Etats autres que ceux visés au paragraphe 1 du présent article. Les Etats, ainsi admis, deviennent membres de l'Organisation en déposant un instrument d'adhésion auprès du Ministère des Affaires étrangères de la République française.

Art. XIV

Entrée en vigueur

1. La présente Convention et le Protocole financier annexe entreront en vigueur à la date du dépôt du quatrième instrument d'approbation ou de ratification, à condition que le total des contributions, selon le barème figurant dans l'annexe du protocole financier, atteigne au moins 70 pour cent.

2. Pour tout Etat déposant son instrument d'approbation, de ratification ou d'adhésion après la date d'entrée en vigueur

voimaantulopäivän jälkeen, yleissopimus ja rahoituspöytäkirja tulevat voimaan päivänä, jona tämä asiakirja talletetaan.

XV artikla

Ilmoitukset

1. Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriö ilmoittaa yleissopimuksen allekirjoittajavaltioille ja siihen liittyneille valtioille sekä järjestön johtajalle kaikkien hyväksymis-, ratifioimis- tai liittymiskirjojen tallettamisesta sekä tämän yleissopimuksen ja siihen liitetyn rahoituspöytäkirjan voimaantulosta.

2. Kun jokin valtio eroaa järjestöstä tai lakkaa kuulumasta siihen XI artiklan mukaisesti, neuvoston puheenjohtaja ilmoittaa asiasta kaikille jäsenvaltioille.

XVI artikla

Rekisteröinti

Heti kun tämä yleissopimus ja siihen liitetty rahoituspöytäkirja ovat tulleet voimaan, Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriö rekisteröi ne Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerin huostaan Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet edustajat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Pariisissa 5 päivänä lokakuuta 1962 yhtenä saksan-, ranskan-, hollannin- ja ruotsinkielisenä kappaleena, jonka ranskan-kielinen teksti on todistusvoimainen erimielisyyden sattuessa. Tämä kappale talletetaan Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriön arkistoon.

Tämä ministeriö toimittaa yleissopimuksen allekirjoittajavaltioille ja siihen liittyneille valtioille oikeaksi todistetun jäljennöksen.

mentionnée au paragraphe 1 du présent article, la Convention et le Protocole financier entrent en vigueur à la date du dépôt de cet instrument.

Art. XV

Notifications

1. Le dépôt de chaque instrument d'approbation, de ratification ou d'adhésion et l'entrée en vigueur de la présente Convention et du Protocole financier annexe sont notifiés par le Ministre des Affaires étrangères de la République française aux Etats signataires et adhérents, ainsi qu'au Directeur de l'Organisation.

2. Le Président du Conseil adressera une notification à tous les Etats membres lorsqu'un Etat se retire de l'Organisation, ou cesse d'en faire partie en vertu de l'article XI.

Art. XVI

Enregistrement

Dès l'entrée en vigueur de la présente Convention et du Protocole financier annexe, le Ministère des Affaires étrangères de la République française les fera enregistrer auprès du Secrétaire général des Nations Unies, conformément à l'article 102 de la Charte des Nations Unies.

En foi de quoi les représentants soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

Fait à Paris, le 5 octobre 1962 en un seul exemplaire, en langues allemande, française, néerlandaise et suédoise, le texte français faisant foi en cas de contestation. Cet exemplaire sera déposé dans les archives du Ministère des Affaires étrangères de la République française.

Ce Ministère délivrera une copie certifiée conforme aux Etats signataires ou adhérents.

(Suomennos)

**RAHOITUSPÖYTÄKIRJA, LIITETTY
YLEISSOPIMUKSEEN ETELÄISEN
PALLONPUOLISKON
TÄHTITIETEELLISTÄ TUTKIMUSTA
HARJOITTAVAN EUROOPPALAISEN
JÄRJESTÖN PERUSTAMISESTA**

Eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamisesta tehdyn yleissopimuksen, jäljempänä "yleissopimus", sopimuspuolina olevien valtioiden hallitukset, jotka

haluavat vahvistaa järjestön varainhoitoa koskevat määräykset,

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Talousarvio

1. Järjestön varainhoitovuosi kestää 1 päivästä tammikuuta 31 päivään joulukuuta.

2. Johtaja esittää vuosittain viimeistään 1 päivänä syyskuuta neuvoston tarkasteltavaksi ja hyväksyttäväksi yksityiskohtaiset arviot seuraavan varainhoitovuoden tuloista ja menoista.

3. Arviot tuloista ja menoista ryhmitellään pääluokittain. Talousarvion sisäiset siirrot ovat kiellettyjä ilman 3 artiklassa tarkoitettua rahoituskomitean suostumusta. Talousarvioesityksen täsmällisestä muodosta päättää rahoituskomitea johtajan esityksestä.

2 artikla

Lisätalousarvio

Jos olosuhteet sitä edellyttävät, neuvosto voi pyytää johtajaa esittämään lisätalousarvion tai tarkistetun talousarvion. Päätös, jonka toteuttaminen aiheuttaa lisämenoja,

**PROTOCOLE FINANCIER ANNEXÉ À
LA CONVENTION PORTANT
CRÉATION D'UNE ORGANISATION
EUROPÉENNE POUR DES
RECHERCHES ASTRONOMIQUES
DANS L'HÉMISPHERE AUSTRAL**

Les Gouvernements des Etats parties à la Convention portant création d'une Organisation européenne pour des recherches astronomiques dans l'hémisphère austral, ci-dessous dénommée la Convention,

désireux d'arrêter des dispositions relatives à l'administration financière de l'Organisation,

sont convenus de ce qui suit:

Art. 1

Budget

1. L'exercice financier de l'Organisation va du 1er janvier au 31 décembre.

2. Le Directeur soumet au Conseil, pour examen et approbation, au plus tard le 1er septembre de chaque année, des prévisions détaillées de recettes et de dépenses pour l'exercice financier suivant.

3. Les prévisions de recettes et de dépenses sont groupées par chapitres. Les virements à l'intérieur du budget sont interdits, sauf autorisation du Comité des finances prévu à l'article 3. La forme précise des prévisions budgétaires est déterminée par le Comité des finances sur l'avis du Directeur.

Art. 2

Budget additionnel

Si les circonstances l'exigent, le Conseil peut demander au Directeur de présenter un budget additionnel ou révisé. Aucune résolution, dont l'exécution entraîne des

katsotaan neuvoston hyväksymäksi ainoastaan, jos neuvosto on hyväksynyt johtajan esityksestä myös vastaavan menoarvion.

3 artikla

Rahoituskomitea

Neuvosto perustaa kaikkien jäsenvaltioiden edustajista koostuvan rahoituskomitean, jonka tehtävistä määrätään jäljempänä 8 artiklassa tarkoitetussa rahoitussäännössä. Johtaja tekee komitealle talousarvioesityksen, joka annetaan tämän jälkeen komitean lausunnolla varustettuna neuvoston käsiteltäväksi.

4 artikla

Rahoitusosuudet

1. Yleissopimuksen voimaantulovuoden joulukuun 31 päivänä päättyvää kautta varten neuvosto laatii väliaikaisen talousarvion, jonka menot katetaan tämän pöytäkirjan liitteessä olevien määräysten mukaisesti vahvistetuilla rahoitusosuuksilla.

2. Seuraavan vuoden tammikuun 1 päivästä lukien neuvoston hyväksymässä talousarviossa olevat menot katetaan yleissopimuksen VII artiklan 1 kappaleen määräysten mukaisilla jäsenvaltioiden rahoitusosuuksilla.

3. Jos jokin valtio liittyy järjestön jäseneksi yleissopimuksen voimaantulovuoden joulukuun 31 päivän jälkeen, kaikkien jäsenvaltioiden rahoitusosuudet tarkistetaan, ja uusi asteikko tulee voimaan tuolloin kuluva varainhoitovuoden alusta. Maksuja palautetaan siinä määrin kuin on tarpeen kaikkien jäsenvaltioiden rahoitusosuuksien mukauttamiseksi uuteen asteikkoon.

4. a. Johtajan lausunnon perusteella rahoituskomitea vahvistaa rahoitusosuuksien maksamista koskevat säännöt järjestön

dépenses supplémentaires, ne sera tenue pour approuvée par le Conseil à moins qu'il n'ait également approuvé, sur proposition du Directeur, les prévisions de dépenses correspondantes.

Art. 3

Comité des finances

Le Conseil crée un Comité des finances composé de représentants de tous les Etats membres, dont les attributions sont déterminées dans le Règlement financier prévu à l'article 8 ci-après. Le Directeur soumet au Comité les prévisions budgétaires qui sont ensuite transmises au Conseil avec le rapport du Comité.

Art. 4

Contributions

1. Pour la période se terminant le 31 décembre de l'année d'entrée en vigueur de la Convention, le Conseil établit des prévisions budgétaires provisoires dont les dépenses seront couvertes par des contributions fixées conformément aux dispositions de l'annexe au présent Protocole.

2. A partir du 1er janvier de l'année suivante, les dépenses figurant dans le budget approuvé par le Conseil sont couvertes par les contributions des Etats membres selon les dispositions du paragraphe 1 de l'article VII de la Convention.

3. Si un Etat devient membre de l'Organisation après le 31 décembre de l'année d'entrée en vigueur de la Convention, les contributions de tous les Etats membres sont révisées et le nouveau barème aura effet dès le début de l'exercice financier en cours. Des remboursements sont effectués dans la mesure nécessaire pour adapter les contributions de tous les Etats membres au nouveau barème.

4. a. Sur avis du Directeur, le Comité des finances fixe les modalités de paiement des contributions en vue d'assurer un bon

moitteettoman rahoituksen varmistamiseksi.
b. Johtaja antaa tämän jälkeen jäsenvaltioille tiedoksi niiden rahoitusosuuksien määrät sekä ajankohdat, joina maksut on suoritettava.

5 artikla

Rahoitusosuuksien valuutta

1. Neuvosto päättää, minkä valuutan määräisenä järjestön talousarvio laaditaan. Jäsenvaltioiden rahoitusosuudet maksetaan tämän valuutan määräisinä voimassa olevien maksusääntöjen mukaisesti.

2. Neuvosto voi kuitenkin vaatia jäsenvaltioita maksamaan osan rahoitusosuuksistaan muuna valuuttana, jota järjestö tarvitsee tehtäviensä suorittamiseksi.

6 artikla

Tasotusrahasto

Neuvosto voi perustaa tasotusrahaston.

7 artikla

Kirjanpito ja tilintarkastus

1. Johtaja huolehtii siitä, että kaikista tuloista ja menoista pidetään kirjaa ja että vuosittain laaditaan järjestön tilinpäätös.

2. Neuvosto nimeää tilintarkastajat, joiden ensimmäinen toimikausi on kolmivuotinen ja voidaan uudistaa. Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa järjestön kirjanpito ja tilinpäätös erityisesti sen toteutukseksi, että menot ovat toteutuneet talousarvion mukaisesti rahoitussäännössä vahvistetuissa rajoissa. He suorittavat myös muita rahoitussäännössä määriteltyjä tehtäviä.

3. Johtaja toimittaa tilintarkastajille kaiken tiedon ja avun, jota he voivat tarvita

financement de l'Organisation.

b. Le Directeur communique ensuite aux Etats membres le montant de leurs contributions et les dates auxquelles les versements doivent être effectués.

Art. 5

Monnaie pour le paiement des contributions

1. Le Conseil détermine la monnaie dans laquelle le budget de l'Organisation sera établi. Les contributions des Etats membres sont payables en cette monnaie, conformément aux modalités courantes de paiement.

2. Le Conseil peut toutefois exiger des Etats membres qu'ils payent une partie de leurs contributions en toute autre monnaie dont l'Organisation a besoin pour accomplir ses tâches.

Art. 6

Fonds de roulement

Le Conseil peut instituer un fonds de roulement.

Art. 7

Comptes et vérifications

1. Le Directeur fait établir un compte de toutes les recettes et dépenses, ainsi qu'un bilan annuel de l'Organisation.

2. Le Conseil désigne des commissaires aux comptes, dont le premier mandat est de trois ans et peut être renouvelé. Ces commissaires sont chargés d'examiner les comptes et bilans de l'Organisation, notamment en vue de certifier que les dépenses ont été conformes aux prévisions budgétaires, dans les limites fixées par le Règlement financier. Ils accomplissent toute autre fonction définie dans le Règlement financier.

3. Le Directeur fournit aux commissaires aux comptes toutes les informations et

suorittaessaan tehtäviään.

l'assistance dont ils peuvent avoir besoin dans l'accomplissement de leur tâche.

8 artikla

Art. 8

Rahoitussääntö

Règlement financier

Rahoitussäännössä vahvistetaan kaikki muut järjestön talousarviota, kirjanpitoa ja rahoitusta koskevat säännöt. Neuvosto hyväksyy sen yksimielisellä päätöksellä.

Le Règlement financier fixe toutes les autres modalités du régime budgétaire comptable et financier de l'Organisation. Il sera approuvé par le Conseil statuant à l'unanimité.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet edustajat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

En foi de quoi, les représentants soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

Tehty Pariisissa 5 päivänä lokakuuta 1962 yhtenä saksan-, ranskan-, hollannin- ja ruotsinkielisenä kappaleena, jonka ranskan-kielinen teksti on todistusvoimainen erimielisyyden sattuessa. Tämä kappale talletetaan Ranskan tasavallan ulkoasiainministeriön arkistoon.

Fait à Paris, le 5 octobre 1962 en un seul exemplaire, en langues allemande, française, néerlandaise et suédoise, le texte français faisant foi en cas de contestation. Cet exemplaire sera déposé dans les archives du Ministère des Affaires étrangères de la République française.

Tämä ministeriö toimittaa yleissopimuksen allekirjoittajavaltioille ja siihen liittyneille valtioille oikeaksi todistetun jäljennöksen.

Ce Ministère délivrera une copie certifiée conforme aux Etats signataires ou adhérents.

LIITE

**YLEISSOPIMUKSEN
VOIMAANTULOJUODEN JOULU-
KUUN 31 PÄIVÄNÄ PÄÄTTYVÄN
KAUDEN
RAHOITUSOSUODET**

a. Valtiot, jotka ovat yleissopimuksen sopimuspuolina sen voimaantulopäivänä, sekä valtiot, jotka liittyvät järjestön jäseniksi edellä mainitun kauden aikana, vastaavat yhdessä kaikista menoista, jotka on vahvistettu neuvoston rahoituspöytäkirjan 4 artiklan 1 kappaleen mukaisesti laatimassa väliaikaisessa talousarviossa.

b. Niiden valtioiden rahoitusosuudet, jotka liittyvät järjestön jäseniksi edellä mainitun kauden aikana, vahvistetaan väliaikaisesti siten, että kaikkien jäsenvaltioiden rahoitusosuudet suhteutetaan tämän liitteen d kohdassa ilmoitettuihin prosenttiosuuksiin. Näillä uusien jäsenten rahoitusosuuksilla joko hyvitetään myöhemmin c kohdassa määrätyn mukaisesti osa muiden jäsenvaltioiden aiemmin maksamista väliaikaisista rahoitusosuuksista tai katetaan neuvoston kyseisenä kautena hyväksymiä lisämäärärahoja, jotka käytetään perusohjelman toteuttamiseen.

c. Edellä mainitulta kaudelta maksettavien rahoitusosuuksien lopullinen määrä vahvistetaan tulemaan voimaan taannehtivasti kyseisen kauden kokonaistalousarvion perusteella siten, että tämä määrä on sama kuin se olisi ollut, jos kaikki jäsenvaltiot olisivat olleet yleissopimuksen sopimuspuolina sen tullessa voimaan. Kaikki summat, jotka jäsenvaltio maksaa sille taannehtivasti vahvistetun rahoitusosuuden lisäksi, hyvitetään jäsenvaltiolle.

d. Jos kaikki jäljempänä olevassa asetuksessa mainitut valtiot ovat liittyneet järjestön jäseniksi ennen edellä mainittua kautta, niiden rahoitusosuudet kyseisen

ANNEXE

**CONTRIBUTIONS POUR LA PERIODE
SE TERMINANT LE 31 DECEMBRE DE
L'ANNEE D'ENTREE EN VIGUEUR DE
LA CONVENTION**

a. Les Etats qui seront parties à la Convention à la date de son entrée en vigueur et ceux qui deviendront membres de l'Organisation au cours de la période sus-indiquée supporteront ensemble la totalité des dépenses représentées par les prévisions budgétaires provisoires établies par le Conseil, conformément à l'article 4, paragraphe 1, du Protocole financier.

b. Les contributions des Etats qui deviendront membres de l'Organisation pendant la période sus-indiquée seront fixées à titre provisoire de telle sorte que les contributions de tous les Etats membres soient proportionnelles aux pourcentages indiqués au paragraphe d) de la présente annexe. Les contributions de ces nouveaux membres serviront soit, comme il est prévu à l'alinéa c) ci-dessous, à rembourser ultérieurement une partie des contributions provisoires antérieurement versées par les autres Etats membres, soit à couvrir les allocations budgétaires complémentaires intéressant la mise en oeuvre du programme initial approuvées par le Conseil au cours de cette période.

c. Le montant définitif des contributions dues pour la période sus-indiquée sera établi avec effet rétroactif sur la base du budget d'ensemble de ladite période, de telle sorte qu'il soit celui qu'il aurait été si tous les Etats membres avaient été parties à la Convention au moment de son entrée en vigueur. Toute somme payée par un Etat membre en plus du montant fixé rétroactivement pour sa contribution sera portée au crédit de cet Etat.

d. Si tous les Etats mentionnés dans le barème ci-dessous sont devenus membres de l'Organisation avant la période sus-indiquée, les taux de leurs contributions

kauden kokonaistalousarviota varten ovat seuraavat:

Saksan liittotasavalta	33,33 %
Belgia	11,32 %
Ranska	33,33 %
Alankomaat	10,49 %
Ruotsi	11,53 %

Yhteensä	100,00 %
----------	----------

pour le budget d'ensemble de cette période seront les suivants:

République fédérale d'Allemagne	33,33
Belgique	11,32
France	33,33
BaysBas	10,49
Suède	11,53

Total	100,00
-------	--------

e. Jos vuosittaisten rahoitusosuuksien enimmäismäärää muutetaan yleissopimuksen VII artiklan 1 kappaleen c kohdan mukaisesti, edellä olevaa asteikkoa muutetaan vastaavasti.

e. En cas de modification du maximum des contributions annuelles tel qu'il est prévu à l'article VII, paragraphe 1, c) de la Convention, le barème ci-dessus sera modifié en conséquence.

(Suomennos)

LIITE

ETELÄISEN PALLONPUOLISKON TÄHTITIEEELLISTÄ TUTKIMUSTA HARJOITTAVAN EUROOPPALAISEN JÄRJESTÖN ERIOIKEUKSIA JA -VAPAUKSIA KOSKEVA PÖYTÄKIRJA

Johdanto

Pariisissa 5 päivänä lokakuuta 1962 allekirjoitetun eteläisen pallonpuoliskon tähtitieteellistä tutkimusta harjoittavan eurooppalaisen järjestön perustamista koskevan yleissopimuksen, jäljempänä "Yleissopimus", sopimuspuolina olevien valtioiden hallitukset ovat,

ottaen huomioon sen, että mainitun järjestön, jäljempänä "Järjestö", tulisi jäsenvaltioiden alueella nauttia sellaista oikeudellista asemaa, joka vahvistaa järjestön tehtävän toteuttamisen vaatimat erioikeudet ja -vapaudet,

ottaen huomioon sen, että Järjestö on perustettu Chileen, missä sen asema on vahvistettu Chilen hallituksen ja Järjestön välillä 6 päivänä marraskuuta 1963 päivätyllä sopimuksella,

sopineet seuravasta:

1 artikla

Järjestö on oikeushenkilö. Sillä on erityisesti toimivalta tehdä sopimuksia, hankkia ja luovuttaa kiinteätä ja irtainta omaisuutta sekä ryhtyä oikeudellisiin toimiin.

2 artikla

1. Järjestön rakennukset ja huoneistot ovat loukkaamattomia, *ottaen huomioon* tämän artiklan toisen kohdan sekä 5 ja 6 artiklan määräykset.

2. Järjestö ei saa sallia, että sen rakennuksia ja huoneistoja käytetään sellaisen henki-

PROTOCOLE RELATIF AUX PRIVILEGES ET IMMUNITES DE L'ORGANISATION EUROPEENNE POUR DES RECHERCHES ASTRONOMIQUES DANS L'HEMISPHERE AUSTRAL

Préambule

Les Etats parties à la Convention portant création d'une Organisation européenne pour des recherches astronomiques dans l'hémisphère austral, faite à Paris le 5 octobre 1962, ci-après dénommée «la Convention»,

considérant que ladite Organisation, ci-après dénommée «l'Organisation», devrait jouir sur le territoire de ses Etats membres d'un statut juridique définissant les privilèges et immunités nécessaires à l'accomplissement de sa mission,

considérant que l'Organisation est établie au Chili où son statut est défini par l'accord en date du 6 novembre 1963 entre le Gouvernement de la République du Chili et l'Organisation,

Sont convenus de ce qui suit:

Art. 1

L'Organisation possède la personnalité juridique. Elle a notamment la capacité de contracter, d'acquérir et d'aliéner des biens immobiliers et mobiliers ainsi que d'ester en justice.

Art. 2

1. Les bâtiments et locaux de l'Organisation sont inviolables, compte tenu des dispositions du paragraphe 2 du présent article et des articles 5 et 6 ci-après.

2. L'Organisation ne permettra pas que ses bâtiments ou locaux servent de refuge à

lön turvapaikkana, jota etsitään rikoksesta, josta hänet on yllätetty itse teossa, tai joka on tuomittu rikoksesta tai jota koskee toimivaltaisen viranomaisen antama pidättämis-, vangitsemis- tai karkottamispäätös.

3 artikla

Järjestön arkisto sekä yleensä kaikki Järjestölle kuuluvat tai sen hallussa olevat asiakirjat ovat loukkaamattomia, niiden sijaintipaikasta riippumatta.

4 artikla

1. Virallisen toimintansa puitteissa Järjestö nauttii lainkäyttö- ja täytäntöönpanovapautusta, paitsi

a) siinä määrin kuin Järjestön pääjohtaja tai hänen tilalleen Yleissopimuksen VI artiklan mukaisesti määrätty henkilö on erityistapauksessa pidättänyt tällaisen vapautuksen;

b) jos on kysymys kolmannen osapuolen vahingonkorvauskanteesta, joka koskee Järjestölle kuuluvan tai sen puolesta liikenteessä olevan moottoriajoneuvon aiheuttaman onnettomuuden seurauksena syntyntä vahinkoa, tai liikennesääntöjen rikkomisesta sellaisella ajoneuvolla;

c) jos on kysymys tämän pöytäkirjan 23 tai 24 artiklan mukaisesti syntyneen välitystuomion täytäntöönpanosta;

d) jos on kysymys palkanpidätyksestä Järjestön henkilökuntaan kuuluvan jäsenen velkaa varten edellyttäen, että pidätys perustuu lopulliseen oikeusratkaisuun, joka on täytäntöönpanokelpoinen sen alueen voimassa olevien sääntöjen mukaan, jossa täytäntöönpanoa haetaan;

e) jos on kysymys vastakanteesta, joka suoraan liittyy Järjestön nostamaan pääkanteseen.

2. Järjestön omaisuus ja varat, niiden sijaintipaikasta riippumatta, ovat vapaat kaikesta pakko-otosta, takavarikosta ja pakkolunastuksesta. Niinikään ne ovat vapaat kaikista hallinnollisista pakkotoimenpiteistä

une personne poursuivie à la suite d'un crime ou délit flagrants, ou objet d'un mandat de justice, d'une condamnation pénale ou d'un arrêté d'expulsion émanant des autorités territorialement compétentes.

Art. 3

Les archives de l'Organisation et, d'une manière générale, tous les documents lui appartenant ou détenus par elle sont inviolables en quelque endroit qu'ils se trouvent.

Art. 4

1. Dans le cadre de ses activités officielles, l'Organisation bénéficie de l'immunité de juridiction et d'exécution, sauf:

a) dans la mesure où le Directeur général de l'Organisation, ou la personne appelée à le remplacer en vertu de l'article VI de la Convention, renonce à celle-ci dans un cas particulier;

b) en cas d'action civile intentée par un tiers pour le dommage résultant d'un accident causé par un véhicule automoteur appartenant à l'Organisation ou circulant pour son compte, ou en cas d'infraction à la réglementation de la circulation automobile intéressant le véhicule précité;

c) en cas d'exécution d'une sentence arbitrale rendue en application soit de l'article 23, soit de l'article 24 du présent Protocole;

d) en cas de saisie-arrêt sur salaire pour dette d'un membre du personnel de l'Organisation, à condition que cette saisie-arrêt résulte d'une décision de justice définitive et exécutoire conformément aux règles en vigueur sur le territoire d'exécution;

e) à l'égard d'une demande reconventionnelle directement liée à la demande principale intentée par l'Organisation.

2. Les propriétés et biens de l'Organisation, quel que soit le lieu où ils se trouvent, bénéficient de l'immunité à l'égard de toute forme de réquisition, confiscation, expropriation et séquestre. Ils bénéficient

ja väliaikaistoimenpiteistä oikeudenkäynnin yhteydessä, paitsi siinä laajuudessa kuin väliaikaisesti on välttämätöntä Järjestölle kuuluvien tai sen puolesta liikenteessä olevien ajoneuvojen aiheuttamien onnettomuuksien ehkäisemiseksi tai tutkimiseksi.

5 artikla

1. Järjestö on jatkuvasti yhteistyössä tämän pöytäkirjan osapuolina olevien valtioiden asianomaisten viranomaisten kanssa asianmukaisen oikeudenkäytön helpottamiseksi, yleistä järjestystä, terveydenhoitoa ja työsuojelua koskevien määräysten ja muun vastaavan lainsäädännön noudattamisen turvaamiseksi sekä tässä pöytäkirjassa mainittujen erioikeuksien, -vapauksien ja helpotusten väärinkäytön estämiseksi.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa mainitun yhteistyön muodot voidaan määritellä tarkemmin tämän pöytäkirjan 27 artiklassa tarkoitetuissa lisäsopimuksissa

6 artikla

1. Kaikki tämän pöytäkirjan osapuolina olevat valtiot säilyttävät oikeutensa ryhtyä asianmukaisiin varotoimenpiteisiin oman turvallisuutensa varmistamiseksi ja yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi.

2. Jos tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion hallitus katsoo edellä mainitun oikeuden käyttämisen välttämättömäksi, sen on otettava yhteys Järjestöön heti kun olosuhteet sallivat sopiakseen Järjestön kanssa tarvittavista toimenpiteistä Järjestön etujen suojaamiseksi.

3. Järjestö on yhteistyössä tämän pöytäkirjan osapuolina olevien valtioiden viranomaisten kanssa sen välttämiseksi, että Järjestön toiminta häiritäisi edellä tarkoitettujen valtioiden turvallisuutta ja yleistä järjestystä.

également de l'immunité à l'égard de toute forme de contrainte administrative ou de mesures préalables à un jugement, sauf dans la mesure où le nécessitent temporairement la prévention des accidents mettant en cause des véhicules automoteurs appartenant à l'Organisation ou circulant pour le compte de celle-ci et les enquêtes auxquelles peuvent donner lieu lesdits accidents.

Art. 5

1. L'Organisation coopère en tout temps avec les autorités compétentes des Etats parties au présent Protocole en vue de faciliter une bonne administration de la justice, d'assurer l'observation des règlements de police, de santé publique et du travail ou autres lois de nature analogue et d'empêcher tout abus des privilèges, immunités et facilités prévus par le présent Protocole.

2. La procédure de coopération mentionnée dans le paragraphe précédent pourra être précisée dans les accords complémentaires visés à l'article 27 du présent Protocole.

Art. 6

1. Chaque Etat partie au présent Protocole conserve le droit de prendre toutes les précautions utiles dans l'intérêt de sa sûreté et de la sauvegarde de l'ordre public.

2. Au cas où il estimerait nécessaire d'user de ce droit, le Gouvernement de l'Etat partie au présent Protocole concerné se mettra, aussi rapidement que les circonstances le permettront, en rapport avec l'Organisation en vue d'arrêter d'un commun accord les mesures nécessaires pour la protection des intérêts de cette dernière.

3. L'Organisation collabore avec les autorités des Etats parties au présent Protocole en vue d'éviter tout préjudice à la sûreté et à l'ordre public de ceux-ci du fait de son activité.

7 artikla

1. Virallisen toimintansa puitteissa Järjestö sekä sen omaisuus ja tulot ovat vapaat kaikista välittömistä veroista.

2. Järjestön suorittaessa huomattavia, virallisen toimintansa harjoittamista varten välttämättömiä tavaroiden tai palvelujen ostoja, mukaan lukien julkaisujen julkaiseminen, joiden hintoihin sisältyy maksuja tai veroja, tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion, joka perii maksut tai verot, on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin, jotta maksujen tai verojen määrän perimisestä luovuttaisiin tai määrä maksettaisiin takaisin, jos maksut ja verot voidaan tunnistaa.

3. Vapautusta ei myönnetä veroista, raskuksista ja maksuista, jotka ovat vain korvausta suoritetuista palveluista.

8 artikla

Tämän pöytäkirjan osapuolena oleva valtio myöntää tuonti- ja vientimaksuista ja tuonti- ja vientiveroista vapautuksen tai palauttaa ne, lukuun ottamatta niitä, jotka ovat vain korvausta suoritetuista palveluista, kun ne kohdistuvat Järjestön virallista toimintaa varten tarkoitettuihin tuotteisiin ja aineistoihin tai sen työhön liittyviin julkaisuihin, niin Järjestön maahan tuomiin kuin sen maasta viemiinkin.

Mainitut tuotteet ja aineistot eivät ole tuonti- ja vientikiellon eivätkä tuonti- ja vientirajoitusten alaisia.

9 artikla

Tämän pöytäkirjan 7 ja 8 artiklan määräyksiä ei sovelleta pääjohtajan ja Järjestön henkilökunnan henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettujen tavaroiden ja palvelujen ostoihin tai tällaisten tavaroiden tuontiin.

Art. 7

1. Dans le cadre de ses activités officielles, l'Organisation ainsi que ses biens et revenus sont exonérés des impôts directs.

2. Lorsque l'Organisation effectue des achats importants de biens ou de services, y compris l'édition de publications, strictement nécessaires pour l'exercice de ses activités officielles et dont le prix comprend des droits ou des taxes, des dispositions appropriées sont prises par l'Etat partie au présent Protocole qui a perçu les droits et taxes en vue de la remise ou du remboursement du montant des droits et taxes de cette nature lorsqu'ils sont identifiables.

3. Aucune exonération n'est accordée en ce qui concerne les impôts, taxes et droits qui ne constituent que la simple rémunération de services rendus.

Art. 8

Chaque Etat partie au présent Protocole accorde l'exonération ou le remboursement des droits et taxes d'importation ou d'exportation, à l'exception de ceux qui ne constituent que la rémunération de services rendus, pour les produits et matériels destinés aux activités officielles de l'Organisation ainsi que pour les publications correspondant à sa mission, importés ou exportés par elle.

Ces produits et matériels sont exempts de toutes prohibitions et restrictions à l'importation ou à l'exportation.

Art. 9

Les dispositions des articles 7 et 8 du présent Protocole ne sont pas applicables aux achats de biens et de services et importations de biens destinés aux besoins propres du Directeur général et des membres du personnel de l'Organisation.

10 artikla

1. Järjestölle kuuluvia tavaroita, jotka on 7 artiklan mukaisesti hankittu tai 8 artiklan mukaisesti tuotu maahan, ei saa myydä, lahjoittaa, lainata tai vuokrata sen valtion alueella, joka on myöntänyt edellä mainitut vapautukset, muutoin kuin tämän valtion määräämillä ehdoilla.

2. Järjestön laitosten väliset tavaroiden tai palvelujen siirrot eivät saa olla minkään veron, maksun tai rajoituksen alaisia; tämän pöytäkirjan osapuolina olevien valtioiden hallitusten on tarpeen vaatiessa ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin, jotta tällaisten maksujen perimisestä luovuttaisiin tai niiden määrä maksettaisiin takaisin tai tällaiset rajoitukset poistettaisiin.

11 artikla

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan "Järjestön virallisella toiminnalla" kaikkea toimintaa, jota Järjestö harjoittaa tarkoitustensa toteuttamiseksi, sellaisina kuin ne on määritelty Yleissopimuksessa, mukaan lukien sen hallinnollinen toiminta.

12 artikla

1. Osana Järjestön tarkoitusten toteuttamista Järjestölle lähetettyjen tai Järjestön lähettämien julkaisujen ja muun tiedotusaineiston kuljetukset eivät saa olla minkäänlaisten rajoitusten alaisia.

2. Virkatiedotteiden ja Järjestölle kuuluvien asiakirjojen kuljetusten osalta Järjestö nauttii yhtä edullista kohtelua kuin minkä jokaisen tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion hallitus myöntää muille vastaaville kansainvälisille järjestöille.

13 artikla

1. Järjestöllä on oikeus vastaanottaa, pitää hallussaan ja siirtää kaikenlaisia saatavia, valuuttoja ja käteisvaroja; se voi vapaasti käyttää niitä virallista toimintaansa varten ja pitää pankkitilejä missä tahansa valuutas-

Art. 10

1. Les biens appartenant à l'Organisation, acquis conformément à l'article 7 ou importés conformément à l'article 8, ne peuvent être vendus, cédés, prêtés ou loués sur le territoire de l'Etat qui a accordé les exemptions précitées qu'aux conditions fixées par celui-ci.

2. Les transferts de biens ou la prestation de services opérés entre les établissements de l'Organisation ne sont soumis à aucune charge ni restriction; le cas échéant, les Gouvernements des Etats parties au présent Protocole prennent toutes mesures appropriées en vue de la remise ou du remboursement du montant de telles charges ou en vue de la levée de telles restrictions.

Art. 11

Aux fins du présent Protocole, on entend par «activités officielles de l'Organisation» toutes les activités de l'Organisation destinées à la réalisation de ses objectifs tels qu'ils sont définis dans la Convention, y compris son fonctionnement administratif.

Art. 12

1. La circulation des publications et autres matériels d'information expédiés par l'Organisation ou à celle-ci, et correspondant à ses buts, ne sera soumise à aucune restriction.

2. Pour ses communications officielles et le transfert de tous ses documents, l'Organisation bénéficie d'un traitement aussi favorable que celui accordé par le Gouvernement de chaque Etat partie au présent Protocole aux autres organisations internationales similaires.

Art. 13

1. L'Organisation peut recevoir, détenir et transférer tous fonds, devises et numéraires; elle peut en disposer librement pour ses activités officielles et avoir des comptes en n'importe quelle monnaie dans la mesure

sa siinä määrin kuin sen velvollisuuksien täyttäminen vaatii.

2. Käyttäessään tässä artiklassa tarkoitettuja oikeuksia on Järjestön otettava huomioon kaikki tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion hallituksen sille tekemät esitykset, jotka eivät haittaa sen omia etuja.

14 artikla

1. Tämän pöytäkirjan osapuolina olevien valtioiden edustajille, jotka osallistuvat Järjestön kokouksiin, myönnetään tehtäviensä suorittaessaan sekä matkustaessaan kokouspaikalle ja sieltä takaisin vapautus vangitsemisesta ja pidättämisestä ja henkilökohtaisten matkatavaroittensa takavarikoimisesta, paitsi jos heidät on yllätetty itse toessa. Tällaisissa tapauksissa asianomaisen viranomaisen on välittömästi ilmoitettava vangitsemisesta tai takavarikoimisesta Järjestön pääjohtajalle tai tämän edustajalle.

2. Tässä artiklassa tarkoitetut henkilöt nauttivat lisäksi lainkäyttövapautusta - myös heidän tehtävänsä päätyttyä - niiden toimenpiteiden osalta, mukaan lukien heidän suulliset ja kirjalliset lausuntonsa, joihin he tehtäviensä suorittamisessa ja velvollisuuksiensa puitteissa ovat ryhtyneet. Tämä vapautus ei koske heidän tekemiään moottoriliikennemääräysten rikkomuksia tai heidän omistuksessaan olevien tai heidän kuljettamiensa moottoriajoneuvojen aiheuttamia vahinkoja.

15 artikla

Jäljempänä 16 ja 17 artiklassa mainittujen erioikeuksien ja -vapauksien lisäksi Järjestön pääjohtaja tai hänen tilalleen määrätty henkilö nauttii virkakautenaan niitä erioikeuksia ja -vapauksia, joihin vastaavanarvoiset diplomaattiset edustajat 18 päivänä huhtikuuta 1961 tehdyn diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen mukaan ovat oikeutettuja.

nécessaire pour faire face à ses engagements.

2. Dans l'exercice des droits qui lui sont accordés en vertu du présent article, l'Organisation tient compte de toute représentation qui lui serait faite par le Gouvernement d'un Etat partie au présent Protocole et qui ne porterait pas préjudice à ses propres intérêts.

Art. 14

1. Les représentants des Etats parties au présent Protocole qui participent aux réunions de l'Organisation jouissent durant l'exercice de leurs fonctions, ainsi qu'au cours de leurs voyages à destination ou en provenance du lieu de la réunion, de l'immunité d'arrestation personnelle ou de détention, ainsi que de saisie de leurs bagages personnels, sauf en cas de flagrant délit. En pareil cas, les autorités compétentes informent immédiatement de l'arrestation ou de la saisie le Directeur général de l'Organisation ou son représentant.

2. Les personnes visées au présent article jouissent également de l'immunité de juridiction, même après la fin de leur mission, pour les actes, y compris leurs paroles ou écrits, accomplis par eux dans l'exercice de leurs fonctions et dans les limites de leurs attributions. Cette immunité ne s'applique pas dans le cas d'infraction à la réglementation de la circulation des véhicules automoteurs commise par les intéressés ou de dommage causé par un véhicule automoteur leur appartenant ou conduit par eux.

Art. 15

Outre les privilèges et immunités prévus aux articles 16 et 17 ci-dessous, le Directeur général de l'Organisation, ou la personne appelée à le remplacer, jouit pendant la durée de ses fonctions des privilèges et immunités reconnus par la Convention de Vienne du 18 avril 1961 sur les relations diplomatiques aux agents diplomatiques de rang comparable.

16 artikla

1. Järjestön palveluksessa olevat henkilöt nauttivat lainkäyttövapautusta, myös heidän palveluksensa päätyttyä, niiden toimenpiteiden osalta, mukaan lukien heidän suulliset ja kirjalliset lausuntonsa, joihin he tehtäviensä suorittamisessa ja velvollisuuksiensa puitteissa ovat ryhtyneet.

2. Tämä vapautus ei kuitenkaan koske heidän tekemiään moottoriliikennemääräysten rikkomuksia tai heidän omistuksessaan olevien tai heidän kuljettamiensa moottorijoneuvojen aiheuttamia vahinkoja.

17 artikla

Järjestön henkilökuntaan kuuluvat kokopäivätoimiset jäsenet:

a) nauttivat rahavarojen siirtojen osalta niitä etuoikeuksia, jotka yleensä asianomaisten kansallisten säännösten mukaisesti myönnetään kansainvälisten järjestöjen henkilökunnalle;

b) saavat, jos heidät Järjestöön sitova sopimus on voimassa vähintään vuoden, tullivapaasti tuoda maahan huonekalunsa ja henkilökohtaiset tavaransa ryhtyessään ensimmäistä kertaa hoitamaan tehtäväänsä asianomaisessa valtiossa, ja maksutta viedä maasta huonekalunsa ja henkilökohtaiset tavaransa lopettaessaan palveluksensa tässä valtiossa, kummassakin tapauksessa niillä ehdoilla ja rajoituksilla, jotka ovat voimassa sen valtion lakien ja asetusten nojalla, jossa oikeutta käytetään;

c) sekä heidän talouteensa kuuluvat perheenjäsenet nauttivat samaa vapautusta maahantulorajoituksista ja ulkomaalaisten rekisteröimistä koskevista määräyksistä, jotka yleensä myönnetään kansainvälisten järjestöjen henkilökuntaan kuuluville jäsenille;

d) nauttivat loukkaamattomuutta kaikkiin heidän toimeensa kuuluviin asiakirjoihin nähden;

Art. 16

1. Les personnes au service de l'Organisation jouissent, même après la cessation de leurs fonctions, de l'immunité à l'égard de toute action judiciaire pour les actes, y compris les paroles et écrits, accomplis par elles dans l'exercice de leurs fonctions et dans les limites de leurs attributions.

2. Cette immunité ne s'applique pas dans le cas d'infraction à la réglementation de la circulation des véhicules automoteurs commise par les personnes visées au paragraphe 1 ci-dessus ou de dommage causé par un véhicule automoteur leur appartenant ou conduit par elles.

Art. 17

Les membres du personnel de l'Organisation qui lui consacrent toute leur activité professionnelle:

a) jouissent, en ce qui concerne les transferts de fonds, des privilèges généralement reconnus aux membres du personnel des organisations internationales dans le cadre des réglementations nationales respectives;

b) jouissent, lorsqu'ils sont liés à l'Organisation par un contrat d'une durée d'au moins un an, du droit d'importer en franchise leur mobilier et leurs effets personnels à l'occasion de leur première installation dans l'Etat intéressé et du droit, à la cessation de leurs fonctions dans ledit Etat, d'exporter en franchise leur mobilier et leurs effets personnels sous réserve, dans l'un ou l'autre cas, des conditions et restrictions prévues par les lois et règlements de l'Etat où le droit est exercé;

c) jouissent, avec les membres de leur famille faisant partie de leur ménage, des mêmes exceptions aux dispositions limitant l'immigration et réglant l'enregistrement des étrangers que celles généralement reconnues aux membres du personnel des organisations internationales;

d) jouissent de l'inviolabilité pour tous leurs papiers et documents officiels;

e) ovat vapautetut kaikista asepalvelukseen liittyvistä velvoitteista ja muusta palvelusvelvollisuudesta;

f) sekä heidän talouteensa kuuluvat perheenjäsenet nauttivat kansainvälisessä kriisitilanteessa samoja kotiuttamisetuja kuin diplomaattisten edustustojen jäsenet.

18 artikla

Mikäli Järjestö perustaa oman, riittäviä etuuksia käsittävän sosiaalivakuutusjärjestelmän, vapautetaan niin Järjestö kuin sen pääjohtaja ja sen henkilökuntakin kaikista kansallisille sosiaalivakuutuselimille suoritettavista pakollisista maksuista, ellei muuta seuraa tämän pöytäkirjan osapuolina olevien asianomaisten valtioiden kanssa 27 artiklan määräysten mukaisesti tehdyistä sopimuksista tai näiden valtioiden vahvistamista vastaavista määräyksistä.

19 artikla

1. Neuvoston viimeistään vuoden kuluesa pöytäkirjan voimaantulosta vahvistamalla ehdoilla ja sen vahvistaman menettelyn mukaisesti voidaan määrätä pääjohtajan ja 17 artiklassa tarkoitettujen Järjestön henkilökuntaan kuuluvien jäsenten maksettavaksi veroa Järjestölle sen suorittamista palkoista ja palkkioista. Siitä päivästä lähtien, jolloin vero otetaan käyttöön, kyseiset palkat ja palkkiot ovat vapautetut kansallisesta tuloverosta; tämän pöytäkirjan osapuolina olevilla valtioilla säilyy kuitenkin oikeus ottaa huomioon nämä palkat ja palkkiot muista lähteistä peräisin olevasta tulosta maksettavaksi määrättävää veroa laskettaessa.

2. Tämän artiklan 1 kohdan määräyksiä ei sovelleta eläkkeisiin ja elinkorkoihin, jotka Järjestö suorittaa entisille pääjohtajille ja henkilökuntaan kuuluneille entisille jäsenille heidän palveluksestaan Järjestössä.

e) sont exempts de toute obligation relative au service militaire ou de tout autre service obligatoire;

f) jouissent, en période de crise internationale, ainsi que les membres de leur famille faisant partie de leur ménage, des mêmes facilités de rapatriement que les membres des missions diplomatiques.

Art. 18

L'Organisation, son Directeur général et les membres de son personnel sont exempts de toutes contributions obligatoires à des organismes nationaux de prévoyance sociale au cas où elle établirait elle-même un système de prévoyance sociale comportant des prestations suffisantes, sous réserve des accords à passer avec les Etats concernés, parties au présent Protocole, conformément aux dispositions de l'article 27 ci-après, ou des mesures correspondantes arrêtées par ces mêmes Etats.

Art. 19

1. Dans les conditions et suivant la procédure fixées par le Conseil statuant au plus tard à l'expiration du délai d'un an à compter de l'entrée en vigueur du Protocole, le Directeur général et les membres du personnel de l'Organisation visés à l'article 17 peuvent être soumis au profit de celle-ci à un impôt sur les traitements et émoluments versés par elle. A compter de la date où cet impôt sera appliqué, lesdits traitements et émoluments seront exempts d'impôts nationaux sur le revenu; mais les Etats parties au présent Protocole se réservent la possibilité de tenir compte de ces traitements et émoluments pour le calcul du montant de l'impôt à percevoir sur les revenus d'autres sources.

2. Les dispositions du paragraphe premier du présent article ne sont pas applicables aux rentes et pensions versées par l'Organisation à ses anciens directeurs généraux et aux anciens membres de son personnel du fait de leurs services au sein de l'Organisation.

20 artikla

Tämän pöytäkirjan 17 artiklassa tarkoitettujen Järjestön henkilökuntaan kuuluvien jäsenten nimet, arvo tai ammatti ja osoite on määrääjain ilmoitettava tämän pöytäkirjan osapuolina olevien valtioiden hallituksille.

Art. 20

Les noms, qualités et adresses des membres du personnel de l'Organisation visés à l'article 17 du présent Protocole sont communiqués périodiquement aux Gouvernements des Etats parties audit Protocole.

21 artikla

1. Tässä pöytäkirjassa määrättyjen erioikeuksien ja -vapauksien tarkoituksena ei ole antaa niihin oikeutetuille henkilöille henkilökohtaista hyötyä. Ne ovat syntyneet yksinomaan Järjestön esteettömän toiminnan ja henkilökunnan, jolle ne myönnetään, täydellisen riippumattomuuden turvaamiseksi kaikissa olosuhteissa.

2. Pääjohtajalla ja hänen tilalleen määrättyllä henkilöllä tai, jos on kysymys tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion edustajasta, asianomaisen valtion hallituksella tai, jos on kysymys pääjohtajasta itsestään, neuvostolla on oikeus ja velvollisuus pidättää tällainen vapautus, jos se heidän käsitöksensä mukaan estää oikeuden toteutumista ja se voidaan pidättää vahingoittamatta niitä tarkoituksia, joita varten se on myönnetty.

Art. 21

1. Les privilèges et immunités prévus par le présent Protocole ne sont pas établis en vue d'accorder à leurs bénéficiaires des avantages personnels. Ils sont institués uniquement afin d'assurer, en toutes circonstances, le libre fonctionnement de l'Organisation et la complète indépendance des personnels auxquels ils sont accordés.

2. Le Directeur général ou la personne appelée à le remplacer ou, s'il s'agit du représentant d'un Etat partie au présent Protocole, le Gouvernement dudit Etat ou, s'il s'agit du Directeur général lui-même, le Conseil, ont le droit et le devoir de lever cette immunité lorsqu'ils estiment qu'elle empêche le fonctionnement normal de la justice et qu'il est possible d'y renoncer sans compromettre les fins pour lesquelles elle a été accordée.

22 artikla

Tämän pöytäkirjan osapuolena oleva valtio ei ole velvollinen myöntämään 14 ja 15 artiklassa sekä 17 artiklan a), b), c), e) ja f)-kohdassa mainittuja erioikeuksia ja -vapauksia omille kansalaisilleen tai alueellaan vakituisesti asuville henkilöille.

Art. 22

Aucun Etat partie au présent Protocole n'est tenu d'accorder les privilèges et immunités mentionnés aux articles 14, 15 et 17 a, b, c, e et f à ses propres ressortissants ni aux résidents permanents sur son territoire.

23 artikla

1. Järjestö on velvollinen sisällyttämään kaikkiin sen tekemiin kirjallisiin sopimuksiin, lukuun ottamatta niitä, jotka tehdään henkilökuntaohjesäännön mukaisesti, välitystuomiolausekkeen, jonka mukaan kaikki sopimuksen tulkitsemisesta ja soveltamisesta johtuvat riitaisuudet voidaan jommankumman osapuolen pyynnöstä rat-

Art. 23

1. L'Organisation est tenue d'insérer dans tous les contrats écrits auxquels elle est partie, autres que ceux conclus conformément au statut du personnel, une clause compromissoire prévoyant que tout différend soulevé au sujet de l'interprétation ou de l'exécution du contrat peut, à la demande de l'une ou l'autre partie, être

kaista yksityisellä välitystuomiolla. Välitystuomiolausekkeessa määrätään tarkemmin miten välimiehet nimetään, mitä lakia sovelletaan ja missä valtiossa välimiehet koontuvat. Tämän valtion välitystuomion menettelyä on noudatettava.

2. Välitystuomio pannaan täytäntöön sen valtion voimassa olevien sääntöjen mukaisesti, jossa täytäntöönpano tapahtuu.

24 artikla

1. Tämän pöytäkirjan osapuolena oleva valtio voi alistaa kansainvälisen välitystuomioistuimen ratkaistavaksi kaikki riita-asiat,

a) jotka ovat syntyneet Järjestön aiheuttaman vahingon seurauksena;

b) jotka koskevat Järjestön sopimukseen perustumatonta velvoitetta;

c) jotka koskevat henkilöä, jolla on oikeus vedota 15 ja 16 artiklassa tarkoitettuun lainkäyttövapautukseen edellyttäen, että vapautta ei ole pidätetty tämän pöytäkirjan 21 artiklan määräysten mukaisesti. Riitaisuuksissa, joissa vedotaan 15 ja 16 artiklassa tarkoitettuun lainkäyttövapautukseen, Järjestö on vastuuvollinen asianomaisten henkilöiden sijaan.

2. Jos tämän pöytäkirjan osapuolena oleva valtio aikoo alistaa riitaisuuden ratkaistavaksi välitystuomiolla, sen on ilmoitettava tästä pääjohtajalle, jonka välittömästi on annettava tällainen ilmoitus tiedoksi jokaiselle tämän pöytäkirjan osapuolena olevalle valtiolle.

3. Edellä tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä ei sovelleta Järjestön ja pääjohtajan, sen henkilökunnan tai asiantuntijoiden välisiin riitaisuuksiin, jotka koskevat heidän palvelussuhteensa ehtoja.

4. Välitystuomiota ei voida moittia, vaan se on lopullinen ja asianosaisia sitova. Jos välitystuomion sisällöstä tai soveltamisalasta syntyy riitaisuutta, välitystuomioistuin on asianosaisen pyynnöstä velvollinen tulkitsemaan sen.

soumis à un arbitrage privé. Cette clause d'arbitrage spécifiera le mode de désignation des arbitres, la loi applicable et l'Etat dans lequel siégeront les arbitres. La procédure de l'arbitrage sera celle de cet Etat.

2. L'exécution de la sentence rendue à la suite de cet arbitrage sera régie par les règles en vigueur dans l'Etat sur le territoire duquel elle sera exécutée.

Art. 24

1. Tout Etat partie au présent Protocole peut soumettre à un Tribunal d'arbitrage international tout différend:

a) relatif à un dommage causé par l'Organisation;

b) impliquant toute obligation non contractuelle de l'Organisation;

c) impliquant toute personne qui pourrait se réclamer de l'immunité de juridiction conformément aux articles 15 et 16, si cette immunité n'a pas été levée conformément aux dispositions de l'article 21 du présent Protocole. Dans les différends où l'immunité de juridiction est réclamée conformément aux articles 15 et 16, la responsabilité de l'Organisation sera substituée à celle des personnes visées auxdits articles.

2. Si un Etat partie au présent Protocole a l'intention de soumettre un différend à l'arbitrage, il le notifiera au Directeur général qui informera immédiatement chaque Etat au présent Protocole de cette notification.

3. La procédure prévue au paragraphe 1 du présent article ne s'appliquera pas aux différends entre l'Organisation et le Directeur général, les membres de son personnel ou les experts au sujet de leurs conditions de service.

4. La sentence du Tribunal d'arbitrage est définitive et sans recours; les parties s'y conformeront. En cas de contestation sur le sens et la portée de la sentence, il appartient au Tribunal d'arbitrage de l'interpréter à la demande de toute partie.

25 artikla

Art. 25

1. Edellä 24 artiklassa mainittuun välitystuomioistuimeen kuuluu kolme jäsentä, joista välitysmenettelyssä asianosaisasemassa olevat valtiot, yksi tai useampi, nimittävät yhden välimiehen, Järjestö yhden ja kaksi ensin mainittua kolmannen, joka toimii puheenjohtajana.

2. Välimiehet valitaan listalta, jolla on korkeintaan kuusi kunkin tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion nimeämää välimiestä ja kuusi Järjestön nimeämää välimiestä.

3. Jos asianosainen jättää nimeämättä välimiehen tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti kolmen kuukauden kuluessa 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua ilmoituksesta, Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtaja toimittaa toisen asianosaisen pyynnöstä välimiehen vaalin mainitulla listalla olevien henkilöiden kesken. Näin tapahtuu myös jommankumman asianosaisen pyynnöstä, jos kaksi ensimmäistä välimiestä ei kuukauden kuluessa toisen välimiehen nimitämisestä pääse yksimielisyyteen kolmannen välimiehen valinnasta. Välitystuomiota hakevan valtion kansalaista ei kuitenkaan voida valita täyttämään Järjestön valittavana olevan välimiehen paikkaa, eikä listalla olevaa Järjestön nimeämää henkilöä voida valita täyttämään välitystuomiota hakevan valtion valittavana olevan välimiehen paikkaa. Henkilöä, joka kuuluu jompaankumpaan näistä kahdesta ryhmästä, ei myöskään voida nimittää välitystuomioistuimen puheenjohtajaksi.

4. Välitystuomioistuin määrää itse menettelyn säännöt.

26 artikla

Art. 26

Järjestön ja tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion hallituksen välillä syntyvät, tämän pöytäkirjan tulkitsemista tai soveltamisesta koskevat riitaisuudet, joita ei ole saatu suorissa neuvotteluissa selvitettyiksi, saatetaan jommankumman asianosaisen pyynnöstä, elleivät asianosaiset ole sopineet jos-

1. Le Tribunal d'arbitrage prévu à l'article 24 di-dessus est composé de trois membres, un arbitre nommé par le ou les Etats parties à l'arbitrage, un arbitre nommé par l'Organisation et un troisième arbitre, qui assume la présidence, nommé par les deux premiers.

2. Ces arbitres sont choisis sur une liste ne comprenant pas plus de six arbitres désignés par chaque Etat partie au présent Protocole et six arbitres désignés par l'Organisation.

3. Si, dans un délai de trois mois après la notification mentionnée au paragraphe 2 de l'article 24, l'une des parties s'abstient de procéder à la nomination prévue au paragraphe 1 du présent article, le choix de l'arbitre est effectué sur la requête de l'autre partie par le Président de la Cour internationale de Justice parmi les personnes figurant sur ladite liste. Il en va de même, à la requête de la partie la plus diligente, lorsque, dans un délai d'un mois à compter de la nomination du deuxième arbitre, les deux premiers arbitres ne parviennent pas à s'entendre sur la désignation du troisième. Toutefois, un ressortissant de l'Etat demandeur ne peut être choisi pour occuper le siège de l'arbitre dont la nomination incombait à l'Organisation, ni une personne inscrite sur la liste par désignation de l'Organisation choisie pour occuper le siège de l'arbitre dont la nomination incombait à l'Etat demandeur. Les personnes appartenant à ces deux catégories ne peuvent pas davantage être choisies pour assumer la présidence du Tribunal.

4. Le Tribunal d'arbitrage établit ses propres règles de procédure.

Tout différend qui pourra naître entre l'Organisation et le Gouvernement d'un Etat partie au présent Protocole au sujet de l'interprétation ou de l'application du présent Protocole et qui n'aura pu être réglé par voie de négociations directes sera, à moins que les parties ne conviennent d'un

takin toisesta ratkaisutavasta, välitystuomioistuimeen, johon kuuluu kolme jäsentä, nimittäin yksi Järjestön pääjohtajan tai hänen tilalleen määrätyn henkilön nimeämä välimies, yksi tämän pöytäkirjan osapuolena ja asiassa asianosaisena olevan valtion tai tämän pöytäkirjan osapuolena ja asiassa asianosaisina olevien valtioiden nimeämä välimies ja kolmas välimies, jonka kaksi muuta on yksimielisesti valinnut ja joka ei saa olla Järjestön virkamies eikä kyseisten valtioiden kansalainen ja joka toimii tuomioistuimen puheenjohtajana.

Välitystuomiota koskevassa pyynnössä on mainittava kantajan nimeämän välimiehen nimi; vastaaja nimeää oman välimiehensä ja ilmoittaa hänen nimensä kantajalle kahden kuukauden kuluessa välitystuomiota koskevan pyynnön vastaanottamisesta. Ellei vastaaja ilmoita välimiehensä nimeä mainitun määräajan kuluessa, tai jos nämä kaksi välimiestä eivät pääse yksimielisyyteen kolmannen välimiehen valinnasta kahden kuukauden kuluessa viimeisestä välimiehen nimeämisestä, Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtaja valitsee välimiehen tai kolmannen välimiehen sen asianosaisen pyynnöstä, joka ensin kääntyy tuomioistuimen puoleen.

Välitystuomioistuin määrää itse menettelyn säännöt. Sen ratkaisut ovat asianosaisia sitovia eikä niistä voida valittaa.

27 artikla

Neuvoston päätettyä asiasta Järjestö voi tehdä lisäsopimuksia yhden tai useamman tämän pöytäkirjan osapuolena olevan valtion kanssa tämän pöytäkirjan määräysten toteuttamisen varmistamiseksi.

28 artikla

1. Tämä pöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten Järjestön perustamista koskevan 5 päivänä lokakuuta 1962 tehdyn yleissopimuksen osapuolena oleville valtioille.

2. Tämä pöytäkirja on ratifioitava tai hyväksyttävä. Ratifioimis- tai hyväksymiskirja

autre mode de règlement, soumis, à la requête de l'une quelconque d'entre elles, à un Tribunal arbitral composé de trois membres, soit un arbitre désigné par le Directeur général de l'Organisation ou la personne appelée à le remplacer, un arbitre désigné par l'Etat ou les Etats parties au présent Protocole intéressés et un tiers arbitre choisi d'un commun accord par les deux autres, qui ne pourra être ni un fonctionnaire de l'Organisation, ni un ressortissant de l'Etat ou des Etats en cause et qui présidera le Tribunal.

La requête introductive d'instance devra comporter le nom de l'arbitre désigné par la partie demanderesse; la partie défenderesse devra désigner son arbitre et en communiquer le nom à l'autre partie dans les deux mois de la réception de la requête introductive d'instance. Faute par la partie défenderesse d'avoir notifié le nom de son arbitre dans le délai ci-dessus, ou faute par les deux arbitres de s'être mis d'accord sur le choix d'un tiers arbitre dans les deux mois de la dernière désignation d'arbitre, l'arbitre ou le tiers arbitre, selon le cas, sera désigné par le Président de la Cour internationale de Justice à la requête de la partie la plus diligente.

Le Tribunal établira lui-même ses règles de procédure. Ses décisions s'imposeront aux parties et ne seront susceptibles d'aucun recours.

Art. 27

L'Organisation peut sur décision du Conseil conclure avec un ou plusieurs Etats parties au présent Protocole des accords complémentaires en vue de l'exécution des dispositions du présent Protocole.

Art. 28

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature des Etats parties à la Convention portant création de l'Organisation en date du 5 octobre 1962.

2. Le présent Protocole est soumis à ratification ou à approbation. Les

talletetaan Ranskan hallituksen huostaan.

29 artikla

Tämä pöytäkirja tulee voimaan päivänä, jolloin kolmas ratifioimis- tai hyväksymiskirja talletetaan.

30 artikla

1. Voimaantulonsa jälkeen tämä pöytäkirja on avoinna liittymistä varten kaikille Järjestön perustamista koskevan 5 päivänä lokakuuta 1962 tehdyn yleissopimuksen osapuolina oleville valtioille.

2. Liittymiskirjat talletetaan Ranskan hallituksen huostaan.

31 artikla

Sellaisen valtion osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän pöytäkirjan sen voimaantulon jälkeen, tai sellaisen valtion osalta, joka liittyy siihen, tämä pöytäkirja tulee voimaan päivänä, jolloin ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja talletetaan.

32 artikla

Ranskan hallitus ilmoittaa kaikille tämän pöytäkirjan allekirjoittaneille tai siihen liittyneille valtioille ja Järjestön pääjohtajalle jokaisesta ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta sekä tämän pöytäkirjan voimaantulosta.

33 artikla

1. Tämä pöytäkirja on voimassa niin kauan kuin 5 päivänä lokakuuta 1962 tehty Järjestön perustamista koskeva yleissopimus on voimassa.

2. Valtio, joka eroaa Järjestöstä tai lakkaa kuulumasta siihen tämän artiklan 1 kohdassa mainitun yleissopimuksen XI artiklan mukaisesti, ei enää ole tämän pöytäkirjan osapuoli.

instruments de ratification ou d'approbation seront déposés dans les archives du Gouvernement de la République française.

Art. 29

Le présent Protocole entrera en vigueur à la date du dépôt du troisième instrument de ratification ou d'approbation.

Art. 30

1. Après son entrée en vigueur, le présent Protocole restera ouvert à l'adhésion de tout Etat partie à la Convention portant création de l'Organisation, en date du 5 octobre 1962.

2. Les instruments d'adhésion seront déposés dans les archives du Gouvernement de la République française.

Art. 31

Pour tout Etat qui ratifie ou approuve le présent Protocole après son entrée en vigueur, ou pour tout Etat qui y adhère, le présent Protocole entrera en vigueur à la date du dépôt de l'instrument de ratification, d'approbation ou d'adhésion.

Art. 32

Le Gouvernement de la République française notifiera à tous les Etats qui ont signé le présent Protocole ou y ont adhéré, ainsi qu'au Directeur général de l'Organisation, le dépôt de chacun des instruments de ratification, d'approbation ou d'adhésion, ainsi que l'entrée en vigueur du présent Protocole.

Art. 33

1. Le présent Protocole restera en vigueur jusqu'à l'expiration de la Convention portant création de l'Organisation, en date du 5 octobre 1962.

2. Tout Etat qui se retire de l'Organisation ou cesse d'en faire partie en vertu de l'article XI de la Convention visée au paragraphe précédent cesse d'être partie au présent Protocole.

34 artikla

Tätä pöytäkirjaa on tulkittava sen päätar-koitusta silmällä pitäen, joka on sallia Jär-jestön toteuttaa tehtävänsä täydellisesti ja tehokkaasti sekä harjoittaa sitä toimintaa, joka sille Yleissopimuksessa on määrätty.

35 artikla

Tämän pöytäkirjan tultua voimaan, Rans-kan hallitus kirjaa sen Yhdistyneiden Kan-sakuntien sihteeristössä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mu-kaisesti.

Tehty Pariisissa 12 päivänä heinäkuuta 1974 yhtenä saksan-, tanskan-, ranskan-, hollannin- ja ruotsinkielisenä kappaleena, jonka ranskankielinen teksti on todistus-voimainen riitatapauksissa. Tämä kappale talletetaan Ranskan ulkoasianministeriön arkistoon, joka toimittaa allekirjoittajavalti-oille ja pöytäkirjaan liittyville valtioille oi-keaksi todistetut jäljennökset.

Art. 34

Le présent Protocole doit être interprété à la lumière de son objectif essentiel, qui est de permettre à l'Organisation de remplir intégralement et efficacement sa mission et d'exercer les fonctions qui lui sont assignées par la Convention.

Art. 35

Dès l'entrée en vigueur du présent Protocole, le Gouvernement de la République française le fera enregistrer auprès du Secrétariat des Nations Unies, conformément à l'article 102 de la Charte des Nations Unies.

Fait à Paris, le 12 juillet 1974, en un seul exemplaire en langues allemande, danoise, française, néerlandaise et suédoise, le texte français faisant foi en cas de contestation. Cet exemplaire sera déposé dans les archives du Ministère des Affaires étrangères de la République française qui en délivrera copie certifiée conforme aux Etats signataires ou adhérents.